

Analyse af social- og beskæftigelsesområdet del 1

August 2025

Økonomisk balance i Sociale Forhold og Beskæftigelse

Aarhus skal være en god by for alle. En by, hvor alle trives. Stadig flere aarhusianere har dog brug for specialiseret hjælp til store udfordringer i livet. Flere lever med alvorlige psykiske lidelser eller handicap. Og flere børn og unge har så store vanskeligheder, at det påvirker deres skolegang, arbejdsliv og relationer til familie og venner.

Det kan mærkes økonomisk. Alene siden 2020 er udgifterne til det specialiserede socialområde i Aarhus Kommune steget med 500 mio. kr. Samme tendens og udfordringer ses på landsplan.

Sammenlignet med andre kommuner hjælper vi mange aarhusianere for pengene. I denne byrådsperiode er der gennemført omfattende besparelser og omprioriteringer for over 400 mio. kr. i Sociale Forhold og Beskæftigelse, hvor der er flyttet langt flere penge tættere på borgerne. Omstillingerne har bidraget til, at der i 2024 har været økonomisk balance i Sociale Forhold og Beskæftigelse som helhed. Men der er brug for mere.

Med grundtanken om, at velfærd er relationel, rykker vi tættere på udsatte børn, unge og deres familier for at hjælpe tidligere og mere forebyggende. Ud fra samme princip omlægges vi hjælpen til voksne med handicap for at fremme borgernes handlekraft yderligere. Indsatsen for vores hjemløse borgere styrkes vi med oprettelsen af nye boligformer som alternativ til forsorgshjem. Samtidig skaber vi mere værdige rammer for vores mest udsatte borgers liv og stofmisbrug. De seneste års store omstillinger på socialområdet er således fortsat i gang.

Trods omstillingerne betyder udviklingen, at vi står over for store økonomiske udfordringer. Alene på de mest udfordrede områder forventes et merforbrug på ca. 500 mio. kr. i 2029, hvis der ikke findes nye markante løsninger eller tilføres midler.

I denne analyse stiller vi skarpt på omfanget af de økonomiske udfordringer og de fremadrettede løsningsmuligheder, der tegner sig i forhold til at sikre langsigtet strukturel balance i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Indhold

- 1 | Baggrund, hovedkonklusioner og løsningsmuligheder
- 2 | Den økonomiske udvikling i MSB
- 3 | Fire fokusområder med ubalance på socialområdet
- 4 | Kan-bestemmelser og selvvalgte indsatser på socialområdet
- 5 | Beskæftigelsesområdet
- 6 | Sammenhæng til kommunens samlede økonomi
- 7 | Bilag

1. Baggrund, hovedkonklusioner og løsningsmuligheder

Baggrund og formål

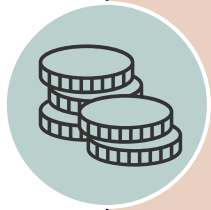
- Byrådet har i budget 2025 bestilt en analyse, som belyser, hvordan der kan skabes strukturel balance på det specialiserede socialområde og afdækker mulighederne for opgavebortfald på beskæftigelsesområdet.
- Analysen udarbejdes af Sociale Forhold og Beskæftigelse, Borgmesterens Afdeling og Børn og Unge.
- Udvalgte delkonklusioner forelægges byrådet i sommeren 2025, mens den samlede analyse fremlægges i sommeren 2026.
- På socialområdet fremgår en beskrivelse af fire fokusområder, der i særlig grad driver den strukturelle ubalance. De fire fokusområder på socialområdet er:
 1. Tabt arbejdsfortjeneste
 2. STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse)
 3. Hjemløse og kriseramte
 4. Køb af tilbud til børn, unge og voksne
- På beskæftigelsesområdet fremgår en status på områdets økonomi og hvad der på nuværende tidspunkt vides om beskæftigelsesreformens økonomiske konsekvenser, samt hvilke forberedende tiltag, der er igangsat for at gribe reformen. Beskrivelser af nye mulige tiltag, der kan bidrage til, at beskæftigelsesreformen implementeres bedst muligt i Aarhus Kommune, kommer i budgetanalysens anden fase.

Hovedkonklusioner

Udgifterne på socialområdet stiger fortsat både i Aarhus Kommune og på landsplan. Sammenholdt med andre kommuner er Aarhus' udgiftsniveau enten gennemsnitligt eller lavere, når der tages højde for kommunernes forskellige rammevilkår. I Aarhus forventes et merforbrug på over 500 mio. kr. i 2029 på de mest udfordrede områder, svarende til en overskridelse på ca. 17 pct. af det fremskrevne budget.

Beskæftigelsesreformen medfører store besparelser, forventeligt ca. 136 mio. kr. i Aarhus Kommune. Nogle opgaver skal bortfalde, men det er dyrt at spare forkert, da forringelser af beskæftigelsesindsatsen kan øge udgifterne på forsørgelses- og socialområdet.

Der er iværksat mange tiltag for at nedbringe udgifterne. I MSB er der gennemført omfattende besparelser (193 mio. kr.) og omprioriteringer (226 mio. kr.) i perioden 2023-2025 for at mindske den økonomiske ubalance. Vi skal altid forsøge at gøre tingene klogere og mere effektivt. Men mange muligheder er forsøgt - også i andre kommuner.

Økonomisk balance kræver reduktioner af serviceniveauet, hvis ikke der tilføres nye midler. Trods de iværksatte tiltag skal serviceniveauet i gennemsnit sænkes med ca. 17 pct. i 2029 på de udfordrede områder, hvis de fremskrevne økonomiske rammer skal overholdes. Det vil ikke kunne undgå at forringe vilkårene for de borgere, som vi skal hjælpe.

Løsningsmuligheder

Tiltag med virkning fra 2026

- ➡ Forbrugsreduktion i MSB med fokus på blandt andet muligheder for servicereduktioner og lukning af tilbud
- ➡ Bortfald af kan-opgaver og selvvalgte indsatser på det sociale område*
- ➡ Budgettilførsel der bidrager til strukturel balance på de mest udfordrede områder: Tabt arbejdsfortjeneste, Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU), hjemløseområdet samt køb af tilbud til børn, unge og voksne.

Yderligere tiltag og afdækninger

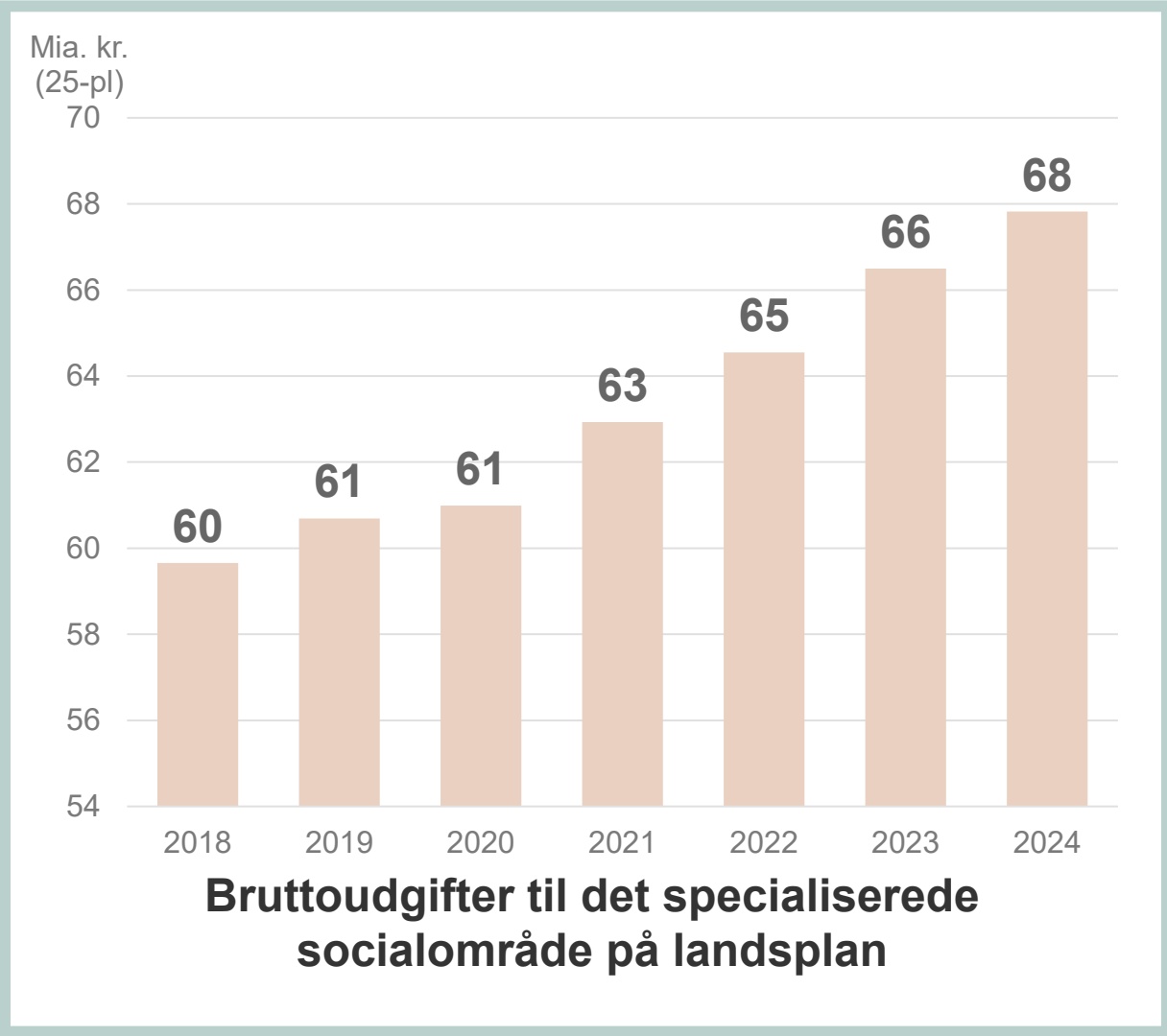
- ➡ Nye indsatser og styrket forpligtende samarbejde mellem MSB og MBU med fokus på at reducere tabt arbejdsfortjeneste
- ➡ Afdække mulighederne for at justere visitationen til fx botilbud og BPA
- ➡ Ekstern analyse af løsningsmuligheder specifikt for STU-området
- ➡ Konsekvensbeskrivelse af beskæftigelsesreformens samlede opgavebortfald og besparelser
- ➡ Omsætningen af besparelser fra beskæftigelsesreformen fra 2027 sker frem mod budget 2027.

* Det skal bemærkes, at et bortfald af kan-opgaver og selvvalgte indsatser formentlig vil medføre øgede udgifter til andre indsatser i MSB. Det skal desuden bemærkes, at kan-opgaver og selvvalgte indsatser i vid udstrækning dækker politisk prioriterede områder.

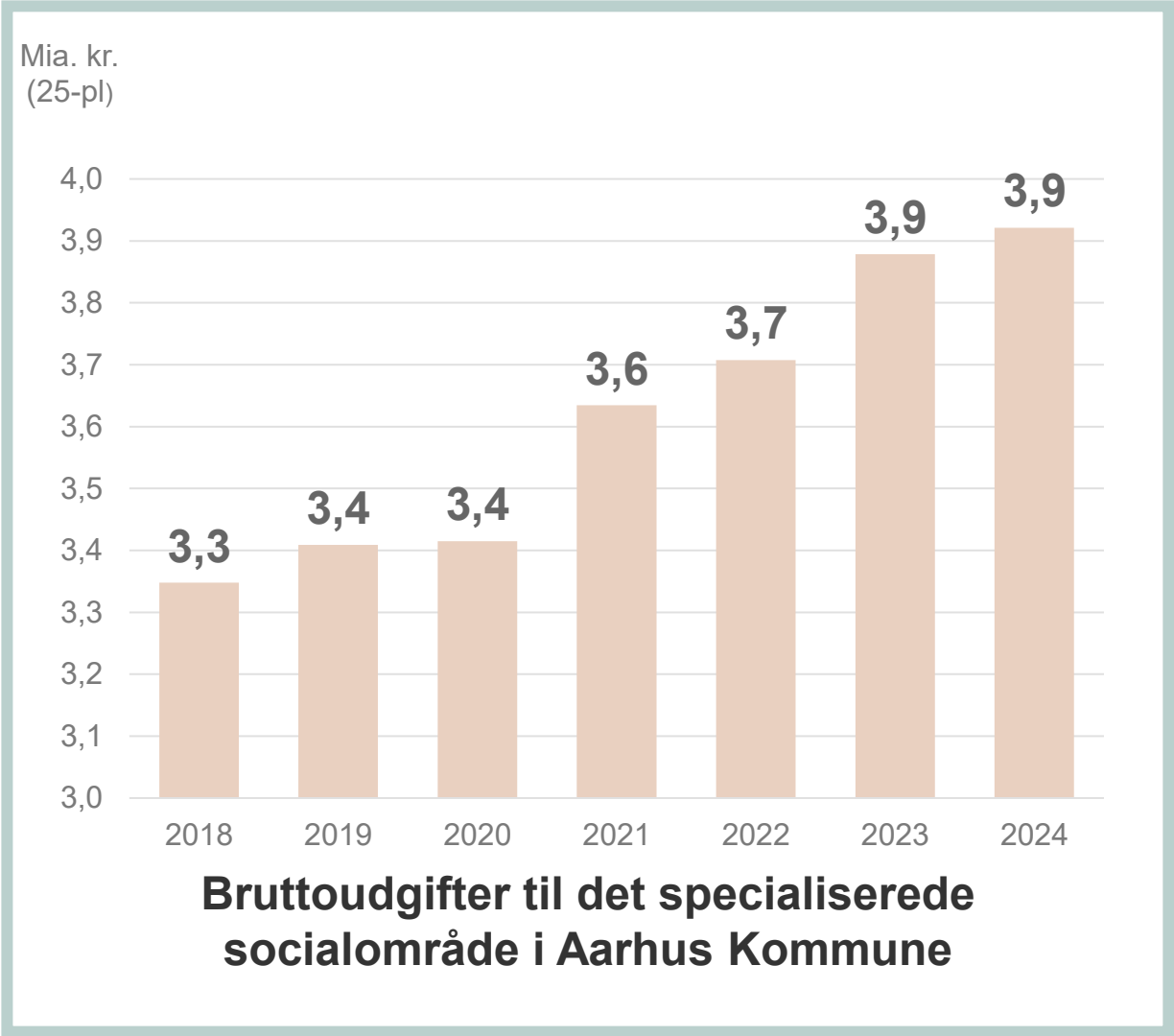

2. Den økonomiske udvikling i MSB

Udgifterne på det specialiserede socialområde stiger fortsat

På landsplan er udgifterne til socialområdet vokset med 1,3 mia. kr. i gennemsnit om året siden 2018.

Aarhus brugte 3,9 mia. kr. på socialområdet i 2024. Det er en stigning på 0,6 mia. kr. siden 2018.

Aktiviteten og udgifterne på socialområdet stiger mere end den demografiske udvikling

Udgifterne ...

... til det specialiserede voksenområde er steget med **54%** siden 2012.

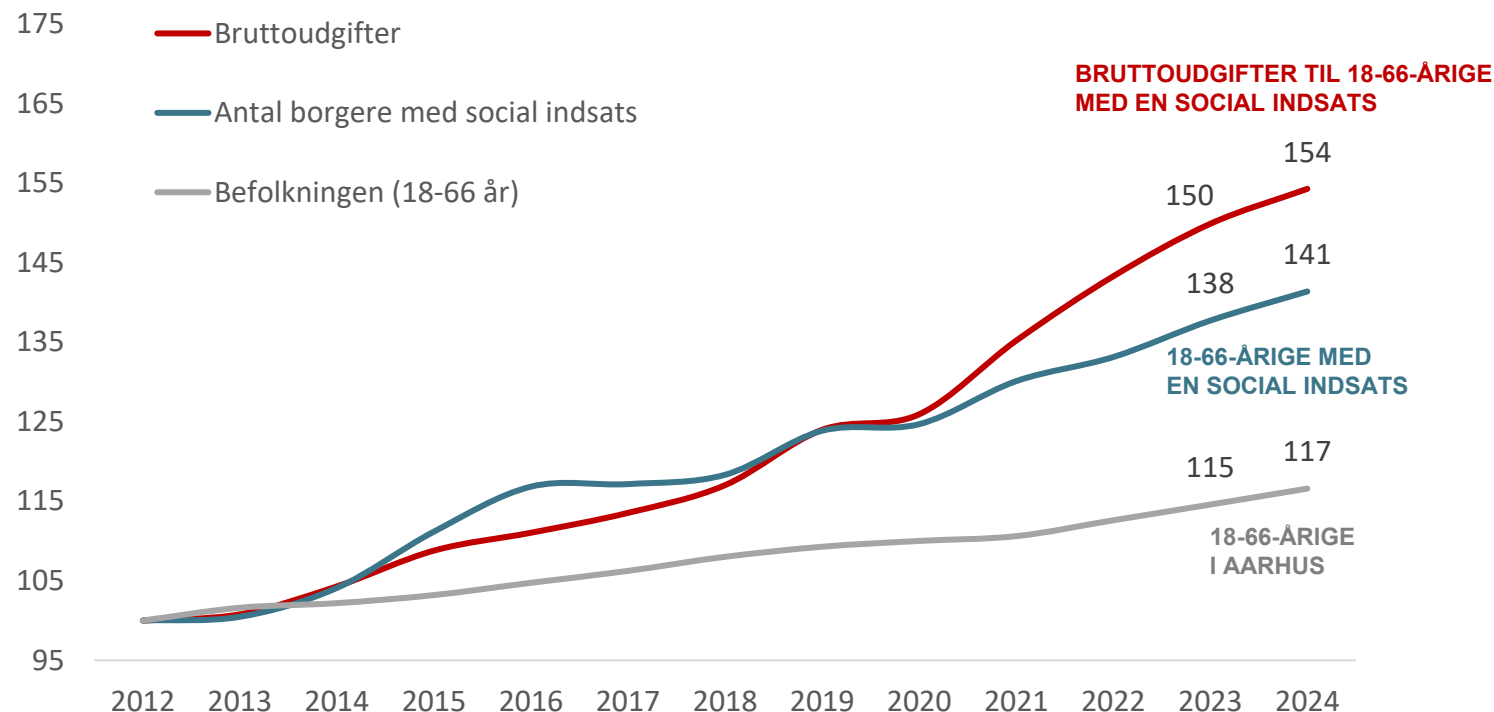
Mens antallet ...

... af personer med en social indsats ml. 18-66 år er steget med **41 %**.

I samme periode...

... er der kommet **17%** flere aarhusianere i aldersgruppen 18-66 år. Afkoblingen mellem udgifter og befolkningsudviklingen gør, at demografimodellen på socialområdet ikke er dækkende.

Note: Indekseret udvikling fra 2012 til 2024. Indeks 100 = 2012

Figur: Udviklingen på det specialiserede voksenområde siden 2012

Den **røde kurve** viser udviklingen i bruttoudgifterne på det specialiserede voksenområde i Aarhus. Den **grønne kurve** viser udviklingen i antallet af unikke personer, der har brug for hjælp efter serviceloven. Den **grå kurve** viser udviklingen i den aarhusianske befolkning i aldersgruppen 18-66 år.

Hovedpointer fra eksisterende benchmark-analyser

Socialområdet – voksne

- Aarhus Kommunes udgiftsniveau på det specialiserede voksenområde er nogenlunde som forventet givet kommunens rammevilkår.
- I sammenligning med andre kommuner kan der være et potentiale for Aarhus Kommune ved at undersøge mulighederne for:
 - At nedbringe antallet af modtagere af botilbud og BPA
 - At nedbringe enhedsudgifterne til især længerevarende eksterne botilbud

Socialområdet – børn

- Aarhus Kommune har generelt et lavere udgifts- og indsatsniveau på det specialiserede børne- og ungeområde end andre store kommuner. Det gælder også, når der tages højde for forskelle i kommunernes rammevilkår.
- Set i forhold til landsgennemsnittet har Aarhus færre modtagere og lavere udgifter pr. helårsmodtager af tabt arbejdsfortjeneste.

Beskæftigelsesområdet

- Beskæftigelsesindsatsen i Aarhus Kommune er effektiv og på et lavt udgiftsniveau
- Antallet af personer på offentlig forsørgelse i Aarhus svarer til det forventede niveau, baseret på kommunens rammevilkår
- Aarhus har relativt mange på dagpenge og en stigende andel af udgifterne på landsplan. Den primære årsag er, at Aarhus er en uddannelsesby i vækst med en stigende andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder. Særligt unge.

Resultater fra benchmark-analyserne er uddybet i bilag 2

Udvikling og omstilling i MSB for at skabe balance

Ændringer fra budget 2023, 2024 og 2025

**Sparekrav
193 mio. kr.**

Sparekrav er i form af sparekatalog i budget 2023, fællesbidrag for 2023, 2024 og 2025, administrative besparelser og omprioritering til velfærdspuljen i budget 2024

Oveni byrådets besparelser kommer statens sparekrav som følge af finansiering af Arnepensionen på 48 mio. kr.

**Tilførsel til socialområdet
275 mio. kr**

Tilførsel til socialområdet på 275 mio. kr. består af rammeløft fra forligskredsen for at imødekomme de strukturelle udfordringer samt demografimidler til socialområdet som følge af befolkningstilvækst.

**MSB omprioritering
internt 226 mio. kr.**

Rådmændene har bremset op på de udfordrede områder for 74 mio. kr. og omprioriteret internt for 152 mio. kr., inkl. éngangsindtægt på 25 mio. kr. i 2025 til salg af ejendom på Katrinebjergvej

**MSB's Udviklings- og Omstillingsplan (B23-25) + sparekatalog B23
+ omprioriteringskataloger B24 + omprioriteringskatalog B25**

Omstillingstiltagenes effekt på udgiftsudviklingen

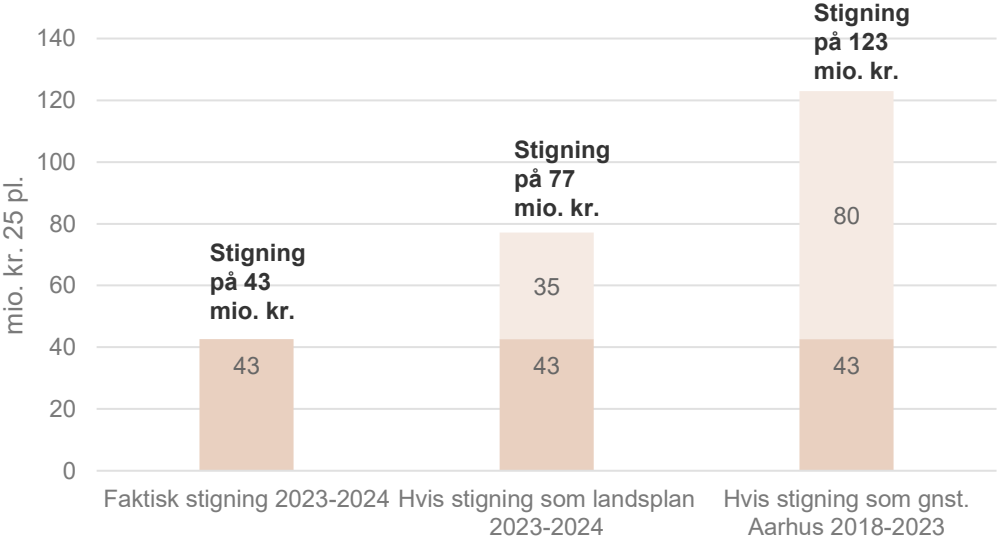
Opbremsning i udgiftsstigning

Når udgifterne fortsat stiger, har de mange igangsatte tiltag så virket? Seneste regnskabstal viser, at stigningstakten for udgifterne er mindsket fra 2023 til 2024 på det specialiserede socialområdet i Aarhus Kommune. Det tyder på, at omstillingskatalogerne har haft en effekt i 2024. Men den strukturelle udfordring fortsætter.

Stigningen fra 2023-2024 var på 1,1% i Aarhus Kommune, mens den på landsplan var 2,0%. Det er ligeledes en forbedring i forhold til udviklingen i Aarhus de seneste år (2018-2023), hvor den gennemsnitlige årlige stigning har været 3,2 %.

Med en udgiftsudvikling som på landsplan ville Aarhus Kommune have haft en udgiftsstigning på 77 mio. kr. mod de faktiske 43 mio. kr. fra 2023-2024. Havde udgiftsudviklingen haft samme stigningstakt som var gældende for Aarhus Kommune i perioden 2018-2023, ville Aarhus Kommune have oplevet en udgiftsstigning på 123 mio. kr. fra 2023 til 2024.

Udvikling i udgifter på det specialiserede socialområde i Aarhus 2023-2024

Udvikling i udgifter på socialområdet	Gennemsnitlig årlig stigning 2018-2023	Stigning 2023-2024
Landsplan	2,29%	1,99%
Aarhus	3,17%	1,10%

3. Fire fokusområder med ubalance på socialområdet

De særligt udfordrede områder

TABT ARBEJDSFORTJENESTE

31 mio. kr. i merudgifter i 2024

De stigende udgifter er primært begrundet i et voksende antal børn, der har så omfattende skolefravær eller nedsat undervisning, at forældrene må passe deres børn hjemme og kompenseres herfor med tabt arbejdsfortjeneste.

SÆRLIG TILRETTELAGT UNGDOMSUDDANNELSE (STU)

18 mio. kr. i merudgifter i 2024

STU er en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Den økonomiske ubalance på området drives af et øget antal unge med komplekse udfordringer og et større optag af unge under 18 år. Hertil muliggør ny lovgivning på området øget frit-valg.

HJEMLØSE OG KRISERAMTE

18 mio. kr. i merudgifter i 2024

Borgernes mulighed for at blive visiteret i døren på forsorgshjem og krisecentre (selvmøderprincippet) samt et voksende antal private udbydere, gør området svært styrbart. Hertil presses økonomien af nye refusionsregler på forsorgsområdet.

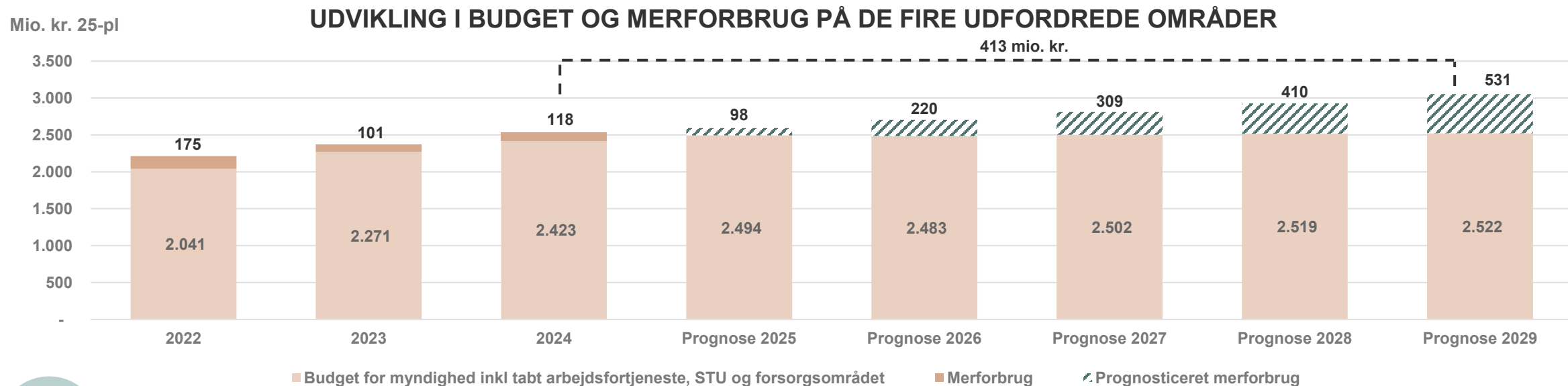
KØB AF TILBUD TIL BØRN, UNGE OG VOKSNE

51 mio. kr. i merudgifter i 2024

Den økonomiske udvikling på botilbudsområdet er hovedårsagen til de strukturelle udfordringer på socialområdet. Særligt udgifterne til eksterne køb er vokset.

De fire udfordrede områder samlet set

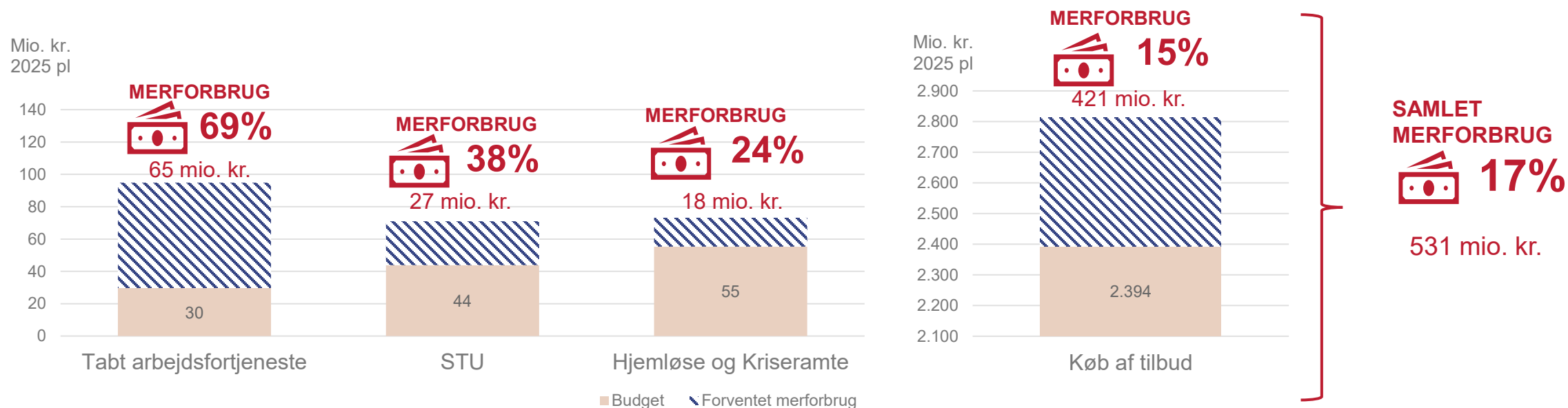
Økonomi

- På de fire udfordrede områder var der et samlet merforbrug i 2024 på 118 mio. kr. **Det prognosticerede merforbrug stiger i de kommende år til 531 mio. kr. i 2029.**
- I prognosen for merforbruget i perioden 2025-2029 er der på **forbrugssiden** taget udgangspunkt i forbruget i 2024. Hertil er tillagt en efterspørgselsstigning på baggrund af de seneste års udgiftsudvikling fraregnet de forventede mereffekter fra omstillingskatalogerne de kommende år.
- På **budgetsiden** tager prognosen udgangspunkt i budget 2025 og tilpasset for kendte budgetændringer i prognoseperioden, herunder fællesbidrag, demografimodel og omstillingskataloger.
- I bilag 1 findes en uddybende beskrivelse af beregningen bag prognosen

Servicetilpasning for budgetoverholdelse i 2029

BUDGET OG FORVENTET MERFORBRUG FOR DE UDFORDREDE OMRÅDER

Servicetilpasning for budgetoverholdelse

- Det prognosticerede merforbrug for de fire udfordrede områder stiger markant i de kommende år til 531 mio. kr. i 2029. Skal budgettet overholdes, svarer det til en servicetilpasning på 17 % inden for nuværende ramme.
- Hvert område beskrives nærmere i de efterfølgende afsnit.
- De påkrævede servicetilpasninger svarer til merforbruget på de omfattede ydelser.
- Der er ikke foretaget en vurdering af, om de viste servicetilpasninger juridisk, fagligt eller praktisk set kan gennemføres.

3.1 Tabt arbejdsfortjeneste

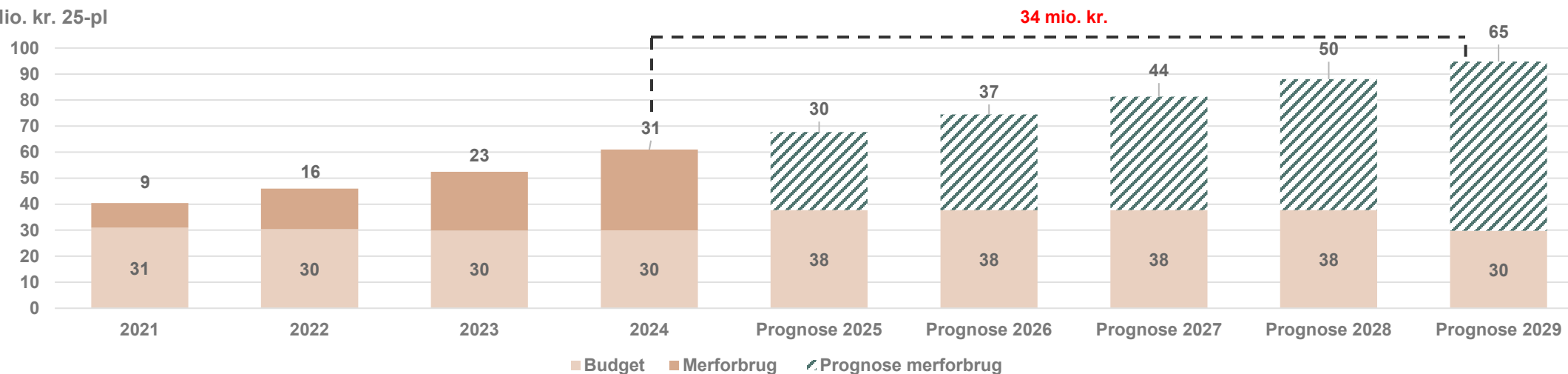

Tabt arbejdsfortjeneste - udfordringsbilledet

UDVIKLING I BUDGET OG MERFORBRUG PÅ TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Mio. kr. 25-pl

Økonomi

- Udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste er steget over de seneste år og i 2024 var merforbruget til tabt arbejdsfortjeneste 31 mio. kr. Merforbruget forventes at stige til 65 mio. kr. i 2029, hvis ikke udviklingen bremses. Set i forhold til landsgennemsnittet har Aarhus færre modtagere og lavere udgifter pr. helårsmodtager af tabt arbejdsfortjeneste.

Årsager til merforbrug

- Merforbruget skyldes primært et stærkt stigende antal børn, der har så omfattende skolefravær eller nedsat undervisning, at forældrene passer barnet hjemme og kompenseres herfor via tabt arbejdsfortjeneste. Hvis et barn er inden for målgruppen, har forældre retskrav på tabt arbejdsfortjeneste.

Note: TA-området er tilført 8 mio. kr. af den midlertidige bevilling på 15 mio. kr. fra forligsparterne i Budget 2025. Det midlertidige budgetløft bortfalder i 2029.

En uddybende analyse af området for tabt arbejdsfortjeneste findes i bilag 3

Tabt arbejdsfortjeneste - iværksatte tiltag

Iværksatte tiltag i MSB og MBU

- Relationel Velfærd og Brederes Børnefællesskaber
- Center for Trivsel
- Tiltag målrettet skolefravær og mistrivsel: Tværgående Trivselsteam, Back2School, CoolKids og Basisteam.
- Tæt ledelsesmæssig opfølgning ift. TA i MSB
- Analyse af de dyreste TA-sager på tværs af MSB og MBU

Behov for yderligere tiltag

- De stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste drives især af, at flere og flere børn og unge står uden et skoletilbud, der matcher deres behov
- Både MSB og MBU har iværksat indsatser, der potentielt kan bidrage til at mindske udfordringerne, men hvis udviklingen skal vendes, er der behov for yderligere og mere omfattende tiltag, som understøtter, at flere børn i højere grad kan deltage i skolefællesskabet.

Effekten af tiltag tager tid

- Der ses ikke tegn på, at eksisterende og nye tiltag på området får hurtig indvirkning på niveauet af tabt arbejdsfortjeneste. I mellemtiden vil MSB stå med en økonomisk udfordring på området.

Tabt arbejdsfortjeneste - løsningsmuligheder

Nye tiltag i MSB

- Øget styring og kvalitet i sagsbehandlingen bl.a. via sagsgennemgange og kvalitetssikring af alle ansøgninger af specialiseret konsulent
- Tidlig tilknytning af distriktsmedarbejder ved ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste

Tiltag i Aarhus Kommune

- Øget samarbejde mellem MSB og MBU om bl.a. intensiveret indsats til børn i specialklasse og på Langagerskolen samt forebyggelse af fravær.

Nationale tiltag

- National arbejdsgruppe undersøger mulighederne for regelforenklinger ift. blandt andet tabt arbejdsfortjeneste
- Ekspertgruppe udarbejder anbefalinger til bekendtgørelsen om sygeundervisning
- Nationalt projekt med lokale prøvehandlinger med fokus på, hvordan skolefravær bedst kan forebygges
- Drøftelser om etablering af formaliserede partnerskaber på tværs af børne-, unge- og familieafdelinger.

Budgettilførsel eller tilpasning af serviceniveau

- Budgettilførsel, hvis ikke andre tilbud til udsatte børn og familier skal forringes
- Servicetilpasninger

3.2 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

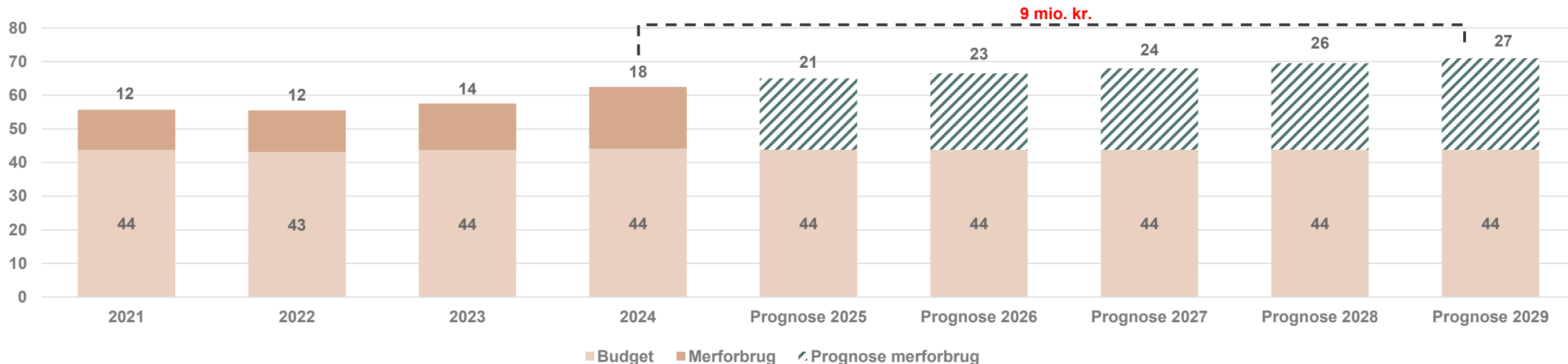

STU - udfordringsbilledet

mio. kr. 25 pl

UDVIKLING I BUDGET OG MERFORBRUG PÅ STU

Note: STU er her afgrænset til eksterne køb og fra 2024 tillige socialpædagogisk støtte til STU elever.

Økonomi

- Udgifterne til STU er steget betragteligt i Aarhus Kommune i de seneste år, uden at budgettet til området er øget. I 2024 var merforbruget på 18 mio. kr., og det forventes at stige til 27 mio. kr. i 2029.

Årsager til merforbrug

- Merforbruget skyldes især, at udgifterne pr. STU-modtager er steget betragteligt, hvilket igen hænger sammen med, at unge under 18 år – som ofte har større støttebehov - udgør en stigende andel af STU-modtagerne. Ofte har de unge en udfordret skolegang bag sig og i mange tilfælde har forældrene modtaget tabt arbejdsfortjeneste, hvorfor der er sammenhæng til udfordringerne på dette område. Endvidere modtager en stor del af de elever, der har gået i specialtilbud i grundskolen, efterfølgende STU. Da behovet for specialtilbud i grundskolen er steget over tid, oplever MSB ligeledes et stigende behov for STU-pladser.
- Endeligt udfordres den økonomiske styring på området af, at der fra 1/1-2025 er indført nye regler om større frihed ift. STU-unges valg af uddannelsessted samt krav om, at kommunerne skal indgå kontrakter om kvalitet med alle uddannelsessteder, der samarbejdes med, hvilket er et tungt juridisk arbejde.

STU - iværksatte tiltag

Iværksatte tiltag i MSB

- Gentænkning af kommunens STU-tilbud, så de bliver mere virksomhedsvendte og attraktive for de unge og i højere grad anvendes frem for private tilbud.
- Visitationsudvalg på STU-området
- Der er foretaget forhandlinger med leverandører om at nedbringe prisen på STU-forløb
- De unge understøttes i at kunne transportere sig selv til og fra deres STU-tilbud med henblik på at gøre de unge mere selvhjulpne og nedbringe områdets betragtelige transportudgifter.

Begrænsede handlemuligheder for MSB

- Udfordringerne ift. STU skyldes dels en stigning i antallet af unge, som har behov for STU, og dels at disse unge i gennemsnit har større støttebehov end tidligere.
- De nye nationale regler om bl.a. øget frihed ift. STU-unges valg af uddannelsessted mindsker kommunens styringsmuligheder.
- Det er vanskeligt for kommunen med den nuværende viden at pege på nye tiltag, som effektivt kan forebygge, at de unges støttebehov vokser sig store. Der er derfor kun begrænsede muligheder for at iværksætte handlinger, der effektivt kan nedbringe udgifterne.

STU - løsningsmuligheder

Nye tiltag i MSB

- En styrket social- og beskæftigelsesrettet indsats til unge i målgruppen for STU

Tiltag i Aarhus Kommune

- Der er behov for mere viden om, hvilke tiltag kommunen kan iværksætte for at mindske behovet for STU.

Nationale tiltag

- Drøftelse af mulig målgruppeafgrænsning

Budgettilførsel eller tilpasning af serviceniveau

- Et stigende behov for specialtilbud i MBU indikerer, at antallet af unge med behov for STU også vokser, da efterspørgslen på disse tilbud i vid udstrækning drives af de samme udviklinger. På den baggrund kan det være relevant at øge budgettet til STU.
- Servicetilpasninger

3.3 Hjemløse og kriseramte

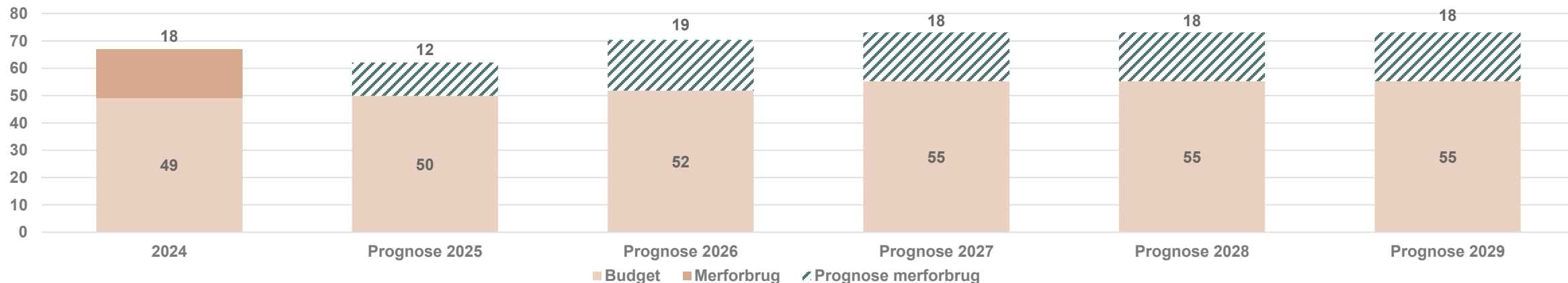

Hjemløse og kriseramte - udfordringsbilledet

mio. kr. 25 pl

UDVIKLING I BUDGET OG MERFORBRUG PÅ HJEMLØSE

Note: Grundet organisationsændring i 2024, er det ikke muligt at opgøre budget og udgifter med samme afgrænsning før 2024. Opgjort budget og merforbrug vedrører alene hjemløseområdet, men de samme grundlæggende styringsudfordringer gælder for krisecentrene

Økonomi

- I 2024 var merforbruget til hjemløseområdet 18 mio. kr. og forventes at fortsætte på samme niveau i de kommende år.

Årsager til merforbrug

- Merforbruget på hjemløseområdet skyldes især, at kommunen som følge af selvmøderprincippet har meget begrænsede styringsmuligheder, fordi det ikke er kommunen, men lederen af det enkelte forsorgshjem, der beslutter, om en given borger kan få ophold samt længden af opholdet. De økonomiske udfordringer er primært knyttet til stigende udgifter til ophold på eksterne forsorgstilbud, hvor udgifterne pr. opholdsdøgn er steget markant de seneste år. Derudover stiger udgifterne som følge af tabt statsrefusion på langvarige ophold på forsorgstilbud på grund af nye refusionsregler. Tilsvarende styringsudfordringer gælder for krisecentrene.

Hjemløse og kriseramte – iværksatte tiltag

Iværksatte tiltag i MSB

- MSB har fra 2024 oprettet en matrixenhed og samlet økonomien vedrørende myndighed og leverandører på forsorgsområdet i driftsområdet Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS). Dette med henblik på stærkere styringsmuligheder på området.
- Der er tæt dialog med eksterne forsorgstilbud om takster og udskrivninger.
- Der er lavet samarbejdsaftaler med en række forsorgstilbud om køb af bostøtte (§85a-indsatser)
- MSB har nedlagt og omlagt en række kommunale forsorgspladser, herunder omlægning til fleksible pladser, hvor forsorgspladsen (§110) kan omlægges til et midlertidigt botilbud (§107)
- Der er afsat midler til at prioritere og udvikle virkningsfulde indsatser via Housing First-metoden, så flere hjemløse kan få eget hjem, herunder investeringerne Havnen og Hjem, Job og Helhed, som er skabt sammen med Rådet for Sociale Investeringer og Den Sociale Investeringsfond.
- Indsatser for at skabe meningsfulde fællesskaber og beskæftigelsesfokus for udsatte.
- MSB har foretaget national interessevaretagelse med henblik på at synliggøre kommunernes styringsudfordringer på forsorgsområdet.

Hjemløse og kriseramte - løsningsmuligheder

Nye tiltag i MSB

- Omlægning af forsorgstilbud til nye "nøgleboliger" til kortere ophold for borgere, som har et akut boligbehov, men hvis udfordringer ikke er så omfattende.

Tiltag i Aarhus Kommune

- Etablering af flere skæve boliger samt alternative boligformer. Kræver prioritering ved MTM.

Nationale tiltag

- Takstloft for forsorgshjem og krisecentre.
- Kvoter for antallet af pladser på private forsorgshjem.
- Behov for ændret lovgivning, der styrker kommunernes mulighed for myndighedsudøvelse på området.

Budgettilførsel eller tilpasning af serviceniveau

- Budgettilførsel
- Servicetilpasninger

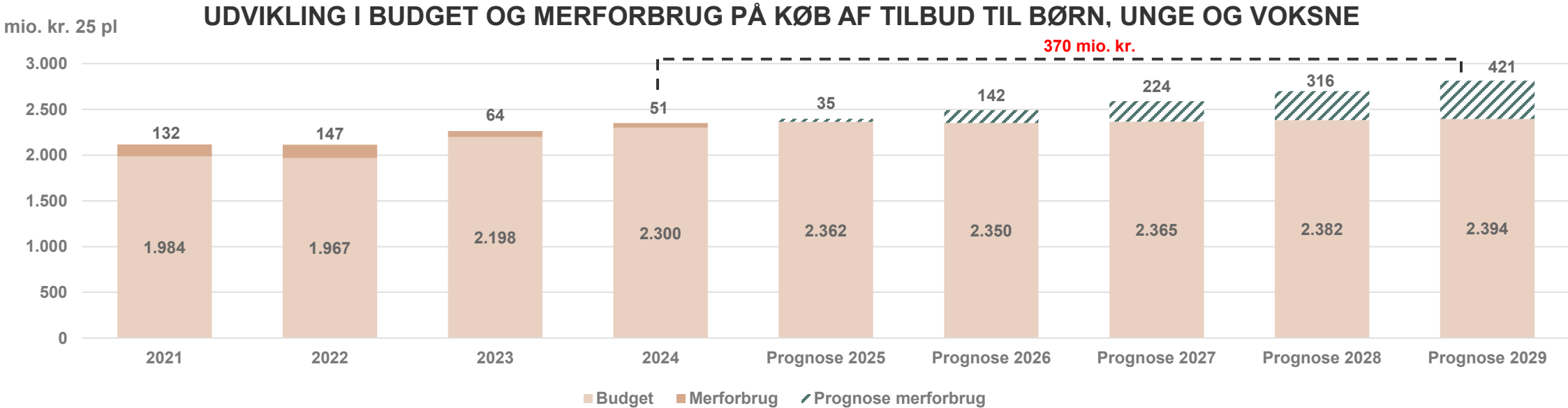

3.4 Køb af tilbud til børn, unge og voksne

Køb af tilbud til børn, unge og voksne - udfordringsbilledet

Økonomi

- Ligesom mange andre kommuner har Aarhus Kommune oplevet store stigninger i udgifterne til køb af tilbud til børn, unge og voksne, især botilbud. I 2024 var merforbruget på området 51 mio. kr., hvilket forventes at stige til 421 mio. kr. i 2029.

Årsager til merforbrug

- Merforbruget drives af en række forskellige årsager, herunder øget kompleksitet hos målgruppen, øget efterspørgsel, samt stigende enhedsudgifter til især eksterne botilbud.

Køb af tilbud til børn, unge og voksne – iværksatte tiltag

Iværksatte tiltag i MSB (udvalgte med fokus på botilbud)

- Udvidelse af Aarhus Kommunes interne botilbudskapacitet
- Investeringer i Tættere på de unge, Tættere på borgeren og Relationel Velfærd
- Visitationsudvalg ift. visitation til botilbud
- Flow-fokus i tilbuddene, herunder fokus på brug af dag- frem for døgn-indsatser
- Udbygning af den fleksible bostøtte i eget hjem
- Bedre udnyttelse af de lettere bofællesskaber og ressourcer i specialbostøtten

Køb af tilbud til børn, unge og voksne - løsningsmuligheder

Nye tiltag i MSB

- Ændring af visitationspraksis med henblik på færre modtagere af botilbud eller BPA
- Etablering af specialiseret enkeltmandslignende tilbud, flere aflastningspladser og flere interne § 107 botilbud
- "Mellemtrin" – alternativ til eksterne §107-botilbud
- Øget brug af velfærdsteknologi
- Øget brug af udvidet bostøtte

Tiltag i Aarhus Kommune

- Styrkelse af forhandlinger på botilbudsområdet
- Fokus hos Aarhus Ejendomme på hurtig opførelse af botilbud, så selvforsyningsgrad kan øges, samt bedre udnyttelse af nuværende bygningskapacitet
- Ændring af budgetmodel, så MSB kompenseres for målgruppens stigende behov

Nationale tiltag

- Ny takstmodel (se bilag 4)
- Revision af Serviceloven

Budgettilførsel eller tilpasning af serviceniveau

- Generel sænkning af serviceniveauet
- Budgettilførsel

4. Kan-bestemmelser og selvvalgte indsatser på socialområdet

KONKRETE INDSATSER, SOM UD FRA EN JURIDISK VURDERING KAN FALDE BORT

KAN-BESTEMMELSER OG SELVVALGTE INDSATSER

Der findes i dag enkelte indsatser i MSB, som kommunen har besluttet at indføre, men hvor det ikke fremgår direkte af bestemmelserne i Serviceloven (SEL) eller Barnets lov (BAL), at hjælpen skal udføres på den vedtagne måde og i det vedtagne omfang, eller at det er frivilligt for kommunen om den overhovedet ønsker at yde hjælp efter bestemmelsen. Nedenfor ses eksempler på indsatser, som anvendes i Aarhus, og som potentielt kan bortfalde. Endvidere ses **de vurderede økonomiske potentialer. Det bemærkes, at de er behæftet med en vis usikkerhed**, ligesom det er uvist, om et bortfald vil medføre øgede udgifter til andre indsatser.

EKSEMPLER PÅ KONKRETE INDSATSER, SOM POTENTIelt KAN BORTFALDE	VURDERET ØKONOMISK POTENTIALE
Gratis psykologhjælp til unge - SEL § 10 og BAL § 28	Omtrent 4 mio. kr.
Ferie til borgere i botilbud	Omtrent 4 mio. kr.
Tidlige og forebyggende indsatser - SEL §§ 82 a-d	Omtrent 23,5 mio. kr.
Tilbud med aktiverende og forebyggende sigte – SEL § 79 (Værestedet og SPOR 7)	Omtrent 12 mio. kr.
Støtte efter housing first-tilgangen – SEL § 85 a	Omtrent 6,5 mio. kr. (netto)
Omlægning af køkkendrift i VJH	Omtrent 1,5 mio. kr.
Kriminalpræventive indsatser	Omtrent 32,5 mio. kr.
Fritidsjobindsatsen målrettet udsatte unge	Omtrent 4 mio. kr.
Indsatser vedr. æresrelaterede konflikter	Omtrent 2 mio. kr.
Ordinære midler til boligsociale indsatser	Omtrent 2 mio. kr.
Samlet økonomisk potentiale	Omtrent 92 mio. kr.

DILEMMAER VED ET BORTFALD AF KAN-BESTEMMELSER OG SELVVALGTE INDSATSER

- **Faglige strategier og forebyggelse:** Indsatser såsom SEL §§ 82 a-d anses som et væsentligt bidrag til at sikre balance på det specialiserede voksenområde og taler ind i de faglige strategier om tidlige og forebyggende indsatser, som anvendes løbende som pejlemærker i MSB.
- **Bortfald kan medføre andre udgifter:** Hvis eksempelvis retten til ferie for borgere i botilbud afskaffes, kan en konsekvens være flere ansøgninger om socialpædagogisk ledsagelse, og dette kan potentielt være dyrere for kommunen. Samtidig kan et mindsket fokus på tidlige og forebyggende indsatser på sigt være fordyrende, ligesom et bortfald af SEL §§ 82 a-d eksempelvis kan medføre flere ansøgninger om bostøtte (§ 85).

Uddybet i notatet om de juridiske rammer for afgørelser efter serviceloven og barnets lov (bilag 5)

SAMARBEJDSAFTALER MED PRIVATE & FRIVILLIGE ORGANISATIONER

SAMARBEJDSAFTALER FOR 42 MIO. KR. ÅRLIGT

Samlet set har Sociale Forhold og Beskæftigelse 54 samarbejdsaftaler, som indbefatter tilbud for i alt 42 mio. kr. årligt*. Flere af samarbejdsaftalerne dækker indsatser, som kommunen ellers selv ville skulle yde.

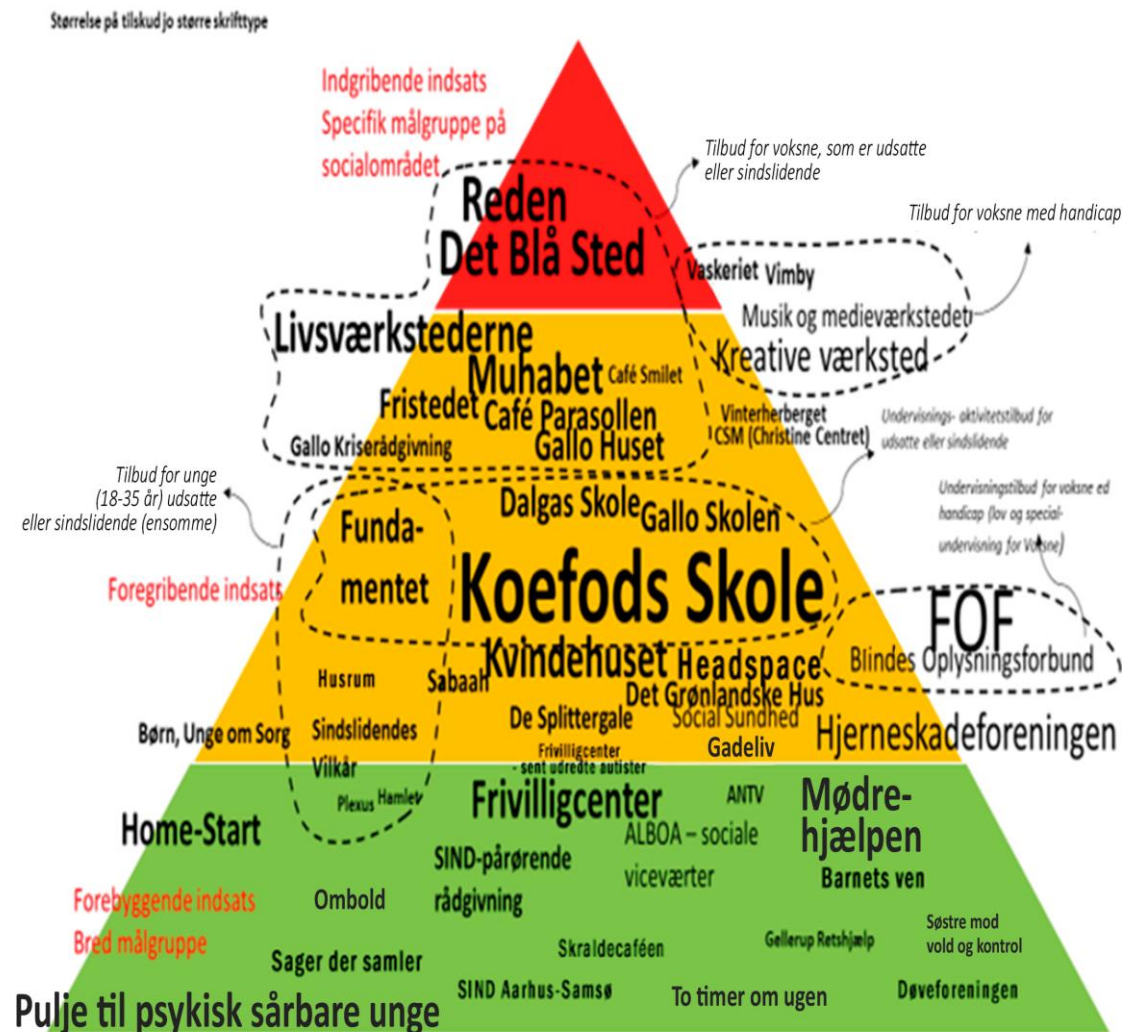
AFTALERNE ER MEGET FORSKELLIGE

Samarbejdsaftalerne er meget forskellige, hvad angår tilskudsstørrelse, målgruppe, indsats mm. Figuren til højre illustrerer samarbejdsaftalerne ud fra logikken i forebyggelsestrekanten.

- I det **grønne felt** er de mere forebyggende tilbud med en bredere målgruppe placeret.
- I det **gule felt** er de tilbud, som er mere målrettet socialområdet.
- I det **røde felt** er de tilbud, som arbejder mere indgribende og med specifikke målgrupper på socialområdet.

Skriftstørrelsen i trekanten viser størrelsen på tilskuddet, som organisationen modtager. De største tilskud er således Koefods Skole (3,1 mio. kr.+ husleje) og FOF (1,5 mio. kr.).

Foruden aftalerne i figuren har MSB særlige driftsaftaler med Kirkens Korshær om drift af Stofindtagelsesrum (4,6 mio. kr.) og værestedet Naapiffik (2,3 mio. kr.). Disse aftaler er en del af de i alt 42 mio. kr./år til området.

5. Beskæftigelsesområdet

Fakta om beskæftigelsesindsatsen i 2024

Beskæftigelsesområdet – økonomisk status

Besparelser fra flere sider

De seneste år er der kommet sparekrav både fra landsplan til finansiering af Arne-pension og fra Aarhus Kommune i form af fællesbidrag, administrative besparelser samt omstillings-og udviklingsplaner med bidrag til socialområdet.

Forventede fremtidige besparelser

- Lovændringer gældende fra 2025 på sygedagpengeområdet på 5 mio. kr.
- Sparekrav på 48 mio. kr. i 2026 stigende til 136 mio. kr. i 2030 fra beskæftigelsesreform. (2,7 mia. kr. på landsplan)

Områder i ubalance

Udgifterne til STU (særsilt analyse) er stigende og ligger delvist på beskæftigelsesområdet. Hertil vil de kommende besparelser ikke længere muliggøre at "hjælpe" socialområdet i samme grad som tidligere.

Investeringsstrategi

I Aarhus Kommune har der på beskæftigelsesområdet i en længere årrække været arbejdet med en aktiv investeringsstrategi. Indsatser igangsættes med udgangspunkt i evidens med henblik på, at borgere får fodfæste på arbejdsmarkedet og derved kan nedbringe de kommunale forsørgelsesudgifter.

Sammenhæng mellem beskæftigelsesindsats, forsørgelse og socialområdet

En effektiv beskæftigelsesindsats forkorter tiden den ledige er på offentlig forsørgelse. Desuden bidrager en effektiv beskæftigelsesindsats til øget livskvalitet og selvforsørgelse for udsatte borgere, hvilket kan mindske presset på socialområdet.

Benchmark viser, at beskæftigelsesindsatsen i Aarhus Kommune er effektiv og på et lavt udgiftsniveau. Se evt. bilag 2
Det kan blive dyrt at "spare forkert"

Allerede igangsatte tiltag:
Implementering af lovgivning
(Kontanthjælp, sygedagpenge, arbejdspligt)
Greb til at gribe reformen
Ny beskæftigelsesstrategi i MSB

Investeringer i beskæftigelsesindsatsen er godt for den enkelte borger og for kommunekassen

Investeringsmodeller

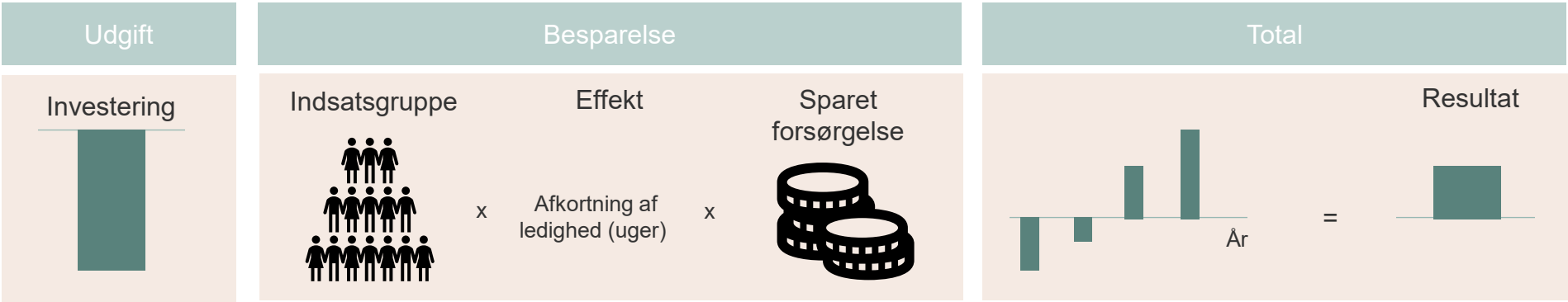
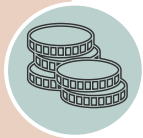
I Aarhus Kommune har der på beskæftigelsesområdet i en længere årrække været arbejdet med en aktiv investeringsstrategi. Indsatser igangsættes med udgangspunkt i evidens med henblik på, at borgere får fodfæste på arbejdsmarkedet og derved kan nedbringe de kommunale forsørgelsesudgifter.

Med de nuværende investeringsmodeller er der særligt fokus på at afhjælpe rekrutteringsudfordringen til de store velfærdsområder, samt afkorte ledighedsforløb for sygedagpengemodtagere og forsikrede ledige, herunder dimittender.

I 2024 var der 27 aktive investeringsmodeller med en samlet investering på ca. 64,4 mio. kr. i beskæftigelsesindsats.

Investeringsmodellerne vurderes at have bidraget til 516 færre helårspersoner på offentligt forsørgelse i 2024 og har dermed skabt et større samlet råderum i kommunens økonomi.

Hertil bidrager investeringsmodellerne også med positive forandringer for den enkelte borger i form af meningsfulde fællesskaber, bedre trivsel mv.

Beskæftigelsesindsatsen mindsker presset på socialområdet

Job som social indsats

For borgere med problemer udover ledighed arbejdes der målrettet med job som en social indsats. Tilgangen med fokus på at være del af et arbejdsfællesskab øger både livskvaliteten for borgerne og mindsker presset på socialområdet.

I figuren ses en oversigt med forskningsresultater i forhold til, hvilke effekter deltagelse på arbejdsmarkedet har for den enkelte borger, dennes familie og samfundet som helhed.

Eksempler på indsatser med beskæftigelsesmæssigt og særligt socialt sigte i MSB

- **Job til alle** - fremrykket indsats med fokus på lønnede job til borgere tilknyttet en socialindsats i Job, udsatte og socialpsykiatri.
- **Virksomhedsvebaner** med støtte
- **Opgang til opgang** - tværfaglig indsats i udsatte boligområder
- **Flere skal med** - tilgang for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med fokus på lønnede timer
- **IPS-indsatser** - indsats med fokus på overgang fra psykiatri til beskæftigelse

JOB SOM VIRKNINGSFULD INDSATS HVAD SIGER FORSKNINGEN?

LIVSMESTRING OG TRIVSEL:

Tydelig sammenhæng mellem at komme i job og styrket selvværd samt selvtillid

ØKONOMI:

Betydelige økonomiske gevinster for kommunen og samfundet ved at ledige kommer i job, udover besparelser på forsørgelse

FAMILIEN:

Børn af arbejdsløse klarer sig dårligere i skolen og færre påbegynde ungdomsuddannelse

NETVÆRK:

JobFirst viste at ledige, der opnår ordinære timer, får styrket deres netværk og deltager mere i fritidsaktiviteter

FYSISK SUNDHED:

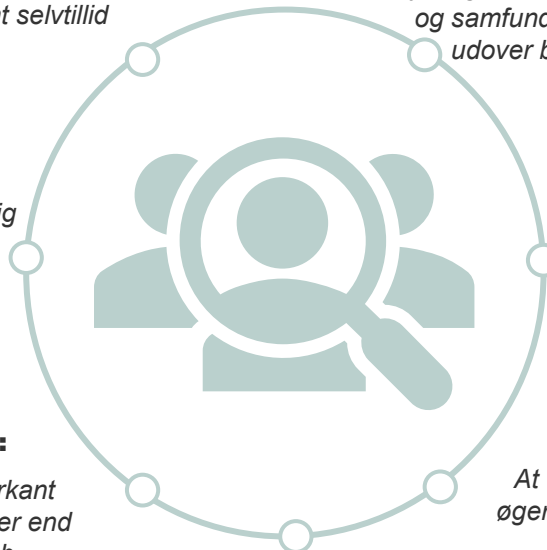
Arbejdsløse har en markant kortere forventet levealder end personer, der er i job

MENTAL SUNDHED:

At være en del af en arbejdsplads øger den generelle mentale sundhed for den enkelte

KRIMINALITET:

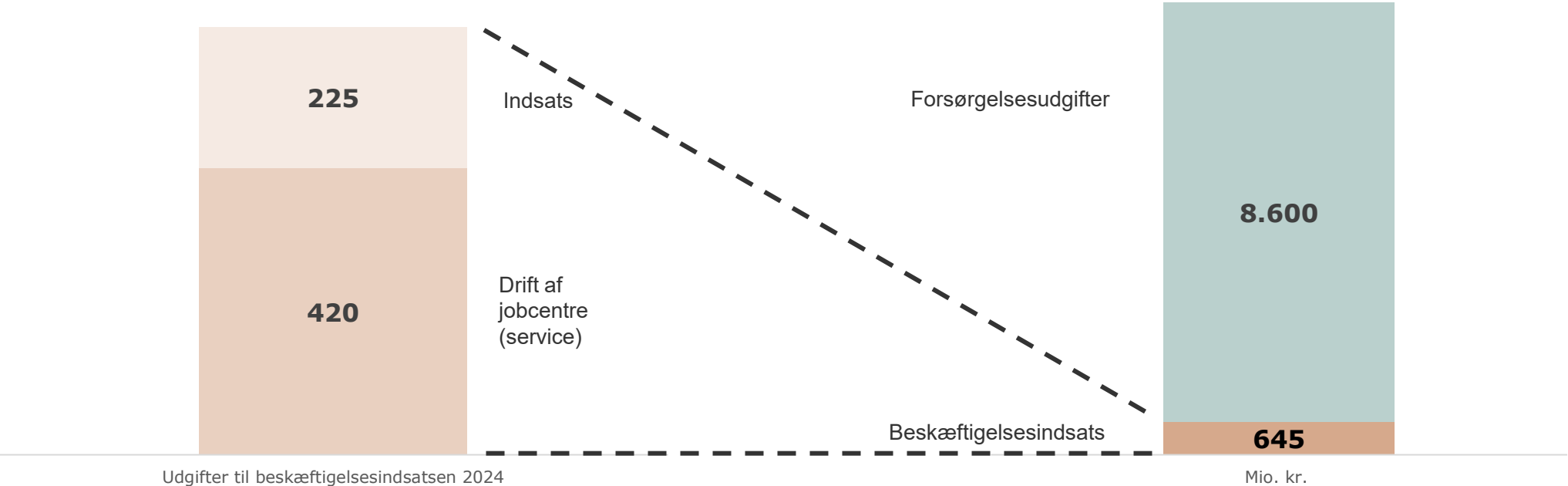
Forskning bekræfter, at det at have et job både reducerer risikoen for at få en dom, men også længden af en evt. dom

Udgifter til beskæftigelsesindsatsen og forsørgelse hænger sammen

Udgifter til
beskæftigelsesindsatsen i
Aarhus var samlet 645 mio. kr. i
2024

For hver 1 kr. til
beskæftigelsesindsats er der ca. 13
kr. i offentlige udgifter til forsørgelse.

Note: Udgifter til beskæftigelsesindsatsen er bruttoudgifter afgrænset på funktion 5.90, 5.98, 6.53 excl. eksterne projekter.
Udgifterne til forsørgelse er opgjort som bruttoudgifter på alle ydelsesmålgrupper i jobindsats tillagt fleksjob

5.1 Beskæftigelsesreformen

Beskæftigelsesreformen skaber mange forandringer

Udvalgte forandringer

Organisering og arbejdsdeling

- Intet krav om et jobcenter – op til kommunen selv at beslutte, hvordan beskæftigelsesindsatsen organiseres
- I en overgangsperiode krav om, at området er forankret hos ét udvalg
- Der ændres ikke på arbejdsdeling med a-kasser og private aktører – men der igangsættes to forsøg

Ny ramme for en aktiv beskæftigelsesindsats

- Langt færre målgrupper, færre særregler og krav
- Hjælpen tilrettelægges efter borgerens individuelle behov
- Bedre muligheder for at igangsætte indsatser, når det skaber værdi for borgere og virksomheder

Nye principper for styring og opfølgning

- Skærpet tilsyn fjernes
- Resultatbaseret opfølgning med fokus på resultater frem for proceskrav
- Fokus på resultatmål og tilfredshedsmål

Økonomiske konsekvenser

Besparelser på 2,7 mia. kr.

1. **Ca. 1,6 mia. kr. relateret til initiativer i aftalen,**
→ herunder bortfald af opgaver, færre samtaler, færre tilbud, afskaffelse af ressourceforløb med mere.
2. **0,7 mia. kr. uspecificerede besparelser** på indsats og jobcenterdrift
→ primært på øvrig vejledning og opkvalificering, mentor og samtaler og administration.
3. **0,4 mia. kr. besparelser fra yderligere finansiering** ved provenu fra tidligere aftaler og ændrede regler for udbetaling af ydelse i retspsykiatrien.

Punkt 3 er håndteret allerede – eller er uden for kommunerne. Dvs. at den kommunale besparelse er ca. 2,2 mia. kr. på landsplan, svarende til **ca. 136 mio. kr. i Aarhus**

Opmærksomhed på risiko for øget pres på forsørgelsesudgifter og et i forvejen presset socialområde

Hvad træder i kraft hvornår – nedslagspunkter

1. februar 2026

- Frihed i organisering i kommunerne
- Afskaffelse af ressourceforløb
- Afskaffelse af skærpet tilsyn
- Stop for tilgang til revalidering
- Afskaffelse af krav om læse-, skrive og regnetest for unge
- AI-hjemmel til kommuner
- Krav om én indgang for virksomheder

1. juli 2026

- Afskaffelse af krav om kontinuerlig indsats til unge
- Nyt kontaktforsøg
- Afskaffelse af krav om rehabiliteringsteams
- Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud
- Mere fleksible rammer for aktivering
- Bedre sammenhæng mellem private og offentlige selvbetjeningsløsninger
- Afskaffelse af særlig støtte

1. januar 2027

- Fem nye målgrupper
- Afskaffelse af jobafklaringsforløb
- Årlig afklaring
- Bedre mulighed for pause
- Bedre mulighed for digital indsats
- Afskaffelse og harmonisering af særregler
- Initiativer vedr. sanktionssystemet
- Ny resultatbaseret opfølgning

Besparelsen fra beskæftigelsesreformen indfases

Aarhus Kommunes bloktilskud vil blive korrigeret med forventet -48 mio. kr. i 2026 stigende til -136 mio. kr. i 2030.*

Aarhus Kommunes andel af besparelserne antages at udgøre 6,2% i 2025.

Der er taget højde for dele, der vedrører den statslige besparelse, og den allerede implementerede besparelse på sygedagpengeområdet på ca. 5 mio. kr. i Aarhus gældende fra 2025.

Der er opmærksomhed på, at en andel af besparelserne er uspecificerede i aftalen om beskæftigelsesreformen, og som dermed ikke er forankret i forenklinger i lovgivningen. Indfasningen af de uspecificerede rammebesparelser er aftalt med KL. **I Aarhus Kommunes svarer de uspecificerede rammebesparelser til ca. 14 mio. kr. i 2026 stigende til 40 mio. kr.**

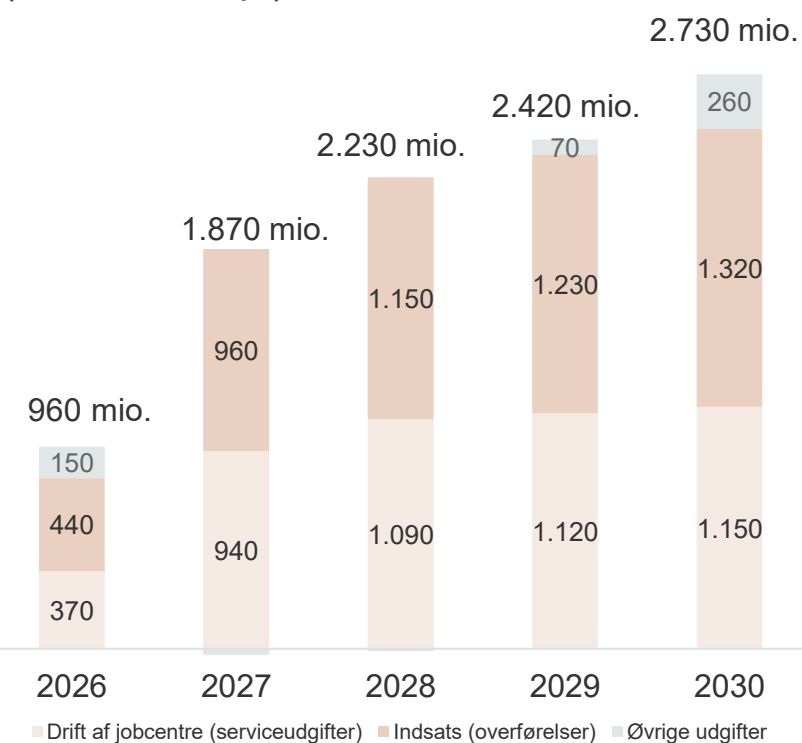
Benchmark på beskæftigelsesområdet viser, **at Aarhus Kommune har en effektiv beskæftigelsesindsats og et lavt udgiftsniveau.** Aarhus kan derfor blive ramt uforholdsmæssigt hårdt, når besparelserne skal udmøntes. Se bilag 2

Alle kommuner er forskellige ift., hvordan indsatsen er dimensioneret og organiseret, og det er således op til videre politiske drøftelser om fordelingen og størrelsen af besparelserne konkret i Aarhus.

Aak besparelse (mio. kr., 25-pl)	2026	2027	2028	2029	2030
Indsats	-26	-46	-57	-62	-66
Drift (Service)	-22	-57	-66	-68	-70
I alt besparelse	-48	-103	-124	-130	-136

* Den samlede kommunale besparelse som følge af beskæftigelsesreformen er højere, idet der også er besparelser på det ikke-decentraliserede område (forsørgelsesydelse) stigende fra 9 mio. kr. i 2026 til 67 mio. kr. i 2030.

Indfasning af besparelsen på landsplan
(mio. kr., 25-pl)

Note: Øvrige udgifter i 2027 og 2028 er hhv. -30 mio. kr. og 0 mio. kr.
Kilde: KL

Beskæftigelsesreformen – forberedende tiltag

Politisk spor

Med reformen kommer **byrådet** til at skulle engagere sig mere i beskæftigelsesindsatsen i Aarhus, og det vil kræve politiske prioriteringer. Byrådet vil skulle forholde sig til:

- **Besparelsen:** Hvordan håndterer vi den i Aarhus?
- **Frisættelsen af beskæftigelsesindsatsen:** Fri fra noget, men frie til hvad? Hvordan vil man prioritere beskæftigelsesindsatsen fremover - både ift. mål og indsatser.
- **Organiseringen af beskæftigelsesindsatsen:** Hvordan skal beskæftigelsesindsatsen organisatorisk indrettes i Aarhus Kommune set i lyset af mulighederne i reformen og §17.4 udvalgets analyser? Skal der stadig været et jobcenter i Aarhus, eller hvad skal sættes i stedet?

Administrativt spor

Det er nødvendigt at omstille organisationen til reformen. Derfor arbejdes der **internt i MSB** med følgende:

- **Ny beskæftigelsesstrategi.** Opdatering af den nuværende Virksomhedsstrategi.
- **Strategi for udvikling af beskæftigelsesfaglighed** blandt ledere og medarbejdere. Med den kommende frisættelse og reduktion i proceskrav, vil medarbejdernes faglige skøn komme til at spille en større rolle.
- **Nye investeringsmodeller og sociale investeringer** for at imødekomme finansieringsbortfald.

Fortsat fokus på en stærk beskæftigelsesindsats for alle

Beskæftigelsesreformen betyder større frihed og større lokalpolitisk handlerum til at fastsætte beskæftigelsesindsatsen.

Beskæftigelsesindsatsen skal samtidig drives for langt færre midler end tidligere. Det kalder på en klar retning, bevidste prioriteringer af, hvad man skal satse på for at komme i mål – og hvad man med åbne øjne vælger ikke at gøre længere.

Fire pejlemærker for beskæftigelsesindsatsen i Aarhus

Rådmanden for Sociale Forhold og Beskæftigelse har defineret fire pejlemærker som fundament for fremtidens beskæftigelsesindsats i Aarhus.

1 Uddannelse og job til alle

- Alle kan bidrage med noget. Uanset om man gør det 7 eller 37 timer om ugen, så har det værdi. For den enkelte, for fællesskabet og for virksomhederne. Det er den forventning, vi kan og skal møde hinanden med i Aarhus.
- Job og uddannelse er vejen til at blive en del af fællesskabet og en måde at blive integreret i samfundet.
- Job til forældre er samtidig med til at skabe chancelighed for børn. Fordi forældrene via tilknytning til arbejdsmarkedet lægger et fundament under børnenes liv – økonomisk og socialt.

(Fortsættes på næste slide)

Fortsat fokus på en stærk beskæftigelsesindsats for alle

1 Uddannelse og job til alle (fortsat)

- For vores integrationsborgere er job og uddannelse desuden en vej ind i det sociale fællesskab, som åbner døre til det danske samfund. Job og uddannelse bliver derfor også et af vores mest effektive midler mod at gøre op med de barrierer, der handler om tungere sociale problemer som eksempelvis negativ social kontrol.
- Job og uddannelse er kort sagt en af de stærkeste sociale indsatser, vi kan iværksætte.
- Ingen skal være overladt til sig selv og 'nøjes' med et årlig tjek-ind. Vi tror på den enkelte – og den enkelte skal have en tro på, at der er en sikker hånd i ryggen på vej mod et liv i handlekraft og selvbestemmelse.
- Vi skal have gjort op med ideen om, at 37 timer er succeskriteriet. Vi skal fortsat jagte småjob og lønnede timer og gøre det nemt for virksomhederne at få fleksible ansættelser i de timer, de har behov.

2 Vi tror på de unge

- Aarhus er en studieby. Hvert år uddannes rigtig mange unge mennesker i vores by. Det er en særlig position, som vi skal bruge klogt. Vi sætter særligt fokus på rygstød til unge dimittender og unge, der har brug for hjælp til at få fodfæste på arbejdsmarkedet.
- Særligt de unge, som af én eller flere årsager er på kanten af at kunne gennemføre en uddannelse, skal have råd og vejledning. Derfor skal der være et fokus på at støtte, skabe øvebaner og vejlede til mulige sporskifter. Samtidig skal der være fokus på at skabe tilknytninger til arbejdsmarkedet via fx fritidsjob eller praktikker. Job og arbejdsfællesskaber giver værdifuld selvtillid, som for mange også kan give mod på at gå i gang med en uddannelse. Virkeligheden virker – det bliver centralt for vores tilgang til den unge målgruppe.

Fortsat fokus på en stærk beskæftigelsesindsats for alle

3 Virksomhederne i fokus

- Et stærkt erhvervsliv er en afgørende hjørnesteen for byens udvikling. Derfor skal det være lettere for aarhusianske virksomheder at skaffe den nødvendige arbejdskraft. Vi vil skabe større synlighed og tydelighed på vores service som kommune til virksomhederne.
- Særligt skal vi have fokus på at hjælpe i de brancher, som kalder på hænder. Derfor vil der være fokus på de områder, hvor manglen er størst, og hvor vi kan se, at fremtidens efterspørgsel er stor.

4 Kun sammen kan vi løfte opgaven

- Civilsamfund, A-kasser og eksterne leverandører er et afgørende element i beskæftigelsesindsatsen.
- Vi vil have fokus på at udbyde indsatser, hvor det giver bedst økonomisk mening, og hvor der skabes de bedste resultater for borgerne. Vi har modet til at prøve nye veje, men også stoppe igen, hvis resultaterne ikke er som forventet.
- Kommunen må og skal ikke lukke sig om sig selv. Moderne beskæftigelsesindsatser åbner op og inviterer ind. Vi udnytter frisættelse til at omsætte og bygge bro uden bureaukratiets snærende bånd.

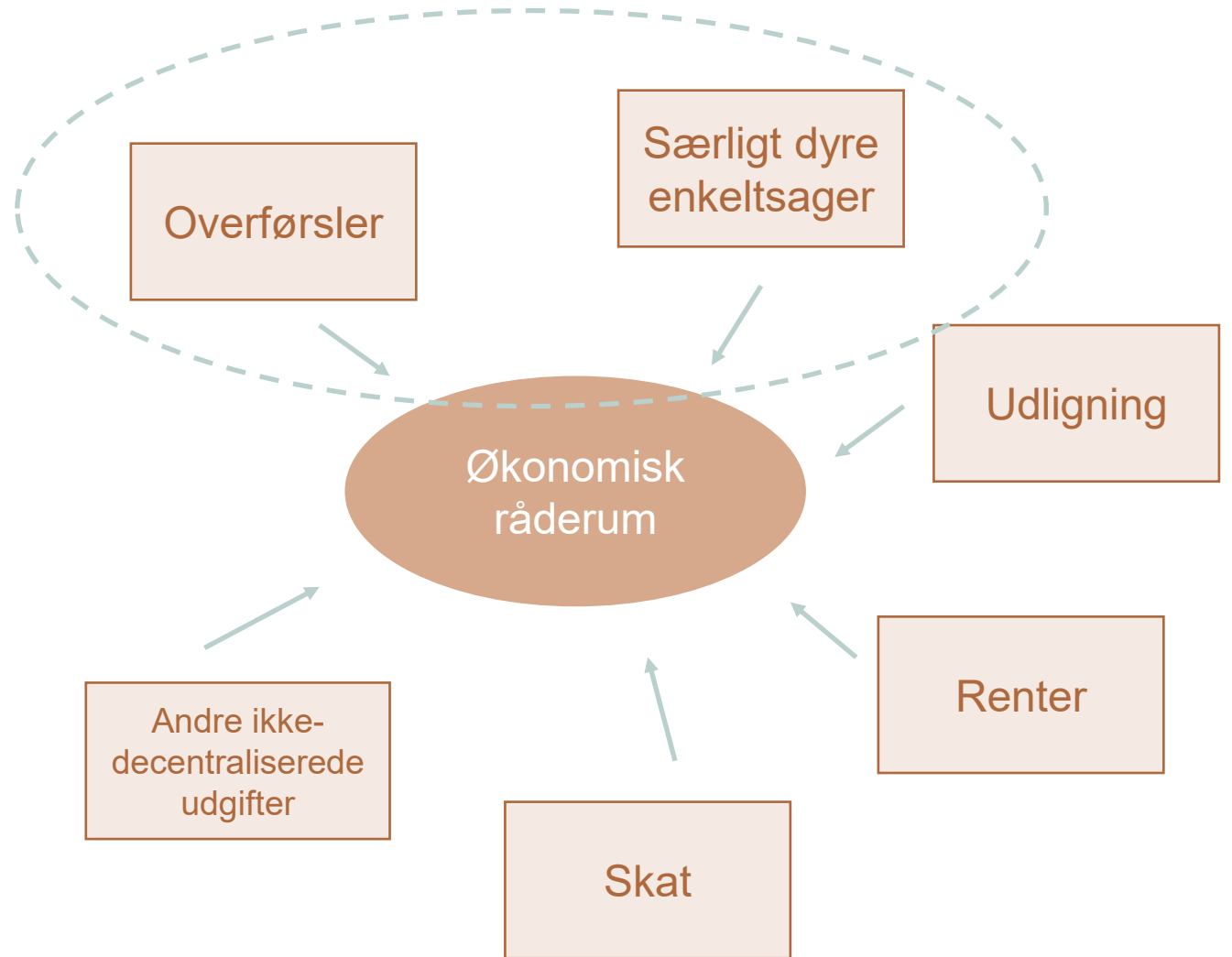

6. Sammenhæng til kommunens samlede økonomi

Påvirkning af kommunens samlede råderum

- Økonomien på social- og beskæftigelsesområdet har en tæt sammenhæng til kommunens samlede økonomi
- Der gælder både overførselsudgifterne og udgifterne på det specialiserede socialområde
- I kommunernes bloktilskud indgår kompensation for overførselsudgifterne for kommunerne under ét – samt en modregning af refusionsindtægterne fra særligt dyre enkeltsager

Overførselsudgifter og kommunernes refusioner

- Overførselsudgifter omfatter primært forsørgelsesudgifter til borgerne, men også udgifter til fx den aktive beskæftigelsesindsats og boligstøtte
- Overførselsudgifterne påvirkes i høj grad af den generelle samfundsudvikling og af konjunkturerne
- Kommunerne modtager *refusion* på forsørgelsesudgifterne ud fra en trappemodel, der afhænger af borgerens varighed på offentlig forsørgelse
- Der er herved et stærkt økonomisk incitament for kommunerne til at få effekt af beskæftigelsesindsatsen, således at flest mulige hurtigt kommer i permanent beskæftigelse eller uddannelse.

- Refusion afhænger af borgernes varighed på offentlig forsørgelse

Trapperefusion
0-4 uger: 80 %
5-26 uger: 40%
27-52 uger: 30%
Over 52 uger: 20%

- Jo længere varighed, jo lavere gennemsnitlig refusionsprocent, jo højere kommunale nettoudgifter

Brug for effektive indsatser
– ellers bliver det dyrt

Overførselsudgifter og bloktilskud

Konjunkturafhængigheden på overførslerne betyder, at den statslige styring af kommunerne sikrer 100% kompensation for udgifterne til kommunerne under ét.

Formålet er, at konjunkturerne ikke skal påvirke den økonomi, kommunerne har til rådighed til service til borgerne.

I økonomaftalerne laves et skøn over kommunernes samlede overførselsudgifter i det kommende år. Dette bliver både reguleret midt i året (midtvejsregulering) og efter året (efterregulering).

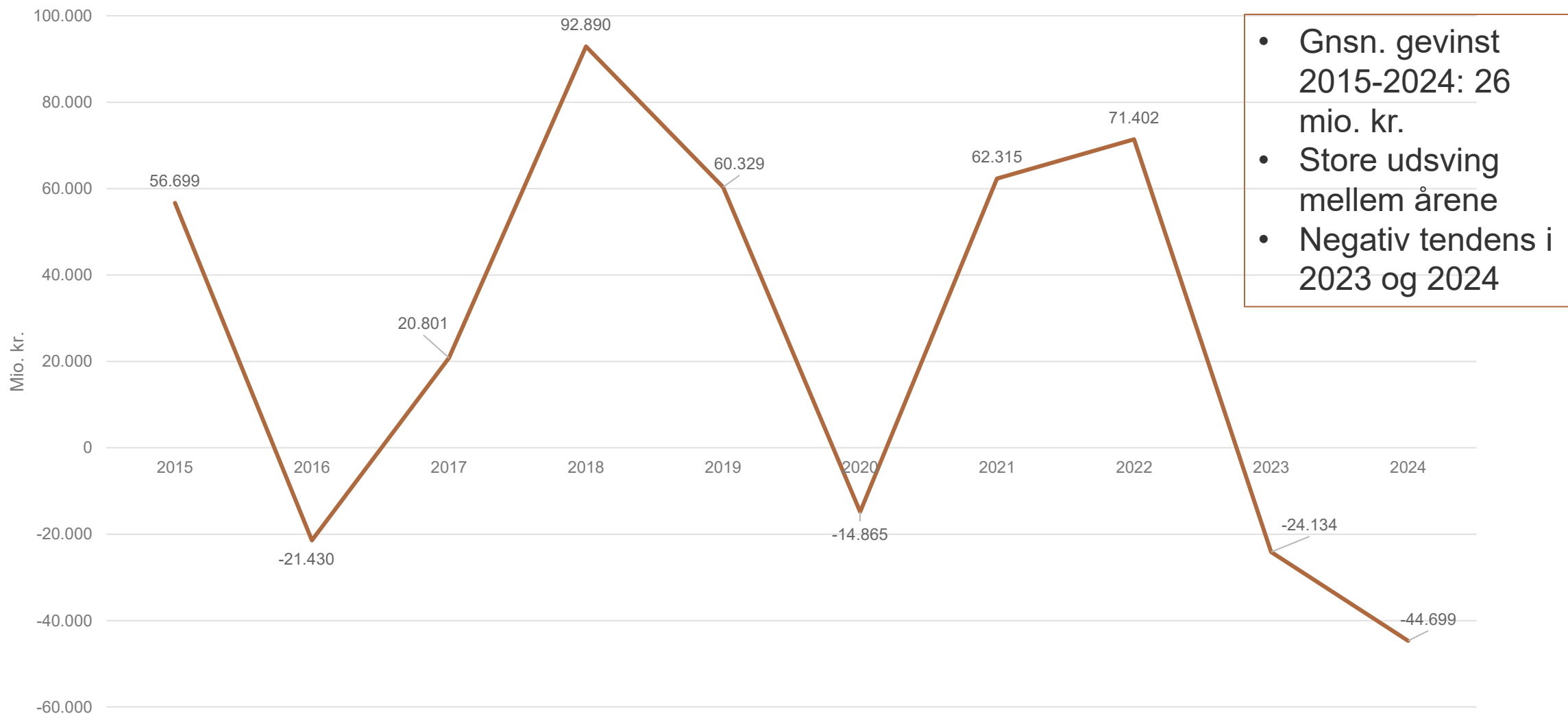
Kompensationen for overførselsskønnet indgår i bloktilskuddet for kommunerne under ét og fordeles mellem kommunerne efter befolkningsandel. Samtidig indgår udgifterne i den kommunale udligning.

Hvis udgiftsudviklingen i Aarhus er bedre end den gennemsnitlige udvikling på landsplan, får Aarhus Kommune en økonomisk gevinst, der giver et højere økonomisk råderum til politisk prioritering.

Det er vigtigt med fokus på at nedbringe forsørgelsesudgifterne - ellers bliver det dyrt og kan føre til lavere økonomisk råderum

Resultat på overførselsområdet 2015-2024

Opmærksomhedspunkter på overførselsområdet

Befolkningsvækst giver flere udgifter til offentlig forsørgelse

Mange tilflyttere er under uddannelse og får derfor først forsørgelsesudgifter efter nogle år

Dimission på samme tid giver stød på arbejdsmarkedet, der ikke kan ansætte alle og mange får derfor en periode på offentlig forsørgelse

Aarhus er mindre konjunkturfølsom end en gennemsnitskommune - både når det går godt, og når det går dårligt

Det sociale udgiftsbehov i Aarhus er lidt lavere end i en gennemsnitskommune

Der er løbende opmærksomhed på udviklingen på overførselsområdet for at undgå økonomisk tab

Særligt dyre enkeltsager på det sociale område

- Med kommunalreformen i 2007 fik kommunerne det fulde finansieringsansvar på det sociale område. For at sikre kommunerne mod meget store udgifter i særligt dyre enkeltsager, blev der indført en central refusionsordning. Herved betaler staten en andel af de dyre sager.
- Reglerne for refusion er løbende blevet ændret - senest i 2021. Jo dyrere en socialsag er, jo højere er refusionen. Der er ingen refusion på sociale sager med en udgift under 940.000 kr./år.
- For at kommunerne ikke både får refusion og bloktilskud til finansiering af udgifterne på socialområdet, trækkes kommunernes samlede refusionsindtægter ud af bloktilskuddet.
- Hvis kommunens refusionsandel er højere end befolkningsandelen, vinder kommunen samlet set på ordningen - er den lavere, taber kommunen på ordningen. En høj refusionsandel afspejler dog tilsvarende høje udgifter, så det samlede billede af økonomien er mere kompleks!

Mio. kr.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Landsplan	-1.916	-2.026	-3.725	-4.643	-5.294	-6.150
Aarhus	-109	-119	-208	-309	-342	-374
Aarhus-andel (%)	5,66	5,86	5,58	6,65	6,47	6,09
Tab (-) / gevinst (+)	-6,6	-4,1	-17,9	25,8	16,5	-8,5

Tab i 2024 =
god udvikling
i Aarhus...

Særligt dyre enkeltsager i Aarhus Kommune

Styringen af det specialiserede socialområde og tilhørende refusionsindtægter er kompleks - også internt i Aarhus Kommune.

- På den ene side er udgifterne til socialområdet - inkl. refusionsindtægterne - decentraliserede i MSB

- Refusionsindtægterne nedbringer de synlige, strukturelle udfordringer på socialområdet
- Decentraliserede udgifter sikrer god økonomistyring og fokus på udgiftsniveau
- Decentralisering af refusionsindtægter giver incitament til korrekt refusionshjemtagelse

- På den anden side sker modregningen i bloktilskuddet som følge af udviklingen i alle kommunernes refusionsindtægter i kommunens indtægter

- Det påvirker den generelle økonomi og det samlede økonomiske råderum
- Med stigende udgifter på det sociale område i kommunerne vokser modregningen i bloktilskuddet markant
- En del af det økonomiske råderum spises af modregningen

De facto betyder modregningen i bloktilskuddet en skjult budgettilførsel til det sociale område i kommunerne

Anbefalinger om særligt dyre enkeltsager

Økonomistyring

Fortsat decentraliserede refusioner i Aarhus.

Refusionerne fra særligt dyre enkeltsager skal hvert år budgetteres særskilt, så det svarer til de faktiske refusioner i det seneste regnskab. Serviceudgifterne reguleres tilsvarende.

Der er fortsat udgiftspres på det sociale område i landets kommuner. Derfor må der også fremover forventes stigende refusionsindtægter - og en modregning i bloktilskuddet.

På indtægtssiden arbejdes derfor med et 'værn' om budgettet. Herved vil der i budgetterne i højere grad være taget højde for fremtidige reguleringer af de samlede kommunale refusionsindtægter.

Kommunikation

Betydningen af refusionsordningen for den samlede økonomi skal kommunikeres bedre fremover.

I budgettet beskrives derfor ændringerne, der sker på området - både i MSB og på indtægtssiden, og konsekvenserne af ændringerne for den samlede økonomi skal forklares.

Også i forventet regnskab og regnskab skal refusionerne opgøres og kommunikeres, så den løbende udvikling kan følges året rundt.

7. Bilag

Bilag - oversigt

Bilag 1 | Beskrivelse af prognoseberegning

Bilag 2 | Benchmark-analyser på social- og beskæftigelsesområdet

Bilag 3 | Analyse af tabt arbejdsfortjeneste

Bilag 4 | Status på de nationale tiltag på det specialiserede socialområde

Bilag 5 | De juridiske rammer for afgørelser efter serviceloven og barnets lov

Bilag 1: Beskrivelse af prognoseberegning

Beskrivelse af prognoseberegning

- I prognosen for merforbruget på de fire udfordrede områder i perioden 2025-2029 er der på **forbrugssiden** taget udgangspunkt i forbruget i 2024. Hertil er tillagt en **efterspørgselsstigning** på baggrund af de seneste års udgiftsudvikling fraregnet de forventede **mereffekter fra omstillingskatalogerne** de kommende år.
- På **budgetsiden** er der taget **udgangspunkt i budget 2025 og tilpasset for kendte budgetændringer i prognoseperioden, herunder demografimodeller og omstillingskataloger**. Fra 2026 og frem er der indregnet demografimidler som bidrager med 97 mio. kr. i 2029 ift. budgettet i 2025. Derudover er der indregnet reduktioner i budgettet som følge af fællesbidrag, udløb af den midlertidige tilførsel på 15 mio. kr. til socialområdet og reduktionen af myndighedsbudgetter i 2026 og frem som følge af manglende finansiering fra engangsindtægten fra salget af Katrinebjergvej. Til sammen reducerer disse myndighedernes budget med 74 mio. kr. i 2029 ift. budgettet i 2025.

Prognose	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Samlet prognose Merudgift		98	220	309	410	531
Forbrug						
Udgangspunkt R2024	2.541	2.541	2.541	2.541	2.541	2.541
Efterspørgselsfremskrivning (R21-R24)		96	210	325	442	567
Omstillingskataloger		-46	-48	-54	-54	-54
Samlet prognose Forbrug		2.592	2.703	2.811	2.929	3.053
Budget						
Udgangspunkt B2025		2.494	2.494	2.494	2.494	2.494
Demografi		0	22	46	72	97
Fællesbidrag		0	-9	-18	-27	-36
Budget 2025		0	0	0	0	-15
Omstillingskataloger		0	-26	-25	-25	-23
Budgetændringer §110		0	2	5	5	5
Samlet prognose Budget		2.494	2.483	2.502	2.519	2.522

Note: Angivet i mio. kr. i 2025 pl.

For myndighedsområderne er efterspørgslen fremskrevet med den gennemsnitlige stigning fra regnskab 21-24.

For STU er der tillagt 1,5 mio. kr. i årlig stigning på baggrund af de seneste års udvikling.

Ift. tabt arbejdsfortjeneste er der tillagt 13,5 mio. kr. pr. år svarende til den gennemsnitlige stigning i perioden 21-24.

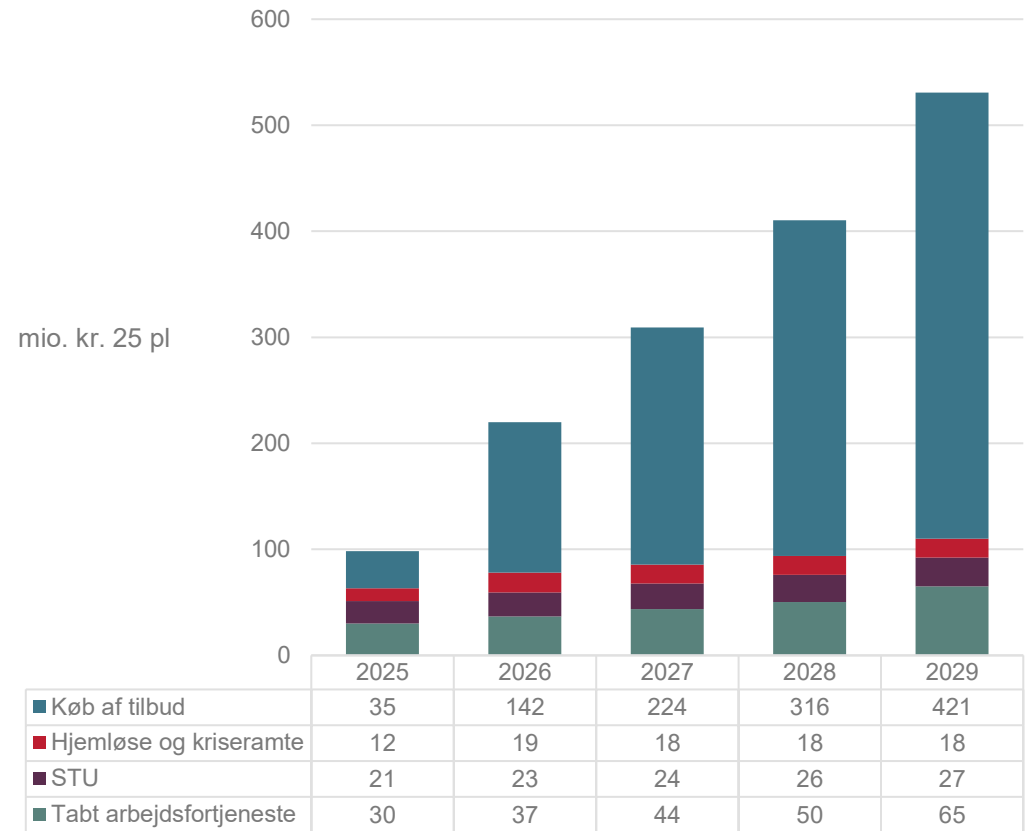
Ift. hjemløse og kriseramte er der indregnet efterspørgselsstigning grundet flere eksterne udbydere, samt færre refusionsindtægter grundet nye refusionsregler på §110, der indføres i perioden frem til 2027.

Den største strukturelle udfordring er fortsat på køb af sociale tilbud til børn, unge og voksne

UDVIKLING I MERUDGIFT FORDELT PER OMRÅDE

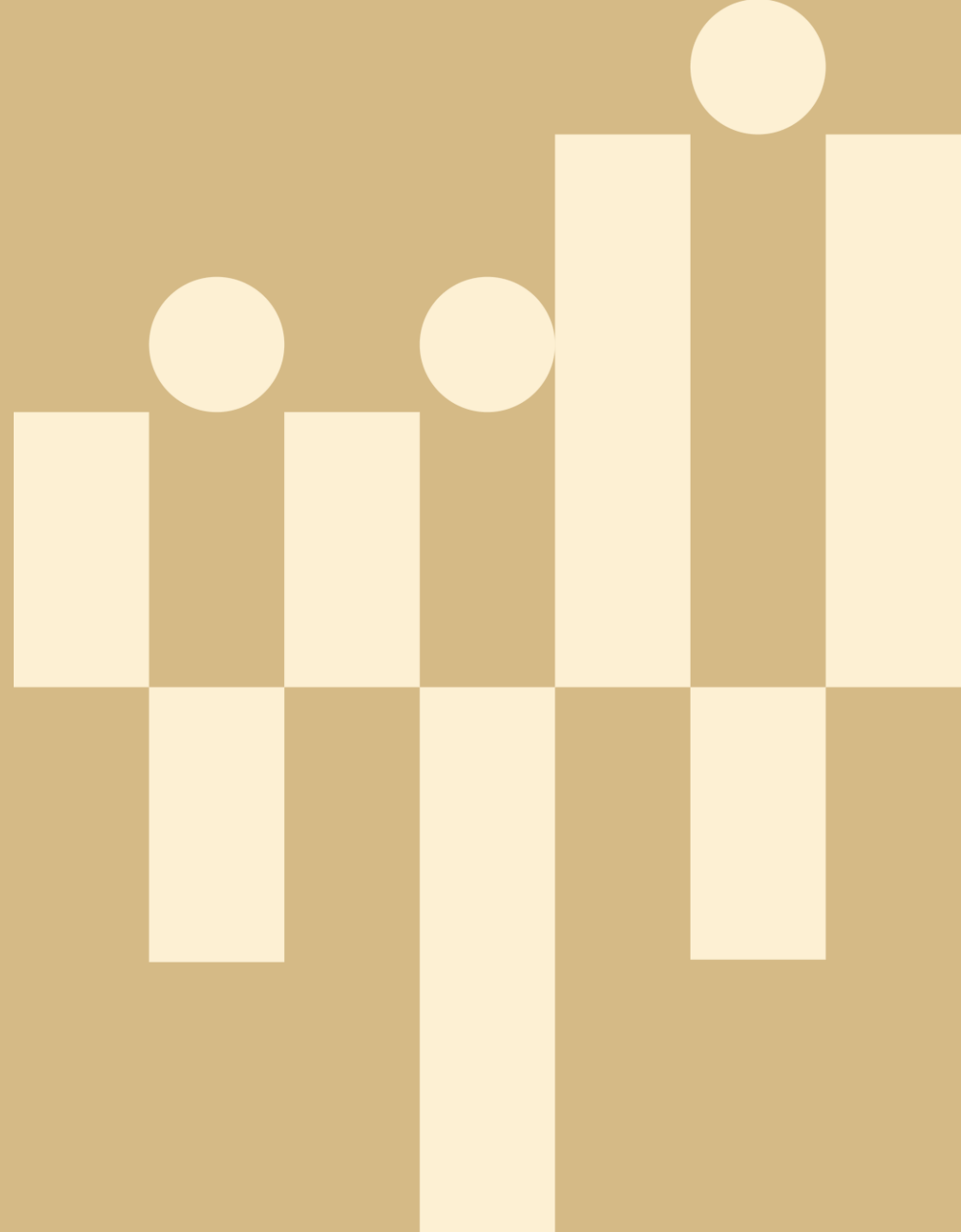
Note: Merforbruget til Køb af tilbud er mindre i 2025, da der er yderligere effekter af tidligere omstillingskataloger indregnet i forbruget i 2025. Disse effekter stiger kun i begrænset omfang i de efterfølgende år. Ligeledes er der i 2025 en engangsindtægt på 25 mio. kr., der er tillagt budgettet på myndighedsområderne. Det bortfalder igen i 2026 og frem.

Bilag 2: Benchmark-analyser på social- og beskæftigelsesområdet

Benchmark på socialområdet

Opsummering på benchmark-analyser

Voksenområdet:

- Aarhus Kommunes udgiftsniveau er nogenlunde som forventet givet kommunens rammevilkår.
- I sammenligning med andre kommuner, kan der være et potentiale for Aarhus Kommune ved at undersøge mulighederne for:
 - At nedbringe antallet af modtagere af botilbud, BPA samt borgere med sindslidelse, der modtager socialpædagogisk bistand og hjemmepleje.
 - At nedbringe enhedsudgifterne til især længerevarende eksterne botilbud.

Børne- og ungeområdet:

- Aarhus Kommune har generelt et lavere udgifts-/indsatsniveau end andre store kommuner.
- Set ift. andre store kommuner er der ikke umiddelbart anledning til at justere Aarhus Kommunes praksis.

Voksenområdet

Voksenområdet: Hovedresultater fra eksisterende benchmarkinganalyser

- Alle 6-byer har oplevet stigende udgifter til det specialiserede voksenområde i de seneste år. 6-by nøgletal og nøgletal fra Kend din Kommune indikerer ikke, at Aarhus Kommune generelt har et højt udgiftsniveau eller høje enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde.
- Det er forskelligt, hvordan Aarhus Kommune placerer sig i de benchmarkinganalyser, som tager højde for forskelle i kommunernes rammevilkår.
 - En analyse fra Københavns Kommune på 2022-data viser, at Aarhus Kommunes udgiftsniveau på botilbudsområdet er lidt lavere end forventet givet borgersammensætningen. Samtidig har Aarhus Kommune dog flere botilbudsmottagere end forventet.
 - En Index100-analyse på 2021-data viser, at Aarhus Kommunes udgiftsniveau på det samlede specialiserede voksenområde er lidt højere end forventet givet kommunens rammevilkår. Aarhus Kommunes udgiftsniveau er højere end i de øvrige 6-byer, når der tages højde for forskelle i rammevilkårene.
- Hvis man i Aarhus Kommune ønsker at nedbringe udgifterne til området, peger de eksisterende benchmarkinganalyser i retning af, at der kan sættes fokus på mulighederne for:
 - At sænke antallet af botilbudsmottagere, mottagere af BPA samt borgere med sindslidelse, der modtager socialpædagogisk bistand og hjemmepleje.
 - At nedbringe enhedsudgifterne til især længerevarende eksterne botilbud, botilbud på handicapområdet og til dels på forsorgshjem og herberger.

Voksenområdet: Københavns Kommunes benchmark på botilbudsområdet (2022-data)

- I Aarhus Kommune er **antallet af botilbudsmodtagere 6% højere end borgersammensætningen tilsiger** sammenlignet med gennemsnitlig visitationspraksis blandt de fire kommuner, som indgår i analysen (Aarhus, København, Roskilde og Aalborg).
- **Botilbudsmodtagere i Aarhus Kommune har generelt mindre komplekse baggrundskarakteristika** end i de øvrige kommuner.
- Til trods for det relativt høje antal botilbudsmodtagere er Aarhus Kommunes **udgiftsniveau på botilbudsområdet 2,3 % lavere end forventet givet borgersammensætningen**. Det skyldes, at Aarhus – set i forhold til de øvrige kommuner i analysen – generelt har lave enhedsudgifter til botilbud af alle typer med undtagelse af længerevarende.

Tabel 1. Faktisk og forventet andel i botilbud

	Borgere i botilbud		Benchmarking-Indikator (pct.-point)
	Faktisk andel (pct.)	Forventet andel (pct.)	
København	0,48	0,47	0,01
Roskilde	0,51	0,55	-0,05
Aarhus	0,65	0,61	0,04
Aalborg	0,55	0,65	-0,09

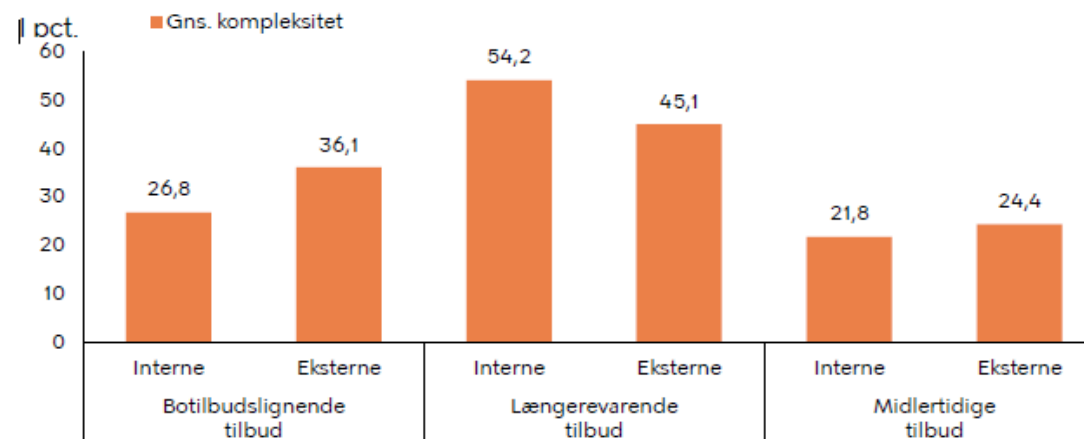
Tabel 3. Borgernes kompleksitet fordelt på tilbudsform

	1. kvartil	Median	Gennemsnit	3. kvartil	Antal borgere
Alle					
København	5,6	19,4	30,3	51,0	2.322
Roskilde	7,9	22,1	33,1	55,6	281
Aarhus	5,3	20,1	29,8	48,4	1.609
Aalborg	5,3	20,5	31,0	54,1	807

Voksenområdet: Københavns Kommunes benchmark på botilbudsområdet (2022-data)

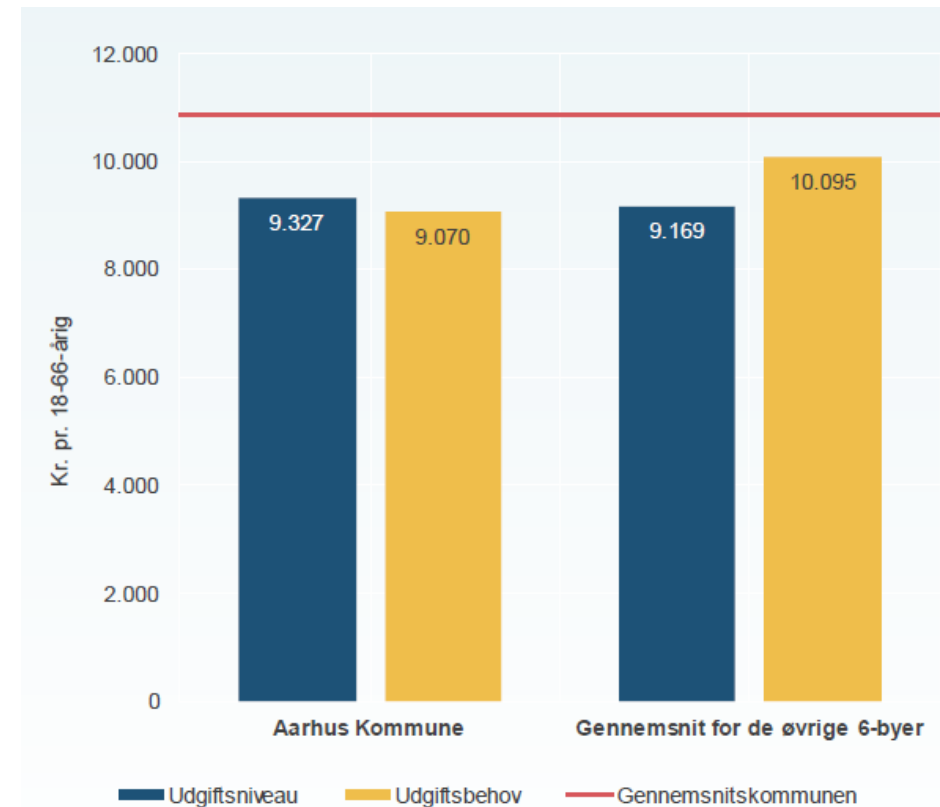
- Analysen indikerer, at **enhedsudgifterne til borgere med samme kompleksitet generelt er højere på eksterne tilbud end på interne.**
- Analysen indikerer, at **Aarhus' borgere i eksterne længerevarende botilbud har mindre komplekse udfordringer end borgere i interne længerevarende botilbud.** Samtidig er enhedsudgiften til eksterne længerevarende botilbud væsentligt højere end for tilsvarende interne botilbud.
- For botilbudslignende og midlertidige botilbud har borgere i eksterne tilbud større kompleksitet end borgere i interne tilbud.

Figur 2. Gennemsnitlig kompleksitet fordelt på botilbudstype og ejerform i Aarhus

Voksenområdet: Index100-analyse (2021-data)

- Aarhus Kommune har i 2021 et faktisk udgiftsniveau på det specialiserede voksenområde, som er 15,9 % under niveauet i gennemsnitskommunen, mens det beregnede udgiftsbehov på området er 18,2 % under niveauet i gennemsnitskommunen.
- Med andre ord er de faktiske **udgifter på det specialiserede voksenområde i Aarhus Kommune i 2021 2,8 % højere end det beregnede udgiftsbehov.**
- **For de øvrige 6-byer er de faktiske udgifter på det specialiserede voksenområde i 2021 8,1 % lavere end det beregnede udgiftsbehov.**
- I en tidligere Index100-analyse på 2018-data var både Aarhus Kommunes og de øvrige 6-byers udgiftsniveau lavere end forventet givet kommunernes rammevilkår.

Voksenområdet: 6-by/5-by nøgletal (2023 og 2024-data)

- De samlede udgifter til voksenområdet pr. 18-66-årig indbygger er – ligesom i de øvrige 6-byer – steget i Aarhus Kommune i perioden 2021-2024. Aarhus Kommunes udgiftsniveau er lavere end i Esbjerg og Randers, men højere end i København, Odense og Aalborg.
- **Antallet af modtagere af tilbud (brugerandelene) i Aarhus Kommune er for de fleste tilbudstyper enten lavere eller på gennemsnitligt niveau med de øvrige 6-byer.** Undtagelserne er BPA samt socialpædagogisk bistand og hjemmepleje til borgere med sindslidelse, hvor antallet af modtagere er relativt højt i Aarhus Kommune.
- **Aarhus Kommunes enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde er generelt lavere eller på gennemsnitligt niveau med de øvrige 6-byer.** Undtagelserne er enhedsudgifter til botilbud på handicapområdet og til dels herberger og forsorgshjem samt socialpædagogisk bistand og hjemmepleje til borgere med handicap.

Voksenområdet: 6-by/5-by nøgletal (2023 og 2024-data)

	Relativt lave enhedsudgifter	Relativt gennemsnitlige enhedsudgifter	Relativt høje enhedsudgifter
Relativt lav brugerandel			Herberger/forsorgshjem Socialpædagogisk bistand og hjemmepleje - Handicap
Relativt gennemsnitlig brugerandel	Dagtilbud – Handicap Botilbud – Sindslidelse Misbrugsbehandling	Krisecentre	Botilbud – Handicap
Relativt høj brugerandel	Socialpædagogisk bistand og hjemmepleje - Sindslidelse	BPA	

Børne- og ungeområdet

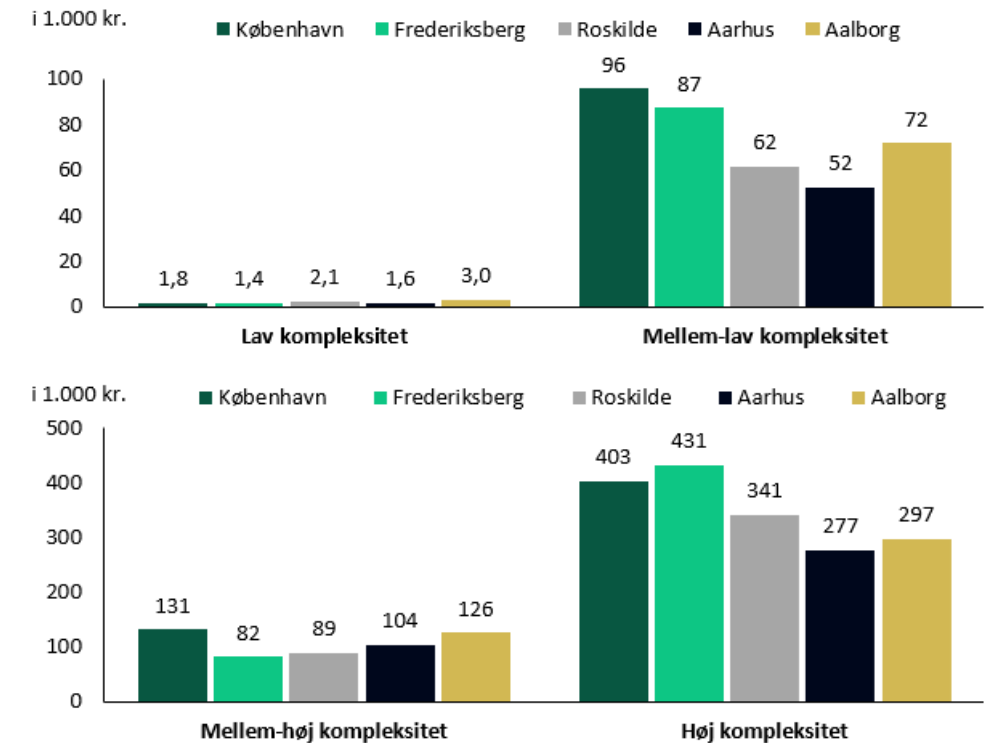
Børne- og ungeområdet: Hovedresultater fra eksisterende benchmarkinganalyser

- Aarhus Kommunes udgifter til det specialiserede børne- og ungeområde pr. 0-22-årig indbygger er relativt lave sammenlignet med øvrige kommuner. Det gælder især udgifter til anbringelser, som følge af at antallet af anbragte børn og unge i Aarhus Kommune er relativt lavt i forhold til andre kommuner.
- I analyser der tager højde for forskelle i kommunernes rammevilkår, har Aarhus Kommune generelt et lavere udgifts-/foranstaltningsniveau end andre store kommuner.
 - En analyse fra Københavns Kommune på 2023-data viser, at der er en lavere andel Aarhusianske børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger eller anbringelse, end hvad man skulle forvente ud fra indbyggernes baggrundsforhold og gennemsnitlig visitationspraksis i de kommuner, som indgår i analysen (Aarhus, København, Aalborg, Roskilde og Frederiksberg). Aarhus Kommunes udgifter til især anbringelser er relativt lave sammenlignet med de andre kommuner.
 - En Index100-analyse på 2021-data viser, at Aarhus Kommunes udgiftsniveau på det specialiserede børne- og ungeområde er lidt højere end forventet givet kommunens rammevilkår og landsgennemsnitlig visitationspraksis – udgiftsniveauet er dog endnu højere i de øvrige 6-byer, når der tages højde for rammevilkårene.

Børne- og ungeområdet: Københavns Kommunes benchmark (2023-data)

- **Aarhus Kommune har betydeligt færre 0-17-årige modtagere af forebyggende foranstaltninger**, end borgersammensætningen tilsiger sammenlignet med praksis blandt de fem kommuner i analysen (Aarhus, København, Aalborg, Roskilde og Frederiksberg)
- Aarhus Kommunes udgifter til forebyggende foranstaltninger er på et lavt til gennemsnitligt niveau sammenlignet med de øvrige kommuner.
- Antallet af anbragte børn og unge i Aarhus Kommune er en smule lavere end forventet.
- **Aarhus Kommunes udgifter til anbringelser er relativt lave sammenlignet med de andre kommuner i analysen.** Det gælder især børn og unge med høj kompleksitet, hvor Aarhus Kommune er den af de fem kommuner, som har de laveste udgifter (jf. figuren til højre).

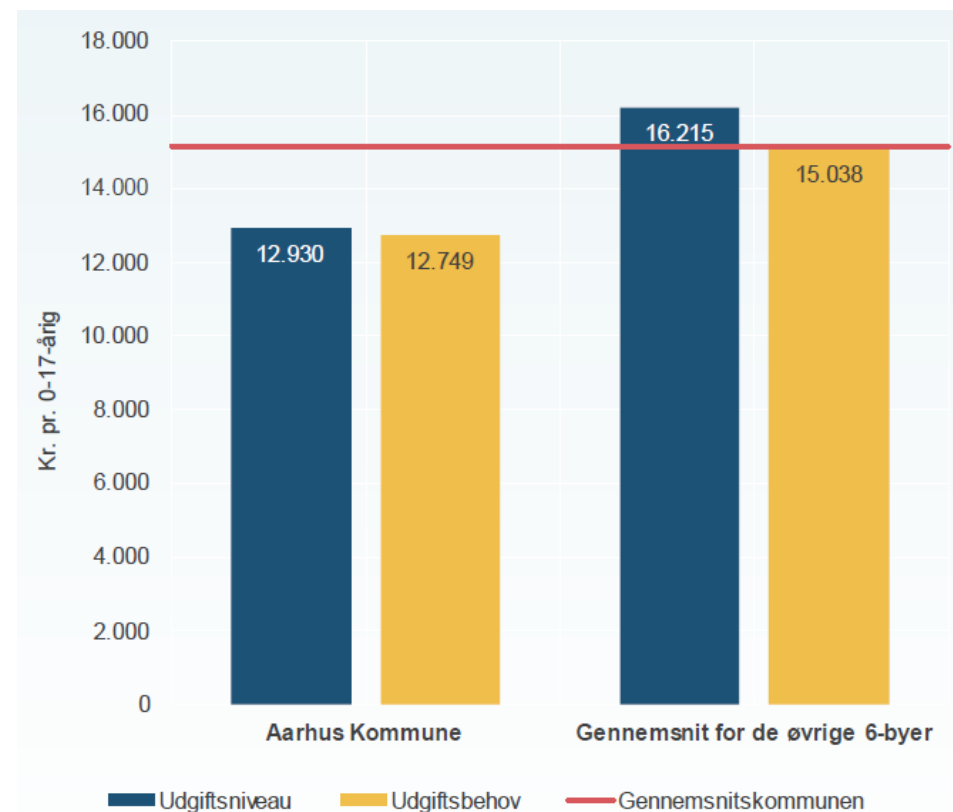
Figur 18. Gennemsnitlig helårsudgift til anbringelser fordelt på kompleksitet (gennemsnit pr. 0-17-årig)

Kilde: DST og data fra kommunernes fagsystemer

Børne- og ungeområdet: Index100-analyse (2021-data)

- Aarhus Kommune har i 2021 et faktisk udgiftsniveau på det specialiserede børne- og ungeområde, som er 16,4 % under niveauet i gennemsnitskommunen, mens det beregnede udgiftsbehov på området er 17,6 % under niveauet i gennemsnitskommunen.
- Med andre ord er de faktiske **udgifter på det specialiserede børne- og ungeområde i Aarhus Kommune 1,4 % højere end det beregnede udgiftsbehov** i 2021.
- **For de øvrige 6-byer er de faktiske udgifter på det specialiserede voksenområde dog 7,9 % højere end det beregnede udgiftsbehov.**
- I en tidligere Index100-analyse på 2018-data var Aarhus Kommunes udgiftsniveau på området lidt under niveauet for gennemsnitskommunen givet forskelle i kommunernes rammevilkår, mens niveauet for de øvrige 6-byer var lidt højere end i gennemsnitskommunen.

Børne- og ungeområdet: 6-by-nøgletal (2022-data)

- Aarhus Kommunes samlede udgifter til det specialiserede børneområde pr. 0-22-årig indbygger i 2022 er væsentligt lavere end i de øvrige 6-byer. Aarhus Kommunes udgifter til området var i 2022 2.138 kroner pr. 0-22-årig indbygger, mens gennemsnittet for 6-byerne var 2.759 kr.
- Aarhus Kommune har markant færre anbragte børn og unge (pr. 1.000 0-22-årige indbyggere) end i de øvrige 6-byer. Enhedsudgifterne pr. anbragt barn eller ung er dog højere i Aarhus end i de øvrige 6-byer.

Benchmark på beskæftigelses- området

Hovedresultater fra eksisterende benchmarkinganalyser

Nøgletal fra seneste 6-by analyse (2023) viser, at Aarhus Kommune har færre udgifter til beskæftigelsesområdet sammenlignet med gennemsnittet af 6-byerne.

Benchmarkanalyse fra BDO (2022) peger på, at Aarhus Kommunes enhedsomkostninger til beskæftigelsesindsatsen (indsats og administration) ligger lavere end gennemsnittet og medianen for landets kommuner – endnu lavere, når der korrigeres for målgruppesammensætningen.

Beskæftigelsesministeriets benchmarkanalyse (2024) viser, at antallet af personer på offentlig forsørgelse i Aarhus svarer til det forventede niveau, baseret på kommunens rammevilkår. I firefelts-tabellen sammenholdes dette med den relative lave udgift til indsats, hvilket får Aarhus Kommune til at placere sig som en kommune, der ligger mellem inspirations- og investeringspotentiale.

En intern analyse i MSB viser, at Aarhus har en relativ stor andel af de forsikrede ledige og dimittender, da Aarhus er en uddannelses by i vækst. Effekten af indsatsen målt i afgang fra ledighed er bedre i Aarhus end på landsplan og 6-byerne for den store ledighedsgruppe under 30 år, mens der er et investeringspotentiale for ledige over 30 år, hvor Aarhus har en længere varighed.

6-by nøgletal 2023

(regnskab 2022)

Driftsudgifter til forsørgelse og beskæftigelsesindsats i alt

Kr. pr. indbygger

Diagram 11 | Kilde: FLIS.

Driftsudgifter til forsørgelse og indsats

Kr. pr. indbygger

Diagram 12 | Note: Diagrammet er eksklusiv administration, boligsikring og boligydelse og øvrige udgifter jf. tabel 14. Vær opmærksom på, at akser starter ved 8.000 kr. og forskellene dermed er relative. Kilde: FLIS.

6-by Nøgletal 2023

Seneste 6-by nøgletal på beskæftigelsesområdet, viser at **Aarhus Kommune bruger færre udgifter per indbygger til forsørgelse, indsats og administration end gennemsnittet af 6- byerne**. Her spiller andelen af ledige og fordelingen mellem forskellige målgrupper naturligvis ind.

Ser man kun på **udgiften til indsats**, ligger Aarhus lavest blandt 6-byerne både målt i udgift pr. indbygger og i udgift pr. helårsperson på forsørgelse.

For **udgifter til administration** (som også dækker samtaler med de ledige) har Aarhus den laveste udgift pr. indbygger og anden laveste udgift pr. helårsperson på forsørgelse.

6-by Nøgletal 2023

Rapporten er hidtil udkommet hvert andet år og er blevet til i et tværfagligt samarbejde mellem de 6 kommuner: Esbjerg, København, Odense, Randers, Aalborg og Aarhus. Formålet er at skabe grobund for sammenligning af udgifts- og serviceniveauer på tværs af kommunerne. 6-by Nøgletal 2023 bygger primært på data fra FLIS - det Fælleskommunale Ledelsesinformationssystem. Økonomi- og aktivitetstallene baserer sig på 2022.

[Link: 6-by Nøgletal 2023 v.2](#)

BDO-analyse

viser lave enhedsomkostninger

En mere omfattende analyse af ressourceforbruget i beskæftigelsesindsatsen i 2022 viser, at **Aarhus Kommunes har en omkostningseffektiv beskæftigelsesindsats.**

Aarhus Kommune har en enhedsomkostning på 28.514 kr. pr. fuldtidsperson, hvilket er under både median (31.050 kr.) og gennemsnit for landets kommuner (32.032 kr.).

Korrigeres omkostningen pr. fuldtidsperson for målgruppesammensætning, bevæger Aarhus Kommunes sig endnu længere under både median og gennemsnit.

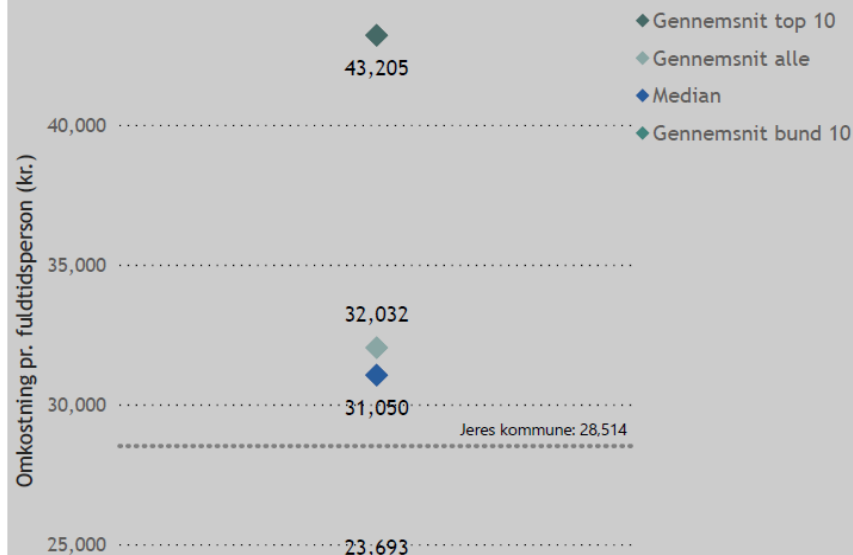
Baggrund for analysen

Til brug for arbejdet i Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats har Beskæftigelsesministeriet og KL aftalt, at der skal udarbejdes en kortlægning af jobcentrenes ressourcer og tidsforbrug. Samtlige kommunerne har i efteråret 2023 deltaget i kortlægningen ved at indberette kommunernes tids- og ressourceforbrug baseret på data fra 2022. På baggrund af kommunernes indberetning har konsulentfirmaerne BDO og HBS Economics samlet data til en landsopgørelse. Hver kommune har i marts 2024 modtaget et overblik over kommunens ressource- og tidsanvendelse sammenlignet med landstal.

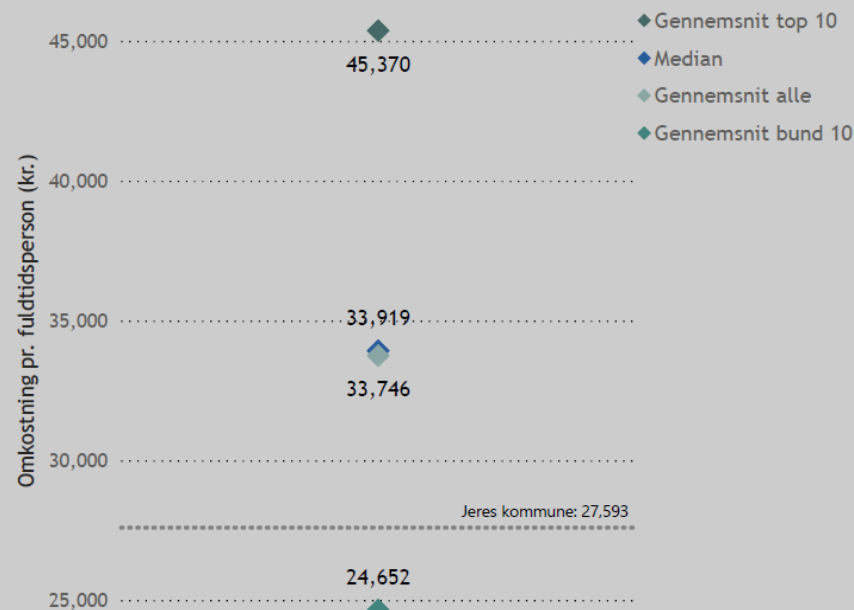
Aarhus Kommunes ressourceforbrug i beskæftigelsesindsatsen i 2022 sammenlignet med hele landets: Enhedsomkostninger

Enhedsomkostninger

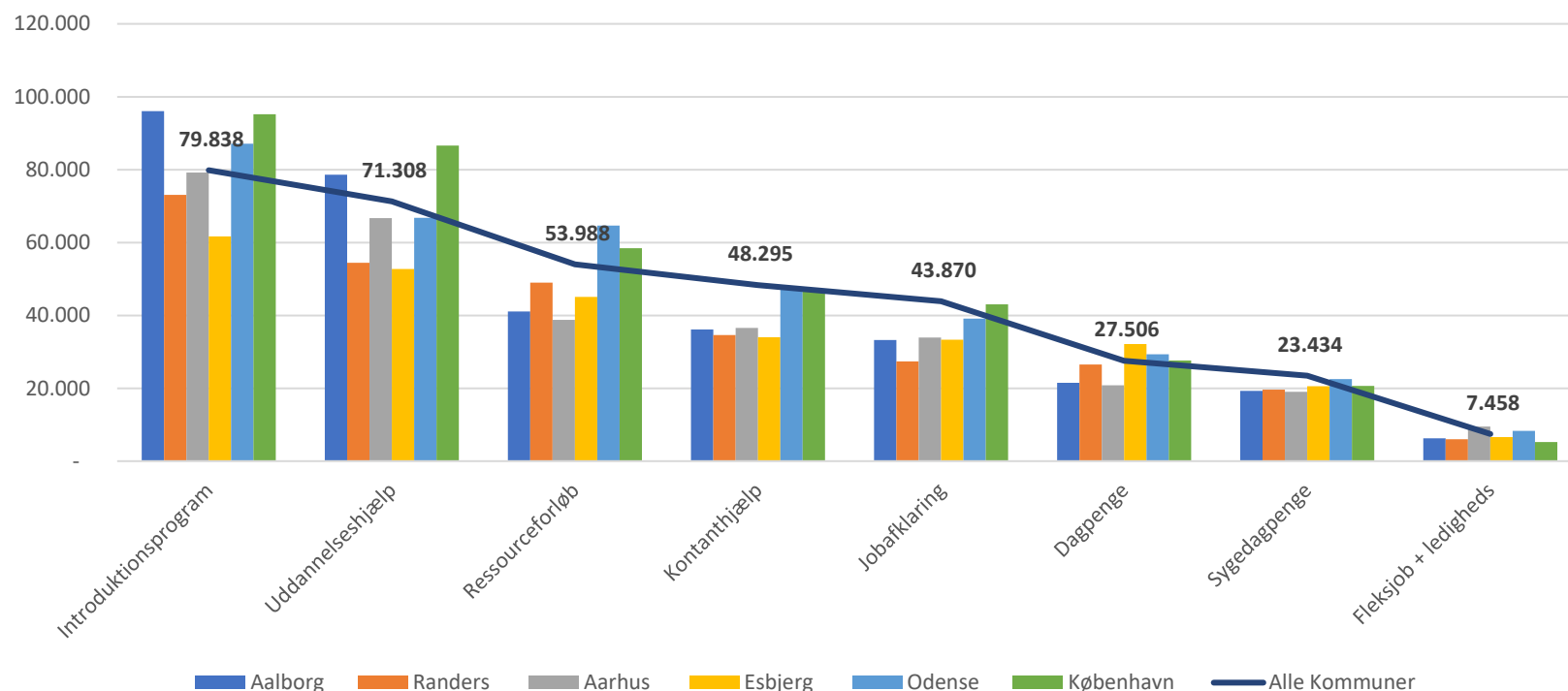
Enhedsomkostninger korrigeret for målgruppesammensætning

BDO-analyse

enhedsomkostninger pr. målgruppe

Enhedsomkostninger fordelt på målgrupper

Der er meget stor forskel på udgiften/ressourceanvendelsen på de enkelte målgrupper, hvor udgiften til målgrupper længst væk fra arbejdsmarkedet ikke overraskende er størst.

Forskellen i enhedsomkostningerne mellem målgrupperne skyldes både at der er **stor variation i de lovmæssige krav til aktivering og flowet i målgrupperne.**

På alle målgrupper har Aarhus en lavere enhedsomkostning end landsplan.

Beskæftigelsesministeriets benchmarkingopgørelse og udgiftsniveau

Aarhus har lavere omkostninger end landsgennemsnittet og det forventede antal borgere på forsørgelse -
Placering midt mellem inspirations- og investeringspotentiale

I oktober 2024 har Beskæftigelsesministeriet offentliggjort en ny benchmarkingopgørelse, der viser, at **antallet af personer på offentlig forsørgelse i Aarhus svarer til det forventede niveau, baseret på kommunens rammevilkår.** (Førtidspension ikke en del af opgørelsen)

Samtidigt har Aarhus **relativt lave omkostninger til beskæftigelsesindsatsen** med en placering som nr. 39 (regnskab 2024)

Baggrund for beskæftigelsesministeriets benchmark af kommunernes resultater af indsats

Beskæftigelsesministeriets benchmarkingmodel opgør andelen på offentlig forsørgelse i forhold til den forventede andel ud fra kommunens rammevilkår. Opgørelsen anvendes som resultatmål i monitoreringen af kommunernes resultater og indsatser. Hvis en kommune har flere på offentlig forsørgelse end forventet og dertil ikke opfylder begge fokusrå for minimum antal samtaler og aktiv indsats for langtidsforsørgede, vil kommunen blive omfattet af skærpet tilsyn fra ministeriet. Skærpet tilsyn afskaffes med beskæftigelsesreformen

Forsikrede ledige og befolkningsudviklingen

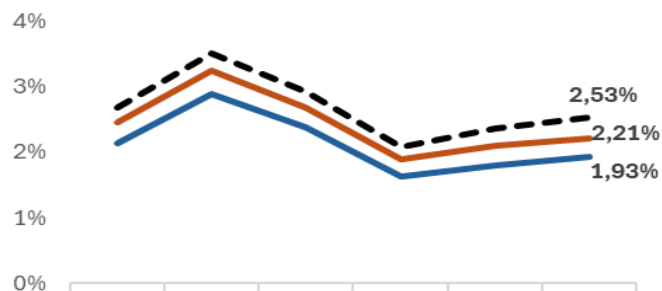
(Intern analyse 2025)

Aarhus har **relativt mange forsikrede ledige** og en stigende andel af udgifterne til de forsikrede på landsplan (7,6 % i 2021 og 8,2 % i 2024)

Aarhus' rolle som uddannelsesby, hvor mange **dimittender** midlertidigt modtager dagpenge, er med til at forklare overledigheden i Aarhus, som er koncentreret til aldersgruppen 25-34 år. Den unge del af **befolkningen i den erhvervsaktive alder stiger** også relativt mere i Aarhus, hvilket forstærker udviklingen med mange dagpengemodtagere i Aarhus. Det skal bemærkes, at effekten af indsatsen, målt som afgang fra ledighed for unge dagpengemodtagere, er bedre i Aarhus end gennemsnittet for hele landet og de øvrige 6-byer. (Illustreret på næste slide)

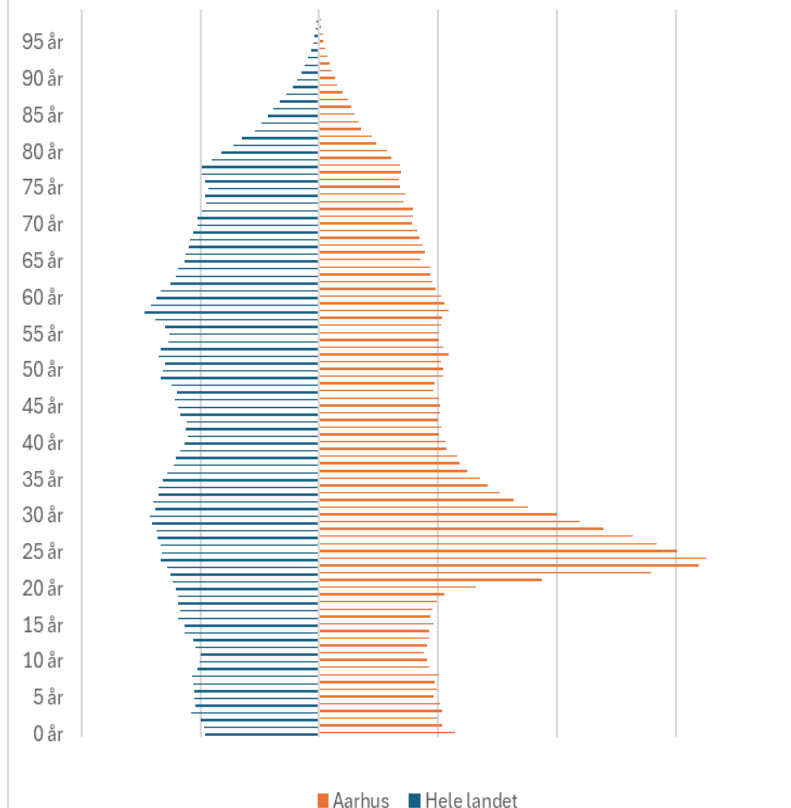
A-dagpengemodtagere i pct. af befolkningen (16-66 år)

Aarhus ligger højt i andel af dagpengemodtagere i befolkningen sammenholdt med gennemsnittet for de øvrige 6-byer og hele landet.

Den særlige aldersprofil i Aarhus påvirker ledighedsbilledet.

Befolkningens fordeling i Aarhus og hele landet

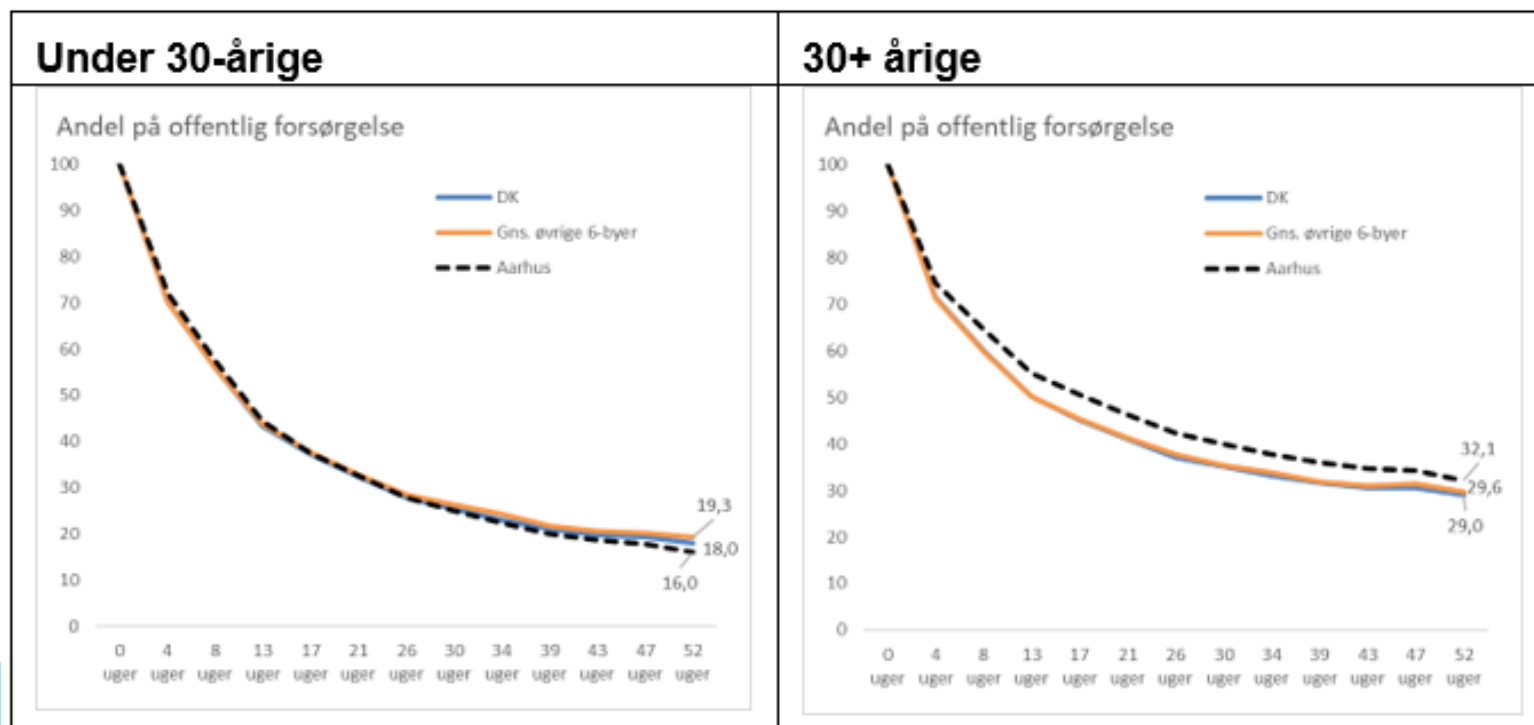
Kilde : Danmarks Statistik

Der er mange i den erhvervsaktive alder i Aarhus, særligt unge.

Forsikrede ledige og befolkningsudviklingen

For dagpengemodtagere i aldersgruppen 30 år og ældre er **afgangen fra ledighed** lavere end gennemsnittet for landet som helhed og de øvrige 6-byer for dagpengemodtagere i aldersgruppen over 30 år. Den relativt lavere afgang fra ledighed for voksne dagpengemodtagere er dermed også en medvirkende forklaring til overledigheden for dagpengemodtagere i Aarhus. Her vil der muligvis være et investeringspotentiale

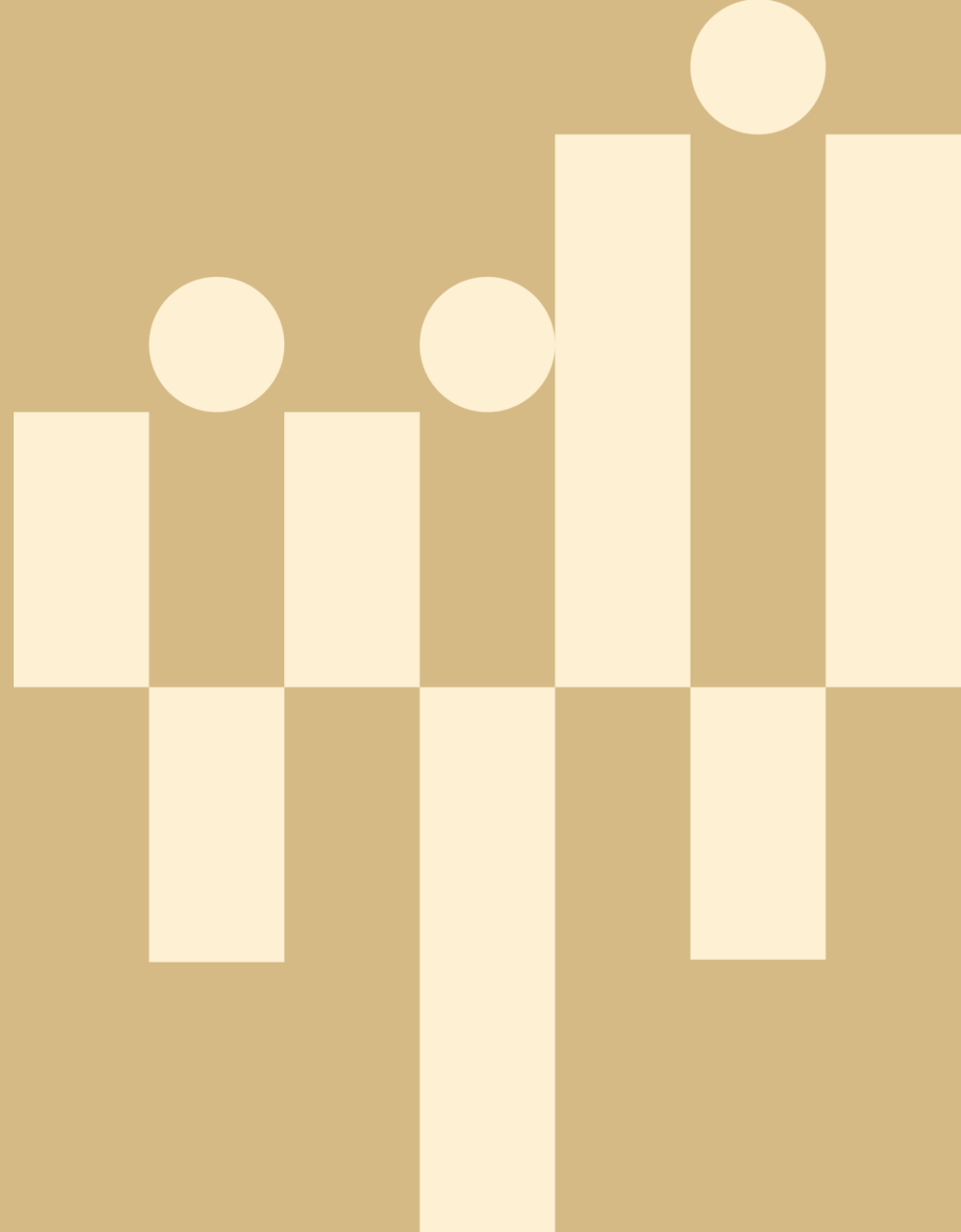
Figuren viser andel af dagpengemodtagere i Aarhus, øvrige 6-byer og landet som helhed, som fortsat er på offentlig forsørgelse i op til 52 uger efter et påbegyndt ledighedsforløb

Især de unge **dagpengemodtagere under 30 år i Aarhus kommer relativt hurtigere i job/uddannelse**. For denne aldersgruppe har Aarhus en bedre afgang end både gennemsnittet for landet som helhed og de øvrige 6-byer fra uge 17.

Modsat har **Aarhus en dårligere afgang for dagpengemodtagere i aldersgruppen 30 år og ældre**.

**SOCIALE FORHOLD
OG BESKÆFTIGELSE**
Aarhus Kommune

Bilag 3: Analyse af tabt arbejdsfortjeneste

Indhold

- 1 | Baggrund og hovedresultater
- 2 | Området for tabt arbejdsfortjeneste
- 3 | Udfordringsbilledet
- 4 | Igangværende tiltag
- 5 | Erfaringer fra de øvrige 6-byer
- 6 | Mulige nye tiltag for at skabe balance

1. Baggrund og hovedresultater

Baggrund og formål

- Byrådet har i budget 2025 bestilt en analyse, som belyser, hvordan der kan skabes strukturel balance på det specialiserede socialområde og afdækker mulighederne for opgavebortfald på beskæftigelsesområdet.
- Forligsparterne har besluttet, at området for tabt arbejdsfortjeneste skal indgå i den samlede analyse af social- og beskæftigelsesområdet.
- Delanalysen af området for tabt arbejdsfortjeneste skal primært have fokus på at få identificeret mulige greb, der kan bidrage til at skabe balance på området, herunder belyse effekterne af allerede iværksatte tiltag, der er sat i gang for at imødekomme de bagvedliggende udfordringer. Det skal ligeledes belyses, om lovgivningen giver mulighed for at ændre i serviceniveauet.
- Delanalysen udarbejdes af Sociale Forhold og Beskæftigelse, Børn og Unge samt Borgmesterens Afdeling.

Resumé

Stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste

Kommunernes udgifter til tabt arbejdsfortjeneste er steget betragteligt over de senere år – både på landsplan og i Aarhus Kommune.

I Aarhus Kommune var merforbruget til tabt arbejdsfortjeneste 31 mio. kr. i 2024 og merforbruget forventes at stige til 65 mio. kr. i 2029, hvis ikke udviklingen bremses.

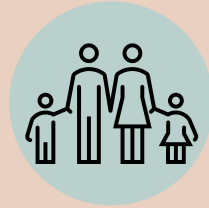
Tabt arbejdsfortjeneste er reguleret gennem barnets lov og er en økonomisk kompensation til forældre i de tilfælde, hvor det er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at det passes i hjemmet af forældrene.

Strukturelle udfordringer driver udgiftsstigningerne

Kommunernes stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste hænger tæt sammen med en strukturel udvikling, hvor flere børn ikke trives, får en psykiatrisk diagnose, er delvist eller helt fraværende fra skole og visiteres til et specialundervisningstilbud.

Disse strukturelle udviklinger medfører, at et stigende antal børn har så omfattende skolefravær eller nedsat undervisning, at forældrene passer barnet hjemme og kompenseres herfor via tabt arbejdsfortjeneste. Hvis et barn er inden for målgruppen, har forældre retskrav på tabt arbejdsfortjeneste.

Bredere Børnefællesskaber og Relationel Velfærd adresserer de strukturelle udfordringer

Med Bredere Børnefællesskaber er der igangsat tiltag for at vende udviklingen, så færre børn mistrives og færre har behov for et specialpædagogisk tilbud.

Ligeledes arbejdes der gennem Relationel Velfærd på at styrke det tværgående samarbejde mellem familien, dagtilbud, skoler, PPR samt myndighedsrådgivere og -udførere på social- og beskæftigelsesområdet – så løsningerne findes tidligere, og indsatserne bliver mere helhedsorienterede.

Mange indsatser er allerede iværksat

I tillæg til initiativerne i Bredere Børnefællesskaber og Relationel Velfærd er der iværksat en række konkrete indsatser, der har til hensigt at sikre tidlig hjælp til børn og familier, understøtte børns trivsel, nedringe skolefravær og mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste.

Det gælder især indsatserne Back2School, CoolKids, Basisteam, tværgående trivselsteam samt Center for trivsel.

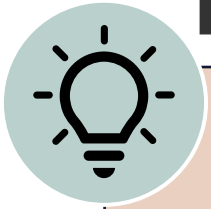

Løsningsmuligheder (1/2)

1. **Øget styring og kvalitet i sagsbehandlingen** (er allerede startet op i MSB), herunder styrket fokus på procedurer omkring bevilling og opfølgning/genvurdering af tabt arbejdsfortjeneste samt gennemgang af samtlige TA-sager med opmærksomhed på muligheder for tilpasning af serviceniveauet inden for lovens rammer.
2. **Styrket fokus på procedure for systematisk håndtering af fravær**, så der hurtigere bliver grebet ind, før fraværet bliver længerevarende
3. **Omprioritering og omlægning af trivselsteamet til at være såkaldte fremmødekoordinatorer**, som får til opgave at understøtte og indgå i skolens arbejde med fravær, agere sparringspartnere for forældre og lærere mv.
4. **Styrket samarbejde mellem MSB og MBU om forebyggelse af fravær** og nedsat undervisningstid – herunder et fælles styrket fokus på procedure for systematisk håndtering af fravær, fx i form af tydeligere planer for, hvad der skal arbejdes med frem til næste opfølgning.

Løsningsmuligheder (2/2)

5. **Tidlig hjælp til forældre, der er fraværende fra deres job** grundet deres barns funktionsnedsættelse ved en tidlig helhedsorienteret indsats i samarbejde mellem Børn, Familier og Fællesskaber og sygedagpengeområdet.
6. **Kurser til forældre** som skal give øget viden om tidlige tegn på mistrivsel.
7. **Kompetenceudvikling af medarbejdere i specialklasser og -skoler** med henblik på blandt andet at øge viden om årsager til fravær og give redskaber til at imødekomme udfordringerne.
8. **Intensiveret understøttelse i praksis på Langagerskolen** med ansættelse af en pædagogisk fagkonsulent og psykolog fra PPR samt en Børn og Unge-læge.
9. **Opskalering af prøvehandling på Langagerskolen**, hvor relevante fagpersoner mødes med familier for at udarbejde en fælles plan med udgangspunkt i familiens og barnets ønsker.
10. **Budgettilførsel eller servicetilpasninger** (der hvor lovgivningen giver mulighed herfor).
11. **Opfølgning på effekten af indsatser** målrettet tabt arbejdsfortjeneste.

2. Området for tabt arbejdsfortjeneste

Hvad er tabt arbejdsfortjeneste?

Barnets lov § 87

Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Styringsudfordringer

- Tabt arbejdsfortjeneste er et lovgivningsreguleret område.
- Når barnets udfordringer gør, at det opfylder kriterierne for personkredsen og der er grundlag for bevilling, har familien **ret** til at modtage ydelsen.
- Aarhus Kommunes serviceniveau ift. tabt arbejdsfortjeneste afprøves løbende via afgørelser i Ankestyrelsen. Anker vedrørende personkredsen stadfæstes i langt de fleste sager. Ift. tabt arbejdsfortjeneste oplever MSB, at Ankestyrelsen hjemsender sager med begrundelse om, at de ikke er tilstrækkeligt oplyst, og der ses en tendens til behov for at indhente flere fagprofessionelles oplysninger.

Kriterier for tildeling

- Tabt arbejdsfortjeneste er en kompensation til forældrene, hvis det er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at det passes helt eller delvist i hjemmet.
- Det skal være mest hensigtsmæssigt, at det er forældrene, der passer barnet.
- Der skal være et løntab forbundet med, at barnet passes i hjemmet.
- Kan forældrene tilrettelægge deres arbejde, så der ikke er forbundet et løntab med at passe barnet i hjemmet?
- Tabt arbejdsfortjeneste løbende eller ad hoc
 - Løbende tabt arbejdsfortjeneste bevilges, hvis pasningen er fast
 - Ad hoc bevilges, hvis tabt arbejdsfortjeneste ikke kan fastlægges – min 3-4 hele arbejdsdage på et år
- Benytter barnet dagtilbud/skole/SFO fuldt ud – eller kan dagtilbud/skole/SFO tilrettelægges, således at barnet kan være længere tid i dagtilbud/skole/SFO?
- Ydelsesloft på tabt arbejdsfortjeneste (36.622 kr. pr. mdr. takst 2025)
- Vejledning til familien vedr. Barselsloven § 26 i stedet for tabt arbejdsfortjeneste – hjælp til familien med kontakt til Udbetaling Danmark.

Organisering af tabt arbejdsfortjeneste

Overordnet organisatorisk placering

Tabt arbejdsfortjeneste er organisatorisk placeret i Familiecenteret i driftsområdet Børn, Familier og Fællesskaber i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Specialteamet

Alle nye ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste kommer ind samme sted i Familiecenteret og vurderes i det samme team, for at sikre en ensartet og lovmedholdelig vurdering af personkreds.

Når der er vurderet personkreds og besluttet en bevilling, får familierne afhængig af problematik hjælp i nedenstående grupper.

Tværgående teams i distrikterne

Når ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste er modtaget tages der kontakt til familien mhp. opstart af dialog og hjælp via medarbejder tilknyttet det lokale distrikt, som har kendskab til lokaldistriktet familien er bosat. Opfølgning på eksisterende bevillinger af tabt arbejdsfortjeneste foretages ligeledes i distrikterne.

Særlig handicaprettede indsatser

I særligt komplekse handicapsager, hvor der også er bevilliget f.eks. handicapbil eller -bolig, hjemmetræning, hjerneskesager, respirationssager, kronikersager. Desuden unge over 15 år, da resten af sagsbehandlingen ligger i Ungecenter, Rådgivning og Visitation. Opfølgning på eksisterende bevillinger af tabt arbejdsfortjeneste foretages ligeledes af teamet, der håndterer de særlig handicaprettede indsatser.

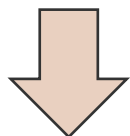
Familie ønsker at søge om tabt arbejdsfortjeneste

Familiecentret

VEJLEDNING

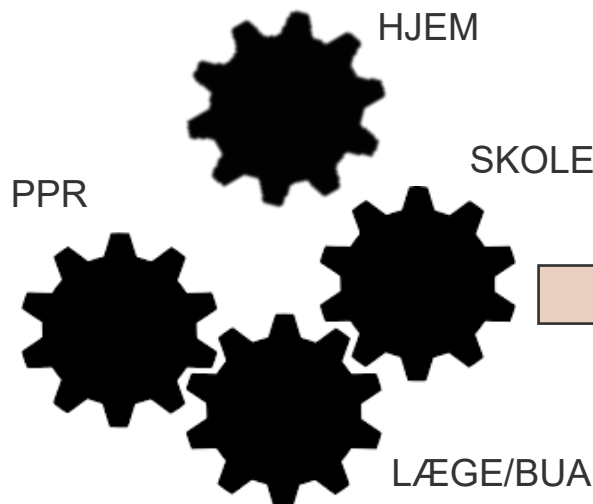
- Personkreds
- Nødvendig pasning i hjemmet
- Omlægning af arbejdstid
- Dokumenteret løntab (via lønseddel)
- Ikke muligt at placere uden for alm. arbejdstid
- Løbende/ad hoc støtte (min. 3-4 hele dage pr. år)
- Fuld udnyttelse af dag-/skoletilbud (sektoransvar)
- Maximalt udbetalte beløb (ydelsesloft)

Konkret ansøgning

- www.borger.dk
- Skriftligt / mundtligt

Samtykke til at indhente oplysninger

PARTSHØRING

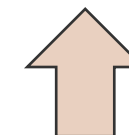
Familie kan kommentere de indhentede oplysninger

AFGØRELSE

E-BOKS

Bevilling af TA

Løbende opfølgning

Delvis bevilling af TA

Løbende opfølgning
Mulighed for at klage

Afslag på TA

Mulighed for at klage
Genvurdering →
Ankestyrelsen

Sagsbehandlingsfrist: 12 uger

Indhentning af oplysninger

Opmærksomhedspunkter ved nye ansøgninger og opfølgning

Behandling af nye ansøgninger

- Hvad søges der tabt arbejdsfortjeneste til?
- Hvornår ligger opgaverne med barnet – er det i forældrenes arbejdstid?
- Er der et indtægtstab forbundet med pasningen af barnet i hjemmet?
- Hvor arbejder forældrene, og hvad er deres arbejdstider? Det er vigtigt at få oplysninger om begge forældres arbejdsforhold/ -tid – også selvom det kun er den ene forælder, der ansøger.
- Hvilke muligheder har forældrene for at omlægge deres arbejdstider for at kunne passe barnet/ følge barnet til kontrol/ behandling mv.?
- Hvilke muligheder er der for, at en anden kan passe barnet – er det nødvendigt, at det er en af forældrene?
- Hvor længe kan barnet være alene hjemme?
- Hvor længe kan barnet lege selv?
- Hvordan sover barnet?
- Hvad laver barnet i fritiden?
- Er der mulighed for, at kontrolbesøg på sygehuset kan planlægges udenfor forældrenes arbejdstider – eller kan de omlægge deres arbejdstid? Vær opmærksom på, at familien skal have, hvad der svarer til tre hele arbejdsdage på et år, hvor de er væk fra arbejdet som følge af barnets funktionsnedsættelse (jf. principmeddelelse 69-16), før der kan gives ad hoc hertil
- I hvilken grad benytter barnet dagtilbud/skole/SFO? Hvis der er nedsat undervisningstid, skal det undersøges, hvad årsagen er til, at tilbuddet ikke benyttes i fuldt omfang, såfremt forældrene har et behov for pasning.
- Hvilke andre muligheder er der for at løse behovet for pasning af barnet fremfor tabt arbejdsfortjeneste? F.eks. afprøvning af at barnet bliver passet længere tid i institutionen/ SFO eller lignende?
- Hvad skal der til, for at barnet kan være længere tid i institution/ skole/ SFO?
- Hvad er der forsøgt i samarbejde med dagtilbud/skole med henblik på sektoransvaret?
- Vil et vejledningsforløb efter § 30, stk. 3 kunne lære barnet f.eks. at tage en bus, afhjælpe søvnproblematik mv.?

Opfølgning på bevillinger

- Opfølgning foretages minimum 1 gang om året
- Ved opfølgning indhentes nye oplysninger
- Husk børneinddragelse
- Forholde sig til personkreds - tag udgangspunkt i tidligere personkredsvurdering
- Omfang af bevilling – tag udgangspunkt i tidligere begrundelse i afgørelsen
- Opmærksomhed på, om der i dagtilbud/skole/SFO er sket eller er lagt en plan for ændring, så barnet kan være flere timer i børnefællesskaberne.
- Vurdering af, om der er sket ændringer siden sidst
- Vurdering af, om der er noget ift. barnets alder, der gør, at der skal ske en justering i tabt arbejdsfortjeneste.
- Vurdering af, om der er sket ændringer i forældrenes forhold, som kan have betydning for omfanget af tabt arbejdsfortjeneste..

3. Udfordringsbilledet

Udfordringsbilledet

En uholdbar situation på det specialiserede børneområde

Kommunernes udgifter til tabt arbejdsfortjeneste er over en længere periode steget betragteligt. Fra 2020 til 2023 er bruttoudgifterne steget med over 600 mio. kr. på landsplan. I Aarhus Kommune opleves også en markant stigning i udgifterne. Siden 2021 er merforbruget steget fra 9 mio. kr. (efter statsrefusion) til 31 mio. kr. i 2024 (efter statsrefusion), jf. slide 103. Hvis udviklingen fortsætter forventes merforbruget at stige til 65 mio. kr. i 2029 (efter statsrefusion).

Det er en uholdbar situation, der har store menneskelige konsekvenser for børnene og deres familier, og som de økonomiske rammer på det specialiserede børneområde på socialområdet ikke kan rumme. Vi ser i disse år, hvordan udfordringerne vokser sig så store, at det bliver sværere at igangsætte tidlige og forebyggende indsatser, da der er ét område, der binder midlerne, idet merforbruget skal håndteres internt i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Strukturelle udfordringer og ydre betingelser driver udgiftsstigningerne

Udviklingen skyldes i høj grad strukturelle forhold, som stigende mistrivsel og øget forekomst af psykiatriske diagnoser blandt børn og unge – en tendens, der ses på landsplan. På ti år er antallet af børn og unge med psykiatriske diagnoser for eksempel steget med 35% på landsplan, jf. slide 105. Samtidig er der også flere børn og unge, der har behov for et specialiseret skoletilbud, hvor segregeringsgraden på landsplan og i Aarhus er steget næsten 1%-point over en tiårig periode.

Analysen af tabt arbejdsfortjeneste fra budget 2025 viste, at udgiftsudviklingen på området i Aarhus hovedsageligt skyldes de landsdækkende tendenser ift. mistrivsel, antallet af børn og unge med psykiatriske diagnoser og øget segregeringsgrad.

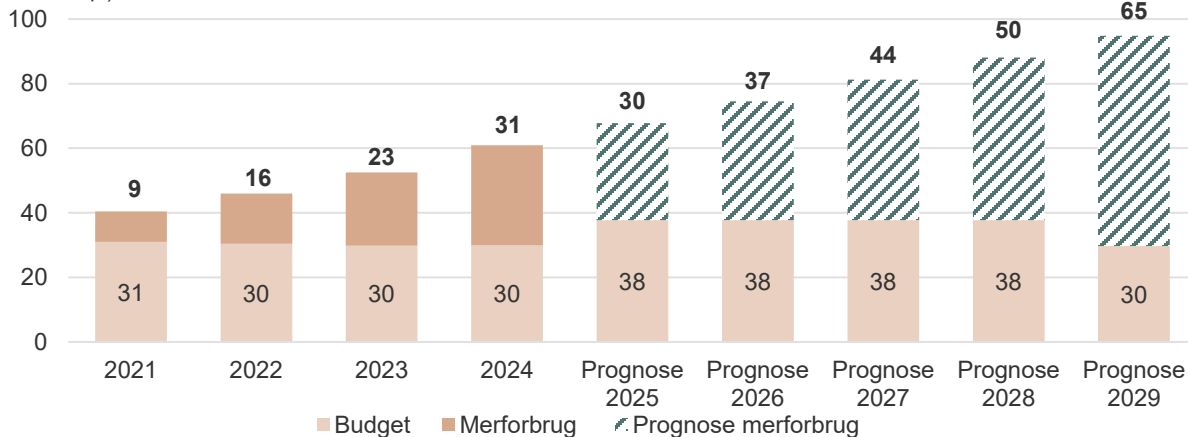
Sammenlignet med de øvrige kommuner ligger Aarhus til trods for disse faktorer lavt på en række væsentlige parametre, jf. slide 104. Det indikerer også, at stigningen er udtryk for påvirkningen af en række ydre betingelser og de strukturelle udfordringer, der er på landsplan.

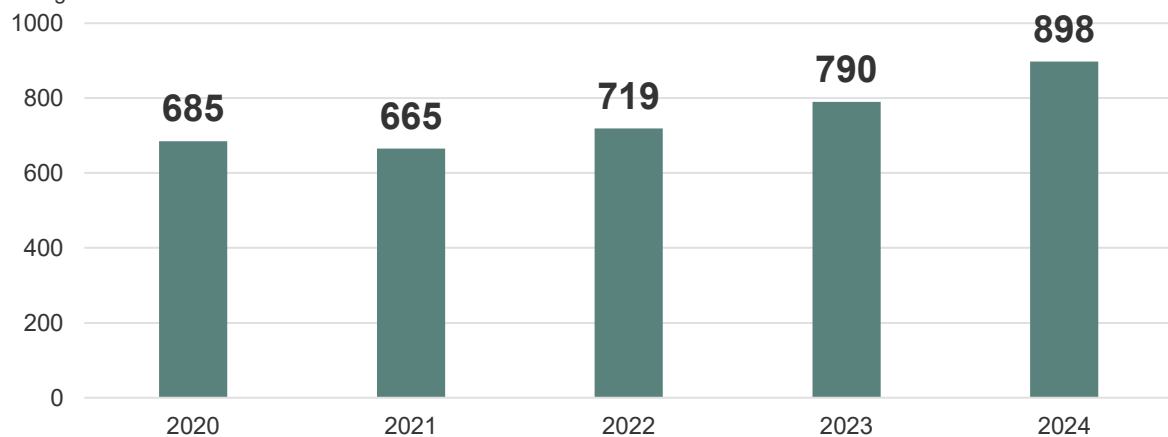
Udfordringsbilledet – udvikling i Aarhus

Nettoudgifter
(mio. kr., 25-pl)

Figur: Udvikling og prognose for merforbruget til tabt arbejdsfortjeneste

Unikke
modtagere

Figur: Udvikling i antallet af børn med forældre, der modtager tabt arbejdsfortjeneste

Økonomi

Udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste er steget over de seneste år og i 2024 var merforbruget til tabt arbejdsfortjeneste 31 mio. kr. Merforbruget forventes at stige til 65 mio. kr. i 2029, hvis ikke udviklingen bremses. Udfordringen forværres yderligere af, at der fra 2029 bortfalder en midlertidig bevilling fra Budget 2025.

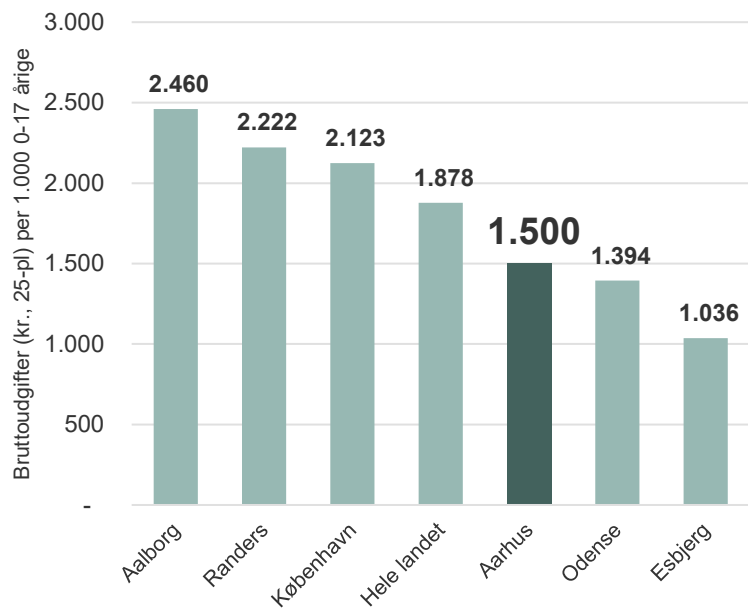
Årsager til merforbrug

Merforbruget skyldes primært et stigende antal børn i mistrivsel, som får så omfattende skolefravær og/eller nedsat undervisningstid, at forældrene passer barnet hjemme og kompenseres herfor via tabt arbejdsfortjeneste. Hvis et barn er inden for målgruppen, har forældre retskrav på tabt arbejdsfortjeneste.

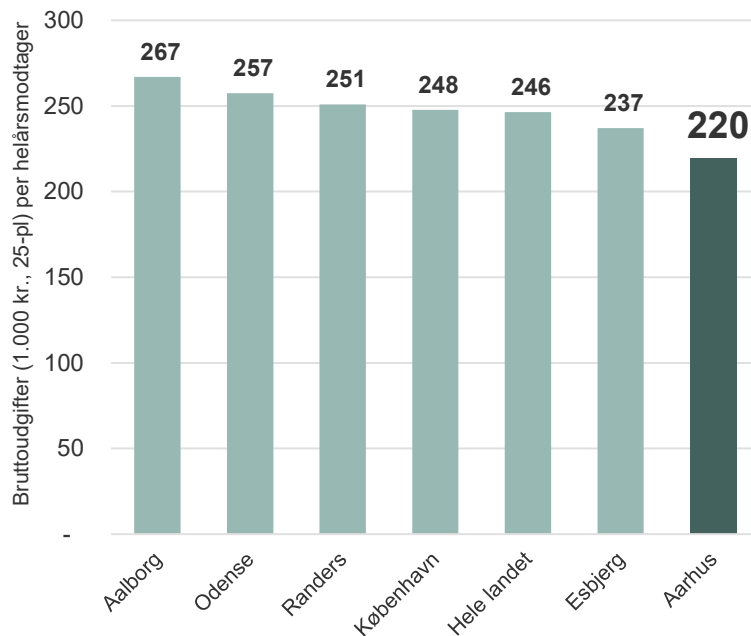

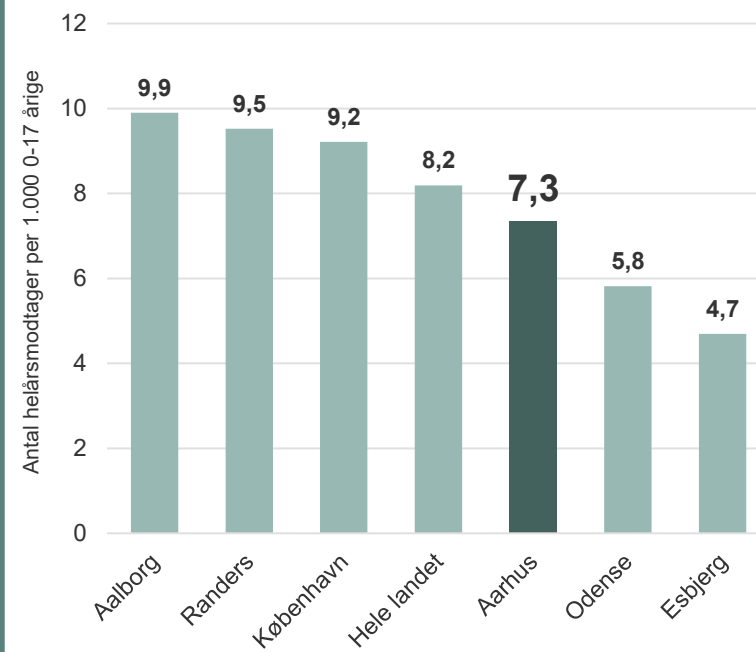
Aarhus bruger få penge på tabt arbejdsfortjeneste relativt til 6-byerne

Figur: Bruttoudgifter til tabt arbejdsfortjeneste per 1.000 0-17 årige i befolkningen i 6-byerne i 2023

Figur: Bruttoudgifter til tabt arbejdsfortjeneste per helårsmodtager (forældre) i 6-byerne i 2023

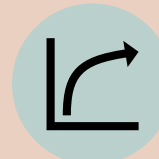
Figur: Antal helårsmodtager (forældre) per 1.000 0-17 årige i 6-byerne i 2023

Aarhus bruger 1.500 kr. til tabt arbejdsfortjeneste per 1.000 0-17 årige i befolkningen. Det er 20% lavere end landsgennemsnittet.

Aarhus har 220.000 kr. i udgifter per helårsmodtager af tabt arbejdsfortjeneste. Det er det laveste af alle 6-byer.

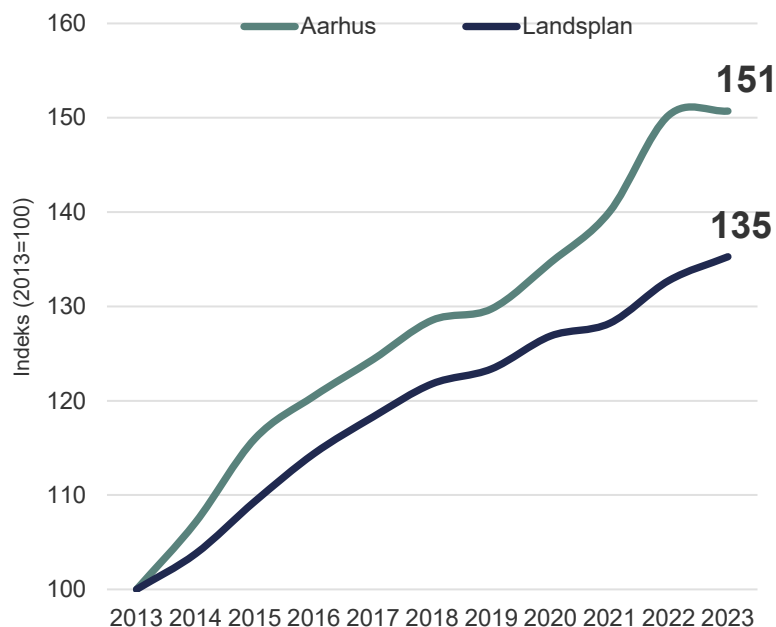

Aarhus har 7,3 helårsmodtager per 1.000 0-17 årige. Det er under landsgennemsnittet og det tredje laveste blandt 6-byerne.

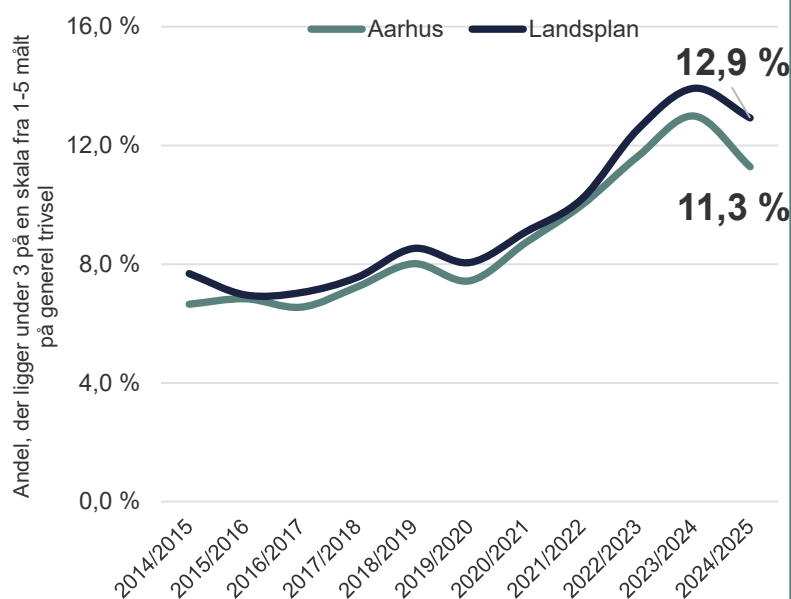

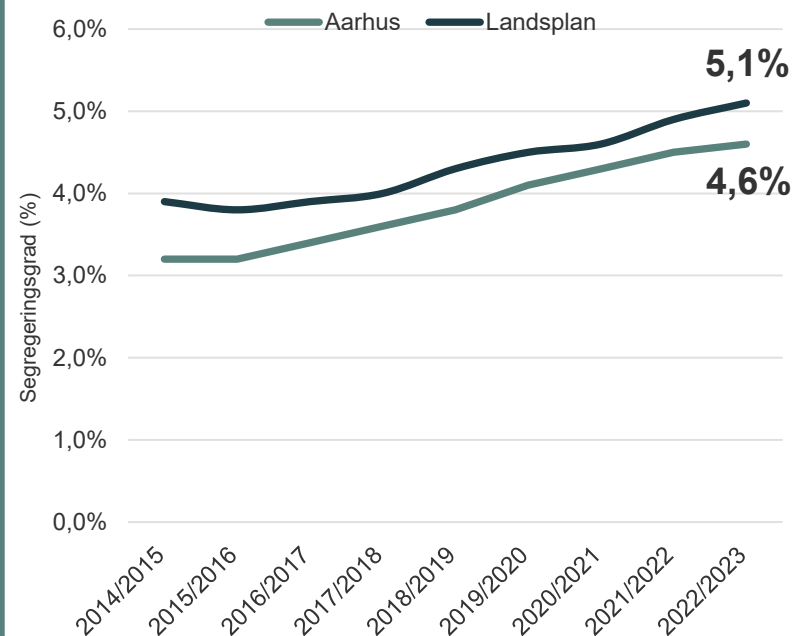
Udfordringsbilledet – landsdækkende tendenser

Figur: Udvikling i børn og unge med psykiatriske diagnoser i Aarhus og landsplan, 2013-2023

Figur: Udvikling i andel af børn og unge, som ligger under 3 (på en skala fra 1-5, hvor 5 er højest trivsel) målt på generel trivsel i den nationale trivselsmåling

Figur: Segregeringsgrad for hvert skoleår, 2012/2013-2022/2023

Siden 2013 er antallet af børn med psykiatriske diagnoser steget med 35% på landsplan og 51% i Aarhus.

Analysen af tabt arbejdsfortjeneste fra budget 2025 viste, at hovedparten af udgiftsudviklingen på området udgøres af en stigning i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste til forældre til børn med psykiatriske diagnoser

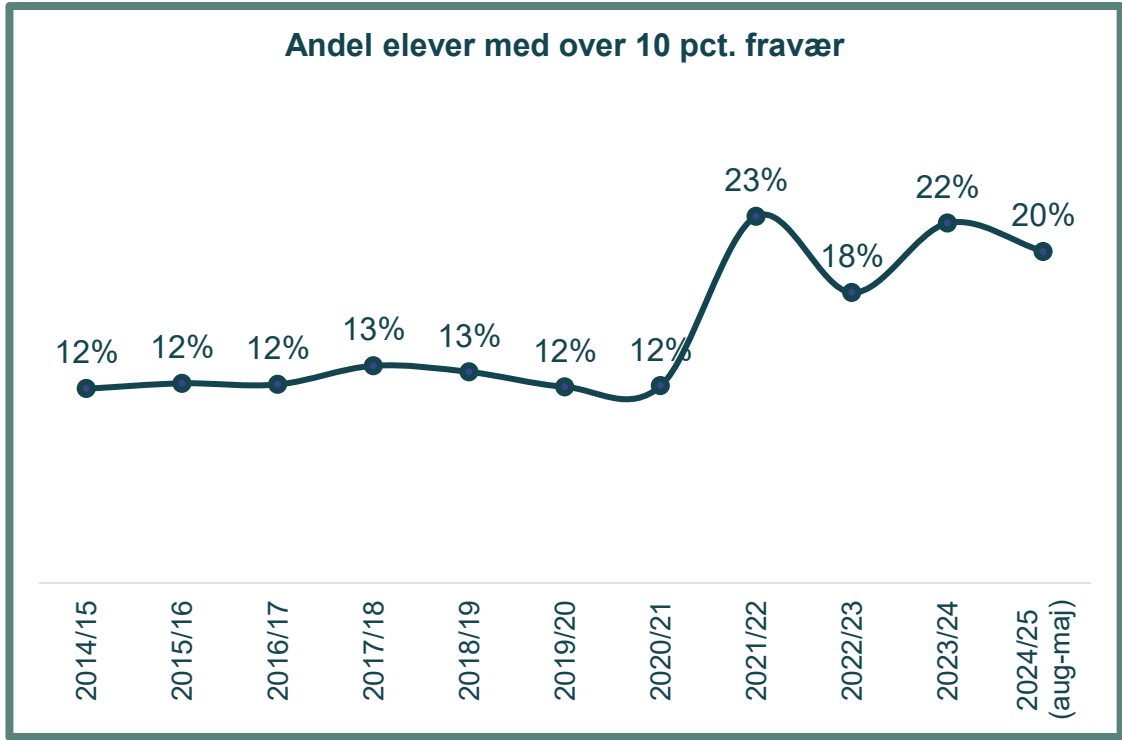
Siden skoleåret 2014/2015 er andelen af børn og unge, der ligger i den nederste halvdel af skalaen i den nationale trivselsmåling steget ca. 5%-point.

Analysen af tabt arbejdsfortjeneste fra budget 2025 viste, at en væsentlig del af stigningen i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste udgøres af en stigning i udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste til forældre til børn med skolefravær og nedsat undervisningstid.

Siden skoleåret 2014/2015 er segregeringsgraden steget over 1%-point på landsplan og i Aarhus.

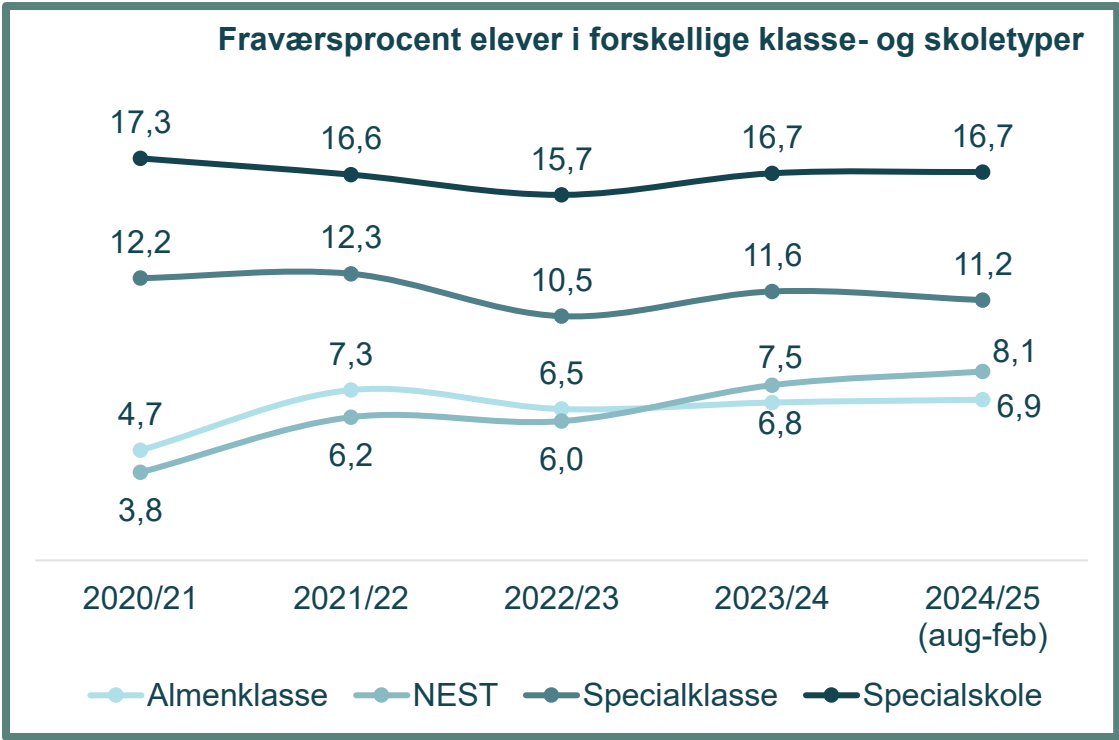
Analysen af tabt arbejdsfortjeneste fra budget 2025 viste, at en væsentlig del af stigningen i antallet af børn, hvis forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste, hænger sammen med en stigning blandt elever i specialklasse og specialskole, hvis forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste.

Udviklingen i skolefravær

Figuren viser andel elever med over 10 procent fravær blandt elever indskrevet i de kommunale skoletilbud i Aarhus Kommune (almenklasse, Nest- og PLUS-klasser, specialklasse og specialskole).

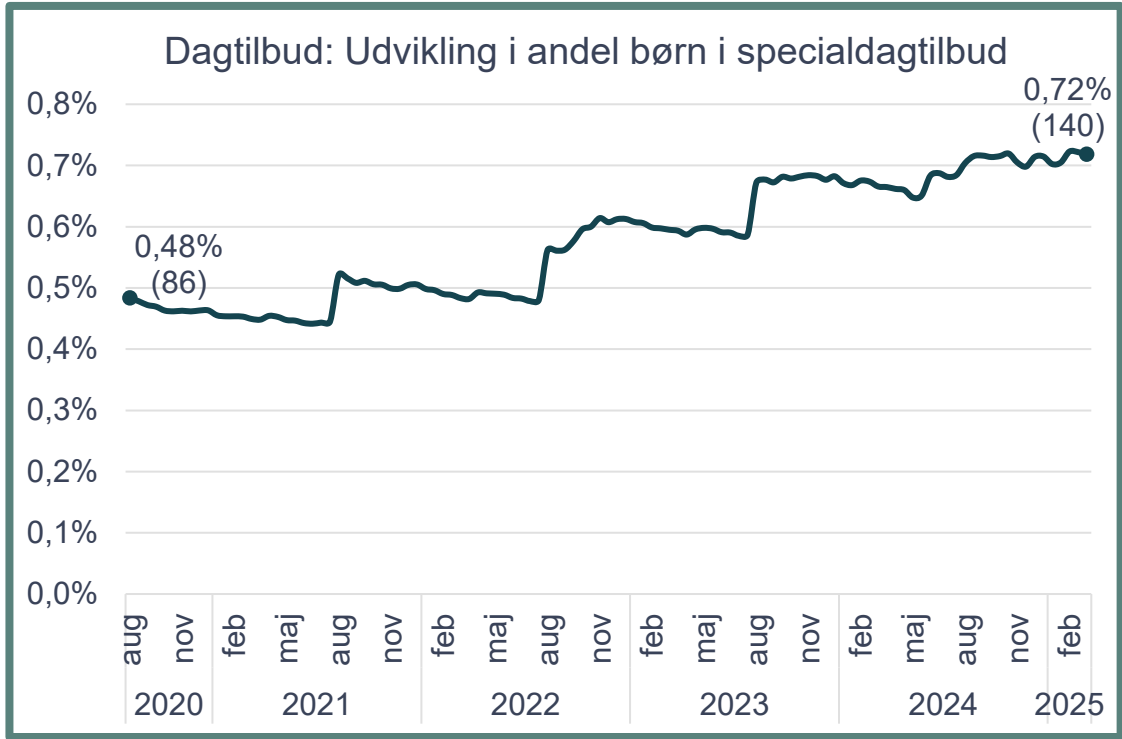
Andelen af elever med over 10 procent fravær er fortsat på et højt niveau efter en markant stigning i forbindelse med Covid-19 i skoleåret 2021/22.

Elevfraværet er generelt højere, desto mere specialiseret et undervisningstilbud, eleven er indskrevet i. Fraværet er således højest på specialskoler, næsthøjest i specialklasser og lavest i almenklasser. Henviste elever i Nest- og PLUSklasser har et fraværsniveau på højde med elever i almenklasser.

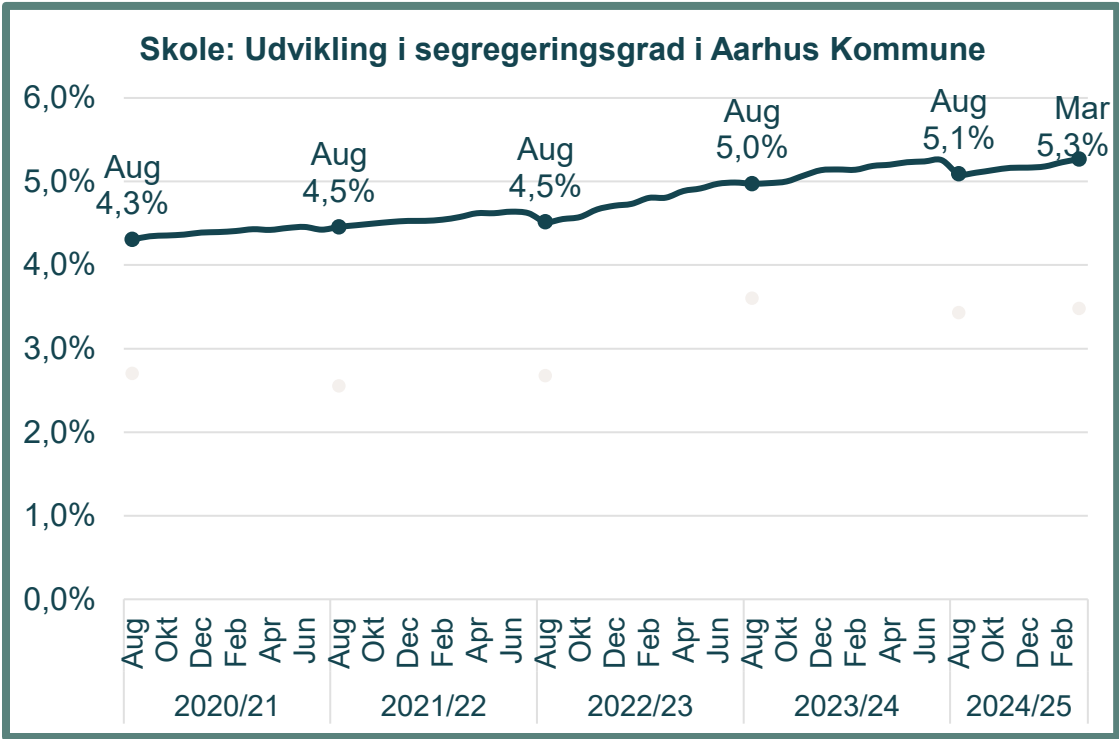
Udviklingen i segregeringsgrad – dagtilbud og skole

Andelen af børn visiteret til en specialdagtilbudsplads (§ 83) er steget de seneste fem år.

I august 2020 gik 0,48 pct. af det samlede antal børn indmeldt i dagtilbud i et specialdagtilbud (86 børn). I marts 2025 er andelen af børn i specialdagtilbud steget til 0,72 pct. af det samlede antal børn i dagtilbud (140 børn).

Der findes ikke sammenlignelige tal på landsplan.

Segregeringsgraden har været stigende over tid, både når vi ser på alle klassetrin under ét, og når vi ser specifikt på skolestartere i børnehaveklasse. Det generelle mønster er, at den samlede segregeringsgrad typisk stiger gradvist i løbet af skoleåret for så at falde i august, hvor et nyt skoleår begynder. Stigningen i segregeringsgraden hænger sammen med en stigende andel elever i både specialklasser og specialskoler.

Børn og Unge følger mulighederne for at sammenligne med tilsvarende tal på landsplan.

Elever med nedsat undervisningstid

Alle kommunale skoler modtog d. 12. maj 2025 et kort spørgeskema, hvor de blev bedt om at besvare en række spørgsmål vedrørende elever med nedsat undervisningstid:

- 43 skoler har besvaret spørgeskemaet, svarende til en svarprocent på 86 %. I alt svarer de, at der er **612 elever med nedsat undervisningstid, heraf er de 132 elever på Langagerskolen.**
- Det svarer til, at der i gennemsnit er **11,4 elever på hver skole med nedsat undervisningstid** (14,2 elever hvis Langagerskolen medtages i dette gennemsnit)
- Der er relativt **stor spredning på tværs af skolerne** i antallet af elever med nedsat undervisningstid. Således er der i den ene ende af spektret 9 skoler, som har 1-4 elever med nedsat undervisningstid, og i den anden er der 1 skole, som har 30-34 elever med nedsat undervisningstid.
- Skolerne blev desuden bedt om at vurdere, hvordan udviklingen af antallet af elever med nedsat undervisningstid har været i forhold til sidste år. Her vurderer hele 80 % skolerne, at **antallet af elever med nedsat undervisningstid er lavere eller på samme niveau som sidste år.**
- Børn og Unge vil fremover forsøge at etablere en fast registreringspraksis ift. elever med nedsat undervisningstid, så det bliver muligt at følge udviklingen og sammenhængen til tabt arbejdsfortjeneste.

4. Igangværende tiltag

Bredere Børnefællesskaber og Relationel Velfærd

Vi ved, at børn og unge, der lærer, trives og udvikler sig i de almene børnefællesskaber, klarer sig bedst i livet. Derfor vil vi, med Bredere Børnefællesskaber og Relationel Velfærd, bidrage til at vende udviklingen, så færre børn mistrives og færre børn har behov for et specialpædagogisk tilbud.

Det betyder også, at vi forventer, at antallet af forældre, som har behov for tabt arbejdsfortjeneste, stagnerer eller kommer til at stige i mindre grad end i de seneste år. Alle børn og unge skal have et lokalt tilbud af høj kvalitet, og børn i udfordringer skal hjælpes tidligere og tættere på deres hverdag.

Arbejdet med Relationel Velfærd på tværs af MSB og MBU

Igangværende tiltag – Relationel Velfærd

Hvad er Relationel Velfærd?

Med Relationel Velfærd er der etableret tværfaglige teams med myndighedsrådgivere og udførere fra Sociale Forhold og Beskæftigelse, som arbejder ind i alle skoledistrikter i Aarhus. De nye teams samarbejder lokalt med familier, PPR og Sundhed samt pædagogisk personale tæt på børnene og de unge.

Det styrkede samarbejde om Relationel Velfærd giver fagpersoner et stærkere lokalkendskab og større nærhed til familierne, med udgangspunkt i barnets udfordringer.

Relationel Velfærd bygger bro mellem almenområdet og socialområdet, ikke mindst i dagtilbuddene, skolerne og Ung i Aarhus.

Monitorering af relevante indikatorer ift. tabt arbejdsfortjeneste

Relationel Velfærd monitoreres på en række indikatorer, der kan være med til at belyse, om de forventede forandringer opnås, herunder indikatorer, som er relevante ift. tabt arbejdsfortjeneste.

I monitoreringen måles der bl.a. løbende på :

- Andel børn, hvis forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste samt udgifterne hertil
- Andel børn med bekymrende fravær
- Børns trivsel og udvikling

Igangværende tiltag – omstillingsplanen på vej mod Brede Børnefællesskaber

Med omstillingsplanen for Børn og Unge bygges der ovenpå indsatserne i Brede Børnefællesskaber. I et samarbejde mellem Sociale Forhold og Bæredygtighed og Børn og Unge blev der peget på en investering, som havde til formål at styrke indsatsen for at nedbringe langvarigt skolefravær og dermed behovet for tabt arbejdsfortjeneste.

Investeringen skal bidrage til 1) at flere børn kan trives i de brede børnefællesskaber i almenmiljøerne i folkeskolen og 2) at styrke det tværfaglige fokus på trivslen for de mest udsatte familier, hvor langvarigt skolefravær påvirker barnet selv, forældrene og eventuelle søskende.

Konkret indeholder forslaget tre spor:

At fastholde fokus på den forebyggende fraværsindsats gennem **øget systematik i fraværsopfølgningen** på almenområdet.

At der nedsættes en mindre gruppe med repræsentanter fra Børn og Unge, Sociale Forhold og Bæredygtighed og regionen og evt. repræsentanter fra relevante civilsamfundsorganisationer, som kan **arbejde case-baseret med udfordringsbilledet** hos familier med børn, der oplever langvarigt skolefravær med henblik på at finde nye og uafprøvede måder at gribe problemstillingen an.

At der vil være **kompetenceudvikling af medarbejdere** i specialklasserne.

Igangværende tiltag – indsatser i MBU/MSB

BACK2SCHOOL

Et tilbud om hjælp til alle børn og unge fra 0. til 10. klasse, som har for meget fravær i skolen.

Det er et psykologisk interventions-forløb i et samarbejde mellem barnet, forældrene, skolen og en psykolog fra Aarhus Kommune.

Forældre skal selv kontakte PPR for eventuelt forløb for deres barn.

COOLKIDS

PPR tilbyder gruppeforløb til børn og unge med angst eller ængstelighed.

Cool Kids er for børn og unge, der oplever angst eller ængstelighed, der hæmmer deres daglige funktion og påvirker barnets trivsel og hverdag.

Forældre kan selv tage kontakt for eventuelt forløb.

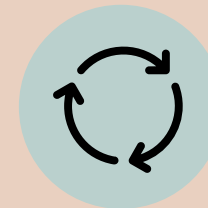

BASISTEAM

Tværfaglig systematisk undersøgelse og vejledning til familie og fagpersoner om børn med komplekse, længerevarende psykiske vanskeligheder.

Basisteam arbejder med børn i daginstitutioner og skoler og er organiseret i 4 tværfaglige teams bestående af en kommunal Børn og Unge-læge, en PPR-psykolog og en pædagogisk konsulent.

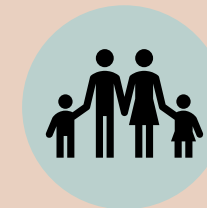
Basisteam arbejder systematisk og med inddragelse af alle tre faglige perspektiver til at afdække barnets ressourcer og udfordringer.

TVÆRGÅENDE TRIVSELSTEAM

Formålet er at styrke den indgribende indsats via et generelt styrket samarbejde mellem MBU og MSB om de børn, som har det sværest.

Understøttelse af en tidligere opsporing, forebyggelse og håndtering af sociale problemstillinger i forbindelse med fraværsproblematikker i den fælles målgruppe.

CENTER FOR TRIVSEL

Center for Trivsel er indgangen for børn og unge i psykisk mistrivsel og deres familier til at få hurtig hjælp.

Center for Trivsel er et lettere behandlingstilbud, der retter sig mod børn og unge, der ikke har brug for en indsats i børne- og ungdoms-psykiatrien, men har behov for en mere målrettet indsats end de helt tidlige indsatser i nærmiljøet (fx pædagogiske indsatser i skolen).

Igangværende tiltag – analyse af trivselsindsatser på tværs af MBU, MSB, MSO og MKB

- Børn og Unge har i samarbejde med Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice udarbejdet en analyse af indsatser til børn og unge i mistrivsel (0-30 år) i Aarhus Kommune.
- Analysen var en følge af budgetforliget for 2024 og viste, at der findes **123 indsatser til målgruppen** ved analysens gennemførelse.
- Analysen pegede også på, at der med fordel kan skabes yderligere **overblik, sammenhæng og kvalitet i kommunens trivselsindsatser** for derved at sikre, at der er tilstrækkelige evidens- og manualbaserede indsatser til målgruppen i regi af det lettilgængelige behandlingstilbud Center for Trivsel.
- Derudover viste opfølgningen på analysen at der forventeligt kan laves **omprioriteringer i det samlede udbud af trivselsindsatser** svarende til ca. 5 mio. kr. årligt.

4. Erfaringer fra de øvrige 6-byer

Ikke decentralt budgetansvar	Decentralt budgetansvar
Aalborg - Socialforvaltning	Randers - Børne og ungeforvaltning
Esbjerg - Socialforvaltning	Aarhus - Socialforvaltning
København - Socialforvaltning	Odense - Børne og ungeforvaltning

I Aalborg Kommune er tabt arbejdsfortjeneste organiseret under Job og Velfærd, som dækker over udsatte børne- og ungeområdet, Voksenområdet og Job- og uddannelsesområdet. Budgettet til området er blevet fordoblet fra 2018 og frem til i år. Det er ca. 40% af helårspersonerne, der modtager tabt arbejdsfortjeneste, hvor skolevægring er årsagen.

I Esbjerg Kommune er TA også et ikke-decentraliseret område. TA er ikke et område, som der er særligt fokus på i Esbjerg Kommune, da de ikke har oplevet samme udvikling i udgifterne.

I Københavns Kommune har de også oplevet en stor udgiftsstigning vedr. TA. Området er ikke decentraliseret. Der er sket en øget styring i sagsbehandlingen for at mindske udgifterne. Derudover er der også kommet større fokus på at få forældrene tilbage i beskæftigelse efter at have været på TA.

Erfaringer fra 6-byerne

I Randers Kommune har de pr. 1. januar 2025 lavet en omorganisering, hvor center for børnehandicap er flyttet til børn og skoleforvaltningen. Omorganiseringen skyldes, at man førhen har haft opdelt børneområdet i en familieafdeling under børn- og skoleforvaltningen, som har taget sig af socialt udsatte børn, og en handicapafdeling under social og arbejdsmarked. Nu er alle børn samlet i en afdeling, hvilket har været med til at lette sagsbehandlingen og giver en bedre service til børne og deres familier. I Randers Kommune er økonomien på TA decentraliseret, det er således børn- og skoleforvaltningen, som nu har budgetansvaret.

I Odense Kommune er budgetansvaret decentralt placeret hos Børn og Familierådgivningen, som har budgetansvaret til og med barnet fylder 15 år (0-14-årige). De har en budgetmodel, hvor det eventuelle merforbrug på TA bliver fratrasket næste års budget. Det er med til at presse deres økonomi på området yderligere, da de har en strukturel ubalance, som bliver forstørret med denne budgetmodel. De har i 2024 lavet flere handleplaner, som skal forsøge at bremse udviklingen i tabt arbejdsfortjeneste, de er ikke i mål endnu, men den er aftaget en smule. De arbejder med at orientere om alternativer til tabt arbejdsfortjeneste eksempelvis barselsloven §26. De har også et tæt samarbejde med Odense Universitetshospital ift. information om denne mulighed.

Fravær og tabt arbejdsfortjeneste i 6-byerne

Esbjerg

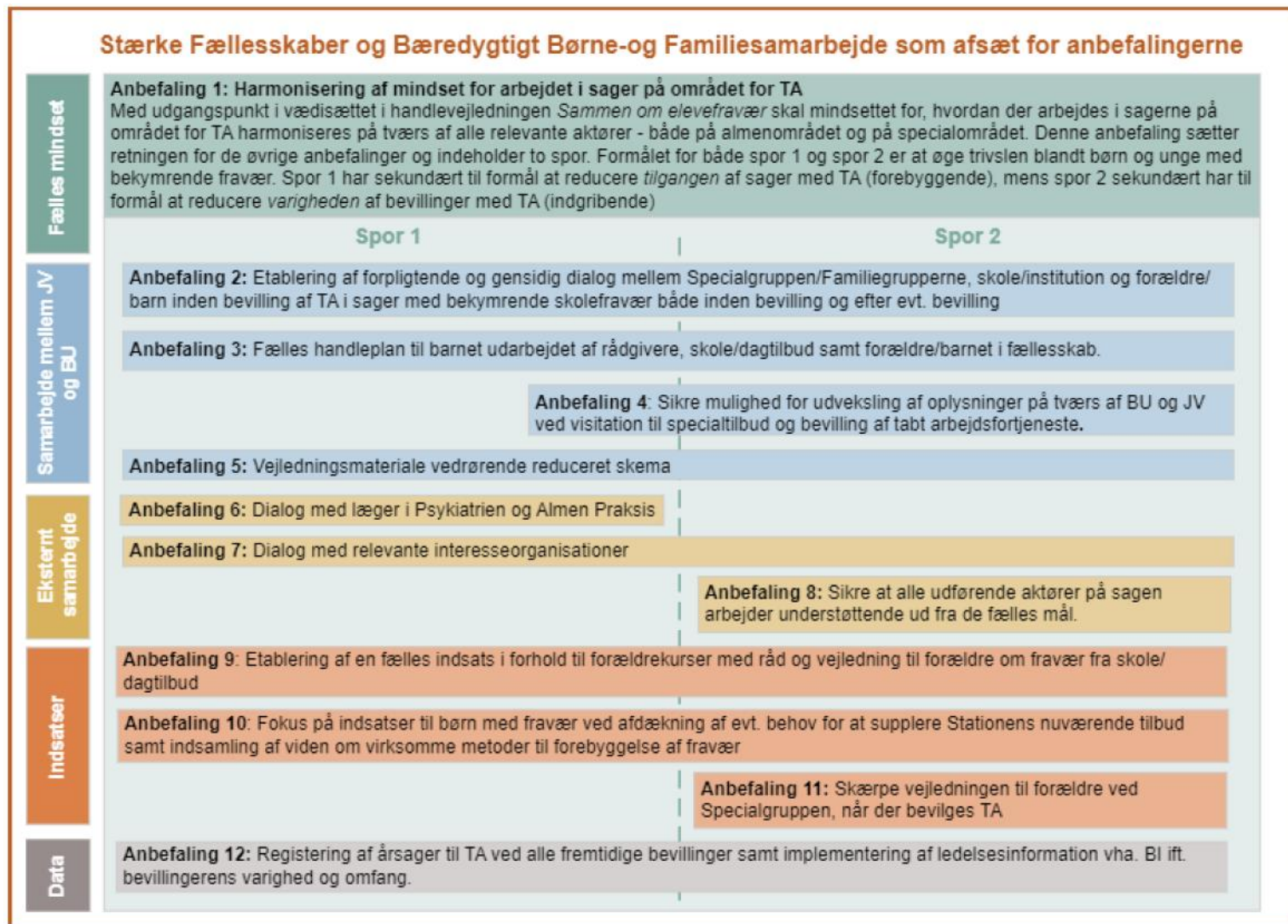
Arbejder med at få beskrevet og bemandet en fokuseret indsats på tværs af PPR, skoleområdet og myndighedsområdet. Tager inspiration fra Aarhus og arbejdet med Back2School.

Odense

Odense Kommune arbejder med inddragelse af kommunale Børn og Unge-læger i sager med sygemeldinger af elever.

Aalborg

Job og Velfærd samt Børn og Unge har, med afsæt i en analyse af området for tabt arbejdsfortjeneste, lavet 12 anbefalinger som tilsammen skal bidrage til at nedbringe antallet af elever med bekymrende skolefravær og heraf udgifterne til tabt arbejdsfortjeneste. Se skema til højre for en yderligere konkretisering →

6. Mulige nye tiltag for at skabe balance

Mulige nye tiltag – styring og sagsbehandling

Øget styring og kvalitet i sagsbehandlingen*

- Alle 900 bevillinger på TA gennemgås i løbet af 2025 med opmærksomhed på muligheder for tilpasning af serviceniveauet inden for lovens rammer.
- Alle nye ansøgninger vurderes af konsulent med speciale i TA inden endelig bevilling og godkendes af centerchef.
- Styrket fokus på procedurer omkring bevilling og opfølgning/genvurdering af tabt arbejdsfortjeneste

Helhedsblik ved ansøgning*

- Ved ansøgning tilknyttes medarbejder i distrikt, med henblik på helhedsorienteret dialog om familiens samlede problematik.
- Alle bevillinger og forlængelser af TA skal drøftes på Klyngemøde med tilstedeværelse af leder

* Disse tiltag er allerede startet op i MSB

Mulige nye tiltag – øget fokus på forebyggelse af fravær

Styrket fokus på procedure for fravær

Børn og Unge får, med inspiration fra "Respekt for Grænsers" Task Force (task force ved bekymring for seksuelt overgreb mod børn), ansvaret for, at fravær systematisk håndteres, så der hurtigere bliver grebet ind, før fraværet bliver længerevarende. Med afsæt i Relationel Velfærd skal der være et tidligt og tæt samarbejde på tværs af fagområder angående barnets fravær.

Fremmødekoordinatorer

Det Tværgående Trivselsteam omlægges og omprioriteres således, at de også kan arbejde med forebyggelse af fravær. Fremmødekoordinatorerne får til opgave i det enkelte skoledistrikt og distriktsteam i Relationel Velfærd, at understøtte og indgå i skolens arbejde med fravær, deltage i netværksmøder, deltage i møder ved bekymring om fravær og agere sparringspartnere for forældre og lærere.

Styrket samarbejde mellem MSB og MBU

Styrket samarbejde mellem MSB og MBU om forebyggelse af fravær og nedsat undervisningstid – herunder et fælles styrket fokus på procedure for systematisk håndtering af fravær, fx i form af tydeligere planer for, hvad der skal arbejdes med frem til næste opfølgning.

Mulige nye tiltag – viden og tidlig hjælp til forældre

Tidlig hjælp til forældre, der er fraværende fra deres job

Erfaringer viser, at tidlig kontakt til sygemeldte borgere, der er fraværende grundet deres barns funktionsnedsættelse, fremmer jobfastholdelse. Derfor foreslås en fælles tidlig og helhedsorienteret indsats i samarbejde mellem Børn, Familier og Fællesskaber og sygedagpengeområdet. Formålet er at sikre, at familien får handlekraft og de rette værktøjer til igen at kunne blive en del af de vigtige fællesskaber i skolen og på arbejdsmarkedet.

Kurser til forældre om tidlige tegn på mistrivsel

De første tegn på mistrivsel og fravær funderes i mange tilfælde allerede i dagtilbuddet og i de første skoleår. Derfor foreslås det at iværksætte kurser til forældre med børn i dagtilbud, indskoling og på mellemtrinnet, som skal give viden om tidlige tegn på mistrivsel, herunder hvad de skal være opmærksomme på, hvordan de kan støtte deres børn, og hvor de kan få yderligere hjælp.

Mulige nye tiltag – på specialskoler og i specialklasser

Kompetenceudvikling af medarbejdere i specialklasser og -skoler

Kompetenceudvikling målrettet medarbejdere i specialklasser og på specialskolerne skal bl.a. øge viden om årsager til fravær og give redskaber til at imødekomme udfordringerne. Kompetenceudviklingen kan evt. udbredes til almenområdet.

Intensiveret understøttelse i praksis på Langagerskolen

Der er behov for at arbejde med de pædagogiske læringsmiljøer, som kan øge trivslen på Langagerskolen, så fraværet blandt eleverne mindskes. Derfor foreslås det, at der ansættes en pædagogisk fagkonsulent og psykolog fra PPR samt en Børn og Unge-læge, som får til opgave at lave en intensiveret understøttelse med fokus på læringsmiljøerne og de professionelles kompetencer. Derudover vil disse også få til opgave at arbejde med overgange fra tidligere skoletilbud til Langagerskolen for at understøtte den gode opstart og forhindre, at eleven starter med et svingende fremmøde.

Opskalering af prøvehandling på Langagerskolen

I en prøvehandling på Langagerskolen mødtes relevante fagpersoner med familier for at udarbejde en fælles plan med udgangspunkt i familiens og barnets ønsker. Fagpersonerne opfordredes til at være kreative, og mulighederne var ikke begrænset til eksisterende tilbud. Evalueringen viste, at fire ud af fem børn kom mere i skole og tabt arbejdsfortjeneste blev reduceret eller ophørte. Det foreslås at opskalere prøvehandlingen.

Nationale tiltag, budgettilførsel og servicetilpasninger

Nationale tiltag

- National arbejdsgruppe undersøger mulighederne for regelforenklinger ift. bl.a. tabt arbejdsfortjeneste
- Ekspertgruppe udarbejder anbefalinger til bekendtgørelsen om sygeundervisning, hvor ambitionen er at sikre en højere grad af skoletilhør og dermed reducere antallet af elever i langvarigt skolefravær.
- Forberedelse af projekt med lokale prøvehandlinger, der skal give ny viden om, hvordan skolefravær bedst forebygges og håndteres i praksis.
- Indledende drøftelser om, hvordan der på længere sigt kan etableres mere formaliserede partnerskaber på tværs af børne-, unge- og familieafdelinger, så sagerne i højere grad løses helhedsorienteret.

Budgettilførsel eller tilpasning af serviceniveau

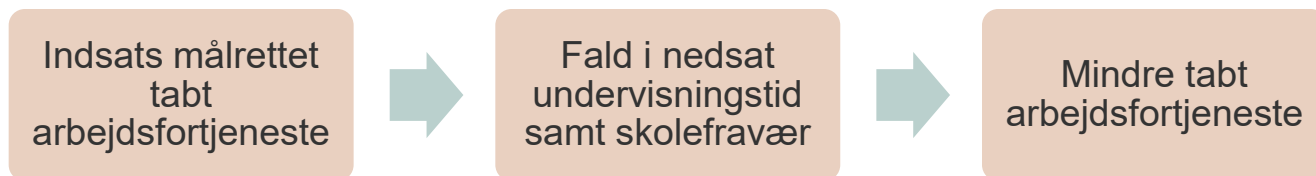
- Budgettilførsel – midlertidig eller varig – for at undgå at andre tilbud forringes
- Servicetilpasninger – der hvor lovgivningen giver mulighed herfor

Opfølgning på effekten af indsatser målrettet tabt arbejdsfortjeneste

INDIKATORER

- Der er behov for tydelige forandringsteorier bag både eksisterende og nye indsatser, der viser, hvordan indsatserne forventes at påvirke omfanget af tabt arbejdsfortjeneste.
- Generelt vil følgende overordnede forandringsteori og indikatorer være relevante til at følge op på effekten af de indsatser, der er målrettet tabt arbejdsfortjeneste:

- Udover ovenstående generelle indikatorer kan det være relevant at følge fx fald i segregering jf. tiltag i regi af Bredere Børnefællesskaber, brugen af støttetiltag i MSB eller PPR samt børns trivsel.
- Data til indikatorerne skal opgøres på individniveau, så det er muligt at følge udviklingen for de konkrete børn, der indgår i en specifik indsats samt (så vidt muligt) en sammenligningsgruppe. Det gælder fx data om, hvilke konkrete børn der har nedsat undervisningstid, hvor mange timer, det drejer sig om, samt hvilke børn, der har forældre, der modtager tabt arbejdsfortjeneste og omfanget heraf.
- Med nye individdata om nedsat undervisningstid, vil det desuden blive muligt at lave statistiske analyser af sammenhængen mellem nedsat undervisningstid, skolefravær og tabt arbejdsfortjeneste.

OPFØLGNINGSKONCEPT

- Der nedsættes en tværmagistratslig **Task Force** med deltagelse af direktører og fagchefer, som vil få til opgave at følge udviklingen på området for tabt arbejdsfortjeneste herunder de igangsatte indsatser. Opgaven med at vurdere behovet for at omlægge indsatserne, hvis de ønskede effekter ikke realiseres, vil desuden ligge her. Task Forcen vil ligeledes skulle have fokus på at koordinere indsatser, der går på tværs af afdelingerne.
- Opfølgning på indikatorerne sker halvårligt til Børn- og Ungeudvalget samt Social- og Beskæftigelsesudvalget. Opfølgningsarbejdet påbegyndes i foråret 2026 og første status skal foreligge i første halvår af 2026.
- Status fra opfølgningerne danner grundlag for at vurdere, om de fastsatte indikatorer viser de forudsatte resultater ift. reduktioner i bl.a. omfanget af tabt arbejdsfortjeneste og nedsat undervisningstid.

Bilag 4: Status på udvalgte nationale tiltag på det specialiserede socialområde

Status på nationale tiltag – det specialiserede socialområde 1/2

Udvidelse af botilbudskapaciteten

- Der blev i aftalen om kommunernes økonomi for 2024 (ØA24) etableret en lånepulje på i alt 1,5 mia. kr. til udvidelse af den kommunale botilbudskapacitet. Ifm. ØA27 drøftes en mulig videreførelse af puljen.
- Aarhus har fået lånetilsagn på 111 mio. kr.
- Der er desuden afsat midler til en analyse af økonomiske og lovgivningsmæssige rammer for boliger efter henholdsvis Serviceloven og Almenboligloven.

Magtanvendelsesreglerne

- Lempet registrering og indberetning af magtanvendelser, der forventes at medføre administrative lettelser.
- Lovændringen trådte i kraft 1. januar 2025.
- Den estimerede konsekvens på landsplan er opgjort til 30 mio. kr. pr. år.

Merudgiftsydelse

- Forenkling af reglerne om merudgiftsydelser.
- Udmålingen forenkles og bliver ens på børne-, unge- og voksenområdet, hvilket vil betyde mindre administration forbundet med udmåling af merudgiftsydelsen.
- Ændringen træder i kraft 1. september 2025.
- Den estimerede konsekvens på landsplan er opgjort til 70 mio. kr. pr. år.

Ny model for socialtilsyn

- Hyppighed og omfang (tilsynstrykket) reduceres med 30 procent, og skal være mere risikobaseret. Der forventes dermed færre udgifter til tilsyn og mindre pres for at øge kvaliteten af tilbud.
- Lovændringen træder i kraft 1. januar 2026.
- Den estimerede konsekvens på landsplan er opgjort til 630 mio. kr. pr. år.

Status på nationale tiltag – det specialiserede socialområde 2/2

Beløbsgrænse for alternative botilbud

- Beløbsgrænse for meromkostninger for borgerens frie valg af alternative længerevarende botilbud reduceres fra 25 procent til 10 procent.
- Lovændringen trådte i kraft 1. juli 2025.

Rammer for styring og etablering af pladser

- Der skal ses på nye rammer for kapacitetsstyring og etablering af særlige botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov og udadreagerende adfærd.
- Arbejdsgruppe er nedsat mhp. afklaring af muligheder.
- Kommunerne skal i regi af KKR samarbejde om både overvågning af kapacitetsbehovet og koordinering af kapacitetsudviklingen.

Takstlofter for krisecentre og herberger

- I ØA24 blev det aftalt, at der på områder med selvmøderprincip efter servicelovens §§ 109 (kvindekrisecentre) og 110 (herberger og forsorgshjem mv.) skal indføres takstloft med henblik på at sikre ensartethed i priser samt bedre grundlag for fastsættelse af et serviceniveau og økonomisk styring af området.
- Lovforslag foreligger endnu ikke.

Udvikling af nyt takstsystem

- Der skal igangsættes et arbejde med at afdække mulighederne for en ny takstmodel for botilbud og botilbudslignende tilbud, der kan forbedre sammenhængen mellem kvalitet og økonomi og forbedre kommunernes udgiftsstyring.
- Arbejdet er igangsat. Forventet lovforslag i Folketingssamling 2025/26 mhp. ikrafttrædelse i 2027.

Bilag 5: De juridiske rammer for afgørelser efter serviceloven og barnets lov

Bilag 5: De juridiske rammer for afgørelser efter serviceloven og barnets lov

14. august 2025
Side 1 af 10

Indledning

Langt størstedelen af den hjælp, som leveres på socialområdet i Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse, har hjemmel i serviceloven for så vidt angår voksne eller barnets lov for så vidt angår børn og unge.

Begge love er rammelove, som sætter de overordnede rammer for, hvilke serviceydelser og tilbud kommunen har pligt til at yde. Det indebærer en fleksibilitet i sammensætningen af løsninger og i anvendelsen af faglige metoder. Det indebærer også et handlerum til at fastsætte lokale serviceniveauer (vejledende retningslinjer) om, hvilken type hjælp der typisk gives i forhold til bestemte typer af behov eller målgrupper. Handlerummet varierer mellem de enkelte bestemmelser i loven alt efter bestemmelsens udformning, og efter om rummet for skøn er indsnævret som følge af praksis fra Ankestyrelsen.

Serviceniveauer

Afgørelser efter begge love træffes efter konkrete og individuelle vurderinger og med udgangspunkt i borgerens konkrete behov. Det er væsentligt at være opmærksom på, at der er tale om rammelove. Det betyder, at den enkelte kommune selv kan og skal fastlægge det lokale serviceniveau. Det lokale serviceniveau kan også kaldes kvalitetsstandarder eller vejledende retningslinjer.

Det fremgår direkte af både serviceloven og barnets lov, at afgørelser skal træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn. Det betyder, at der både kan lægges vægt på borgerens individuelle behov, den socialfaglige vurdering af behovene og samtidig et lokalt serviceniveau. Ved økonomiske hensyn forstås hensyn til, om tilbud efter loven er anskaffet og/eller leveret på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Pligtmæssige økonomiske hensyn er at vælge den billigste af to tilbud, der er lige gode i forhold til at opfylde borgerens behov. Kommunen må aldrig vælge, udsætte, indstille eller reducere en indsats alene ud fra økonomiske overvejelser eller generelle vejledende serviceniveauer. På børneområdet gælder princippet om barnets bedste, hvilket betyder, at skønnet over, hvad der kan vælges indskrænkes, da det skal være det, der er bedst for barnet.

Endvidere skal det af kommunen fastsatte serviceniveau altid leve op til nedenstående:

- formålet med loven
- lovens regler om de enkelte tilbud og ydelser
- retssikkerhedslovens regler om helhedsvurdering, oplysningspligt m.m.
- forvaltningsretlige regler og grundsætninger
- gældende praksis fra Ankestyrelsen og domstolene.

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Kvalitet og Jura

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Direkte e-mail:
jlaw@aarhus.dk

Sag:

Sagsbehandler:
Jakob Lawaetz

Serviceniveauet kan ikke på forhånd udelukke en bestemt type hjælp eller foranstaltning, eller give et fast økonomisk maksimum for en foranstaltning eller for den ydede hjælp og støtte.

14. august 2025
Side 2 af 10

Serviceniveauet bliver en del af afgørelsesgrundlaget, når der træffes en afgørelse ud fra serviceniveauet i kommunen. Ankestyrelsen kan efterprøve, om serviceniveauet er lovligt. Se mere om Ankestyrelsens prøvelse nedenfor.

Et eksempel på et serviceniveau, som Ankestyrelsen har godkendt, er principafgørelse 82-12, hvor Ankestyrelsen fandt, at kommunens generelle serviceniveau om, at rengøring bevilges hver fjerde uge som et vejledende udgangspunkt, *ikke* er i strid med serviceloven. Ankestyrelsen understregede, at serviceniveauet skal fraviges i de tilfælde, hvor borgerens behov nødvendiggør dette.

Hvis kommunen vedtager en ændring af gældende serviceniveau, kan der træffes afgørelse om at nedsætte hjælpen i forhold til de enkelte borgere, som allerede modtager hjælp, det forudsætter dog, at der træffes en ny konkret og individuel afgørelse i hver enkelt sag. Hvis der træffes afgørelse om nedsættelse af hjælpen til en borger, skal det forvaltningsretlige princip for tilbagekaldelse af begunstigende forvaltningsakter iagttages – det betyder blandt andet, at der gælder et skærpet krav til begrundelsen for afgørelsen. Afgørelserne vil som altid skulle ledsages af en klagevejledning om, at de kan indbringes for Ankestyrelsen.

Udøvelsen af skøn

Mange af lovenes bestemmelser indeholder krav om, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af det konkrete tilfælde i forhold til reglens anvendelsesområde. Kommunen skal derfor inden for skønstemaet altid foretage en konkret og individuel vurdering af den enkelte sags omstændigheder, og må ikke "sætte skøn under regel".

Det skal bemærkes, at der sjældent i de bestemmelser, der giver myndigheden mulighed for at tale om et skøn, er tale om et "frit skøn", men om et retligt bundet skøn. Ved et retligt bundet skøn forstås, at loven angiver en vis ramme for forvaltningens administration af bestemmelsen. Når der i loven er angivet en vis ramme for bestemmelsens anvendelse, er der også dermed angivet en vis binding i administrationen af bestemmelsen med hensyn til, hvilke momenter der skal inddrages i vurderingen, og det beror på fortolkning, hvor langt denne binding rækker.

Tilrettelæggelsen af hjælpen

Der er ikke i lovene fastlagt regler for den nærmere tilrettelæggelse af hjælpen i kommunerne, hvorfor det i vid udstrækning er overladt til kommunerne, hvordan hjælpen rent faktisk tilrettelægges/udføres. Det er endvidere sådan, at kommunens tilrettelæggelse/udøvelse af hjælpen som udgangspunkt ikke er

omfattet af klagereglerne – borgerne kan altså som udgangspunkt ikke klage over kommunens tilrettelæggelse af hjælpen.

14. august 2025
Side 3 af 10

Skal-bestemmelser

Når det fremgår af loven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp (fx bostøtte, jf. servicelovens § 85 eller tabt arbejdsfortjeneste, jf. barnets lov § 87), så medfører det en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til, ud fra en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for støtte, at træffe afgørelse om – og levere – hjælp efter bestemmelsen.

Kommunen skal således ved afgørelsen om hjælp tage udgangspunkt i den enkelte borgers konkrete situation. Afgørelsen skal træffes ud fra den enkelte borgers forudsætninger, og i samarbejde med borgeren. Kommunen skal samtidig sikre, at en afgørelse om hjælp og støtte lever op til lovenes formål - for serviceloven formålet om at fremme borgerens mulighed for at udvikle sig og klare sig selv, samt lette borgerens daglige tilværelse eller forbedre livskvaliteten og for barnets lov formålet om, at børn og unge, som har behov for særlig støtte, kan opnå de samme muligheder for omsorg, læring, personlig udvikling, trivsel, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Kommunen kan ved afgørelsen om hjælp (som beskrevet ovenfor) også tage udgangspunkt i et fastlagt serviceniveau.

Kan-bestemmelser

Når det fremgår af lovene, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde hjælp, så er der enkelte bestemmelser, hvor der er tale om ægte kan-bestemmelser – altså bestemmelser, hvor kommunalbestyrelsen reelt også kan vælge at lade være med at tilbyde hjælp efter paragraffen.

Der er i serviceloven og i barnets lov reelt kun få ægte kan-bestemmelser. Fælles for de ægte kan-bestemmelser er, at der er tale om muligheder for at anvende tidlige og forebyggende eller alternative indsatser. Der er altså tale om paragraffer/indsatser, som kommunen kan vælge at bringe i anvendelse for at forhindre, at borgerens behov udvikler sig således, at der opstår behov for mere omfattende hjælp efter serviceloven eller for bedre at kunne levere hjælpen på en alternativ måde.

På voksenområdet i Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse er §§ 79, 82a-d, 85a og 96, stk. 3 ægte kan-bestemmelser. På børneområdet er barnets lov § 36 (støtte til dækning af udgifter til forældres transport i forbindelse med møder) en ægte kan-bestemmelse. Det er altså bestemmelser, som kommunen kan beslutte ikke at anvende.

Almene tilbud

Servicelovens § 79 giver kommunen mulighed for at etablere eller støtte aktiverende og forebyggende tilbud, hvor borgerne kan komme uvisiteret/efter selvmøderprincippet. Det kan for eksempel være væresteder eller natcaféer.

14. august 2025
Side 4 af 10

Bestemmelsen har tidligere været anvendt af ældreområdet i MSO. På baggrund af en orientering fra det daværende Social-, Bolig- og Ældreministerium af 15. november 2023, er en række tidligere uvisiterede § 104 tilbud i MSB blevet omdannet til § 79 tilbud. Det skyldes, at Ministeriet præciserede, at § 104 ikke kan benyttes til uvisiterede tilbud, men består af takstfinansierede pladser, som borgerne skal visiteres til.

Tilbud oprettet efter § 79 består af tilbud med forebyggende indsatser til en målgruppe, som har behov for at komme og gå mere frit. Formålet er således at undgå bevilling af mere omkostningstunge og indgribende foranstaltninger over for borgerne.

Housing First

Kommunen har siden 2025 kunnet yde socialpædagogisk støtte til borgere efter servicelovens 85 a. Formålet med bestemmelsen er i forbindelse med omlægning af indsatsen mod hjemløshed at understøtte øget brug af de specialiserede støttemetoder efter Housing First-tilgangen, hvor tilgængelige billige boliger kombineret med passende social bostøtte i egen bolig er hjørnestenene.

Der er 50 % statsrefusion på ydelsen efter § 85 a i op til to år efter udskrivning fra forsorgshjem – i modsætning til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Tidlig forebyggende indsats

Med servicelovens §§ 82a-d skabes mulighed for oprette og drive og forebyggende indsatser på voksenområdet. At arbejde forebyggende og gribe tidligt ind, før borgernes problemer vokser sig større, og før der bliver behov for mere indgribende indsatser, er en bevidst og central faglig strategi på tværs af MSB, i forhold til at understøtte borgerens vej mod mestring af eget liv.

Samtidig hermed ses en tidlig forebyggende indsats og et heraf følgende forventet mindre behov for igangsættelse af mere omkostningstunge indgribende foranstaltninger at udgøre et væsentligt bidrag til arbejdet med fremadrettet at sikre økonomisk balance på området.

I MSB anvendes §§ 82a-d i Åben Fleksibel Rådgivning samt i den kommunale del af Psykiatriens Hus, hvorunder ligger bl.a. Recoveryskolen, 16 overnatningspladser - hvor af de otte er kommunale, Åben Dialog samt diverse aktivitetstilbud.

Budgettet til indsatser efter §§ 82a-d udgør i 2025 ca. 23,5 mio. kr.

Åben Fleksibel Rådgivning

14. august 2025
Side 5 af 10

Åben Fleksibel Rådgivning (ÅFR) er et forebyggende tilbud, hvor borgere over 18 år med psykiske udfordringer, handicap eller sociale problemer kan komme direkte fra gaden og få rådgivning og støtte. Der er i ÅFR hverken krav om visitation eller udarbejdelse af handleplan, hvorfor indsatsen kan igangsættes hurtigt og i dialog med borgeren.

Formålet med ÅFR er, gennem en tidlig, forebyggende og kortvarig hjælp at understøtte og styrke borgerens ressourcer med henblik på, at de vil kunne klare sig selv. At borgeren hjælpes tidligere og før deres udfordringer vokser, og de dermed ikke får behov for mere indgribende og ressourcekrævende indsatser.

Blandt de tilbud, der tilbydes i ÅFR, er bl.a. "her og nu" rådgivning, vejledningsforløb – individuelle og gruppe samt socialpædagogiske indsatser i forhold til håndtering og indhold i hverdagen, sociale problemer, økonomi, hjælp til at finde rundt i de kommunale systemer m.v.

Der er i ÅFR et stort fokus på at bygge bro til relevante frivillige organisationer. ÅFR ligger fysisk placeret i Sønder Allé, sammen med Frivillighedscenter Aarhus. Dette med det formål at skabe synergi mellem civilsamfundsindsatser for de borgere, der måske kan deltage i frivillige foreninger og tilbud fremfor at modtage offentlig støtte.

En nedlæggelse af ÅFR vurderes at betyde øget pres fra borgere, som oplever, at deres udfordringer vokser, og som følge heraf får brug for mere indgribende indsatser, herunder behov for bostøtte § 85 i kortere eller længere tid.

Psykiatriens Hus

Ambitionen med Psykiatriens Hus er at styrke samarbejdet mellem kommunen og regionen og udvikle tilbud i mellemrummet. At skabe et "Vi-hus", hvor borgere med behov for støtte indenfor såvel psykiatrien og kommunen ikke oplever, at blive sendt fra den ene til den anden, men i stedet oplever, at medarbejderne taler sammen og samarbejder omkring at skabe sammenhæng i forløbene. De første år har vist mange eksempler på, hvor let og smidigt samarbejdet kan være til gavn for borgerne, når mulighederne herfor er givet.

Der er i Psykiatriens Hus en række kommunale og regionale overnatningspladser. Der er fælles bemanning af pladserne. Mulighed for borgerens brug af pladserne sker via udarbejdelse af borgerstyrede kontrakter. Med de borgerstyrede kontrakter gives adgang til overnatning på baggrund af borgerens egen vurdering af behov herfor.

Opholdet i overnatningspladserne kan være en mulighed for aflastning fra egen bolig i en presset hverdag, fungere som støtte og back-up i et ambulant behandlingsforløb i psykiatrien eller være et alternativ til en indlæggelse.

14. august 2025
Side 6 af 10

Kontrakterne bruges meget forskelligt af borgerne. Nogle borgere bruger kontrakten af og til, andre ofte, og nogle på ugentlig basis. Selvom en borger ikke har brugt kontrakten særligt meget, er bare det at have kontrakten som en mulighed, med til at skabe tryghed.

En nedlæggelse af overnatningspladserne vurderes at betyde, at en gruppe af borgere, hvor tab af den tryghed, der er i at vide, at der er mulighed at få støtte via et kortvarigt ophold udenfor egen bolig eller for ophold i forbindelse ved udskrivning fra psykiatrisk afdeling, vil opleve sig så pressede, at de ikke formår at kunne fastholdes i / flytte ind i bolig. Dette med enten behov for et botilbud, indlæggelse/genindlæggelse eller i sidste ende hjemløshed til følge.

Recoveryskolen

Recoveryskolen står for uddannelse af peers samt tilbyder en række recovery-orienterede kurser. Kurserne er åbne for alle, både borgere, medarbejdere, pårørende m.v.

Der er i Psykiatriens Hus ansat såvel kommunale som regionale peers-medarbejdere. Peer-medarbejdere lægger mærke til andre ting og bidrager med andre perspektiver, både i forhold til behandling, men også i dagligdagens gang.

Serviceovens § 96, stk. 3

Serviceovens § 96, stk. 3 er muligheden for at anvende reglerne for borgerstyret personlig assistance (BPA) på borgere, som ikke er omfattet af personkredsen til bestemmelsen, hvis kommunen vurderer, at dette er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren. Bestemmelsen anvendes ikke i dag i MSB.

Økonomisk støtte til transport

Barnets lov § 36 er en bestemmelse, hvor kommunen kan yde økonomisk støtte til dækning af udgifter til forældres transport i forbindelse med møder i barnets eller den unges handlekommune eller der, hvor barnet eller den unge opholder sig, i forbindelse med en støttende indsats eller anbringelse efter barnets lov. Bestemmelsen anvendes ikke i dag i MSB.

Der kan i nogle situationer være tvivl om, om en bestemmelse er en ægte kan-bestemmelse. Tidligere var det fx fast antaget og gældende praksis fra Ankestyrelsen, at serviceovens § 102 var en ægte kan-bestemmelse. Bestemmelsen giver kommunen mulighed for at give tilbud af behandlingsmæssig karakter til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, når dette er nødvendigt med henblik på at bevare eller forbedre borgerens fysiske, psykiske eller sociale funktioner, og når dette ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der kan tilbydes efter anden lovgivning. Folketingets Ombudsmand har imidlertid på baggrund af to klager fra borgere, der begge havde fået afslag på at få bevilget

behandling efter servicelovens § 102 i FOU 2024-19 (Folketingets Ombudsmands Udtalelse) behandlet spørgsmålet om, hvorvidt en kommune kunne træffe beslutning om, at den generelt ikke ville tilbyde hjælp efter bestemmelsen. Ombudsmanden var således uenig med både Ankestyrelsen og det daværende Social-, Bolig- og Ældreministerie i forhold til, om en kommune generelt kunne beslutte ikke at bruge bestemmelsen, hvilket førte til en ændring af Ankestyrelsens praksis på området (ophævelse af principafgørelse 4-23) ved principafgørelsen 25-24.

14. august 2025
Side 7 af 10

Selvvalgte indsatser

Som beskrevet ovenfor har kommunen i vid udstrækning mulighed for selv at tilrettelægge udførelsen af hjælpen efter serviceloven og barnets lov, ligesom hjælpen kan tage udgangspunkt i et lokalt fastsat serviceniveau. Der findes derfor i dag enkelte indsatser i MSB, som kommunen har besluttet at indføre, men hvor det ikke fremgår direkte af bestemmelserne i serviceloven, at hjælpen skal udføres på den vedtagne måde og i det vedtagne omfang. Det betyder i praksis, at det vil være muligt at omlægge hjælpen/ændre serviceniveauet således, at hjælpen enten bortfalder, omlægges (formindskes) eller gives i samarbejde med private/frivillige aktører.

Følgende er eksempler på sådanne indsatser:

Gratis psykologhjælp til unge

Dette er et tilbud, der i dag bevilges efter SEL § 10 og BAL § 28, som er skalparagraffer, der pålægger kommunen at sørge for, at enhver har mulighed for at få gratis rådgivning. Formålet med rådgivningen er at forebygge sociale problemer og at hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Omfanget og udformningen af den gratis rådgivning er imidlertid ikke fastlagt ved lov. Dermed er det ikke givet, at rådgivningen skal gives som gratis psykologhjælp.

I Aarhus Kommune tilbydes gratis psykologhjælp af Sociallægeinstitutionen til unge fra 15 år og op til 27 år. Af tabellen nedenfor ses antallet af henvendelser i 2024 samt antallet af afsluttede samtaleforløb i 2024. Endvidere ses budgettet til gratis psykologhjælp. Budgettet er omtrent 4 mio. kr., og der er 6 medarbejderårsværk tilknyttet tilbuddet.

	Antal henvendelser, 2024	Afsluttede Samtaleforløb, 2024	Budget 2025
SEL § 10 og BAL § 28, Gratis psykologhjælp	1.620	470	4,2 mio. kr.

14. august 2025
Side 8 af 10

Ferie til borgere i botilbud

Det er vedtaget, at alle borgere i Voksne, Job og Handicaps botilbud skal tilbydes en årlig ferie fra botilbuddet. Hjælpen består her i socialpædagogisk støtte, jf. § 85, til borgerens ophold uden for hjemmet (botilbuddet). Service-niveauet er fastlagt til op til fem dages ferietur eller kortere en- eller flerdages udflugter op til samlet fem dage om året med pædagogisk støtte. Det er udgangspunktet, at botilbuddet tager samlet afsted, og at den gældende vagtplan anvendes på ferieturen/udflugten.

Budgettet til ferie og dagsture indgår som en del af botilbuddenes driftsbudgetter og udgør i 2025 lige knap 4 mio. kr.

Eftersom der er tale om et lokalt fastlagt serviceniveau, vil det være muligt at afskaffe retten til en uges årlig ferie for beboerne. Der bør være opmærksomhed på, at borgere i kommunens botilbud – ganske som borgere omfattet af målgruppen for § 85 i eget hjem – som udgangspunkt har ret til socialpædagogisk støtte og ledsagelse, hvis de ikke kan tage alene på ferie/udflugt. Det fremgår fx af Ankestyrelsens principafgørelse 60-15.

Enhver borger med et konkret behov for socialpædagogisk ledsagelse kan søge kommunen om denne form for hjælp, uanset hvor borgeren har ophold (også i botilbud). Kommunen skal som nævnt ovenfor foretage en konkret og individuel vurdering i sagen.

Det er ved ansøgninger om socialpædagogisk ledsagelse til ferie/udflugter for borgere i kommunens botilbud værd at være opmærksom på, at kommunen skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret i forhold til ansøgningen om støtte uden for hjemmet. Kommunen skal i denne vurdering inddrage, om borgeren modtager socialpædagogisk støtte til ophold uden for boligen som en integreret del af et botilbud, eller om borgeren modtager anden støtte i forbindelse med ophold uden for hjemmet. Når kommunen har et vedtaget serviceniveau for ferie til borgerne i botilbud, vil det således give mulighed for ud fra en konkret og individuel vurdering at afvise yderligere bevillinger af socialpædagogisk ledsagelse med henvisning til, at borgerne allerede modtager hjælpen under opholdet på botilbuddet.

Hvis retten til ferie under ophold på kommunens botilbud afskaffes, må det således antages, at det vil føre til flere ansøgninger om socialpædagogisk ledsagelse i de enkelte sager, og at det potentielt vil gøre det væsentligt dyrere, såfremt støtten skal leveres individuelt og ikke i form af en ferie/udflugt for det samlede tilbud (med eksisterende vagtplan).

Kriminalpræventive indsatser

MSB varetager i dag en specialiseret kriminalpræventiv indsats på både social- og beskæftigelsesområdet med fokus på tidlig forebyggelse, kriminalrecidive indsatser og tidlig opsporing og indsats i kriminelle familier. Indsatserne

14. august 2025
Side 9 af 10

består af myndighedsarbejde, specialiserede udførerindsatser og brug af særlige eksterne aktører. Herunder også en særlig målrettet tilgang til slægtsbaseret kriminalitet, der i senere år er etableret sammen med MBU og Østjyllands Politi igennem Top100 og Knæk Kurven.

Såfremt området reduceres til udelukkende at dække det lovpligtige område, er vurderingen af den samlede indsats kan reduceres med omtrent 32,5 mio. kr. Reduktionen består i, at de kriminalpræventive afdelinger og specialiserede indsatser i MSB nedlægges, og at de basale lovpligtige indsatser videreføres i almindelige driftsafdelinger.

Fritidsjobindsats målrettet udsatte unge

Denne indsats er et tilbud til udsatte unge mellem 15-17 år, som er motiveret for at få et fritidsjob ved siden af deres skoleforløb eller et fritidsjob/fuldtidsjob, der bliver en del af deres uddannelsesplan. Formålet med indsatsen er at støtte udsatte unges personlige og sociale kompetencer, så de bedre kan begå sig på arbejdsmarkedet og give dem erfaringer, så de bliver mere afklaret i forhold til kommende uddannelsesvalg. Der er tale om håndholdte forløb for de unge, hvor de unges hjælpes til at få og fastholde et job samt aftaler med virksomheder og andre aktører omkring særlige fritidsjobforløb for udsatte unge. Der er indgået aftaler med blandt andet Salling Group og AGF.

Indsatser vedrørende æresrelaterede konflikter

Aarhus Kommune har et Team for Æresrelaterede Konflikter, som tilbyder en koordineret og specialiseret indsats for borgere, der er udsat for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Teamet tilbyder blandt andet råd og vejledning, risikovurderinger med det formål at øge borgerens sikkerhed samt psykologsamtaler og mentorstøtte mm. Teamet består af fem konsulenter, hvoraf 2 er finansieret af MSB og 3 er finansieret af Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK). Derudover har Aarhus Kommune en negativ social kontrol-vejlederindsats i jobcenter-regi.

Ordinære midler til boligsociale indsatser

Aarhus Kommune har et årligt rammebeløb til boligsociale indsatser. Midlerne dækker hovedsageligt medfinansiering til boligsociale helhedsplaner, hvor Landsbyggefonden finansierer op til 75%, men stiller krav om min. 25% lokal medfinansiering. Den lokale medfinansiering deles normalt 50/50 mellem kommune og boligforening, og det forventes derfor at kommunen finansierer de 12,5% (i 2026 svarende til 1,9 mio. kr.), der er nødvendige for at opretholde de seks boligsociale helhedsplaner i Gellerup-Toveshøj-Skovgårdsparken, Tilst, Viby, Bispehaven, Vejlbj Vest og Frydenlund-Vandtårnsområdet-Herredsvang. Hvis Kommunens andel af finansieringen bortfalder, vil det således betyde, at der er en væsentlig medfinansiering fra andre aktører, som også bortfalder.

Ankestyrelsens efterprøvelse

Kommunens afgørelser efter serviceloven og barnets lov kan påklages til Ankestyrelsen. Ankestyrelsens prøvelse af sagerne er reguleret i retssikkerhedslovens § 69, hvoraf det fremgår, at Ankestyrelsen kan efterprøve retlige spørgsmål.

14. august 2025
Side 10 af 10

Det betyder, at Ankestyrelsens efterprøvelse af skønsmæssige afgørelser i alt væsentlighed skal svare til den efterprøvelse, som domstolene og Folketingets Ombudsmand foretager af skønsmæssige afgørelser.

Der er således altid en række forhold, som ankeinstansen skal efterprøve, selv om en bestemmelse i større eller mindre grad giver kommunen mulighed for at foretage et skøn, når den skal træffe en afgørelse. Ankestyrelsen skal altid efterprøve, om kommunen har respekteret de almindelige forvaltningsretlige principper om lovlig forvaltning (fx magtfordrejningslæren, lighedsgrundsætninger m.v.). Ankestyrelsen efterprøver ligeledes fuldt ud, om sagen er tilstrækkeligt oplyst, om sagens faktiske omstændigheder er rigtige, om der er sket fejl i sagsbehandlingen, samt det almene juridiske grundlag for efterprøvelsen.

Ankestyrelsens efterprøvelse omfatter også en efterprøvelse af lovligheden af de kriterier, som kommunen har lagt til grund, og om kommunen har foretaget et individuelt skøn.

Ankestyrelsens prøvelsesret efter § 69 indebærer, at kommunernes ret til at fastlægge serviceniveauet respekteres.